

*Γενική Γραμματεία
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης
Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας*

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Κεραμική Τέχνη

Κωδικός: 24-01-06-1

ΙΕΚ

2020-21

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Κεραμική Τέχνη»**

Συντακτική ομάδα

Βαρβάρα Σιατερλή

Ιλεάνα Ευγενία Ιντζέ

Κονδηλία Μπακογιάννη

Επιμέλεια σύνταξης

Εμμανουήλ Βιρβιδάκης

Πανδής Προκόπης

*Ο παρών Οδηγός συντάχθηκε με την ενεργή συμβολή του
Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ) και του
Ινστιτούτου Εργασίας (ΙΝΕ) της ΓΣΕΕ*

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	11
Μέρος Α΄	13
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	13
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	14
1.1 Τίτλος ειδικότητας	14
1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	14
2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	14
2.1 Ορισμός και περιγραφή ειδικότητας	14
2.2 Αρμοδιότητες/καθήκοντα	14
2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	15
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια σπουδών	15
3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής	15
3.2 Διάρκεια σπουδών	16
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά	16
5. Αντιστοιχίσεις ειδικότητας	16
6. Κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	17
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων.....	17
8. Πιστωτικές μονάδες	17
9. Σχετική νομοθεσία.....	18
10. Επαγγελματικά δικαιώματα.....	18
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης.....	18
Μέρος Β΄	20
ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	20
1. Βασικός σκοπός του προγράμματος σπουδών της ειδικότητας.....	21
2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών	21
Μέρος Γ΄	25
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	25
1. Ωρολόγιο πρόγραμμα	26
2. Αναλυτικό πρόγραμμα	27
2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	27
2.1.Α. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	27
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	27
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	27
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	27

• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	28
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	29
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	29
2.1.Β. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	29
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας.....	29
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	29
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	30
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	30
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	30
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	31
2.1.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ.....	31
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας.....	31
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	31
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	31
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	32
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	32
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	32
2.1.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	33
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας.....	33
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	33
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	33
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	34
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	34
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	34
2.1.Ε. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ.....	35
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας.....	35
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	35
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	36
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	36
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	36
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	37
2.1.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....	37
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας.....	37
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	37
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	37
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	38

•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	38
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	38
2.1.Z.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ</i>	38
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	38
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	39
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	39
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	39
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	39
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	40
2.1.H.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ</i>	40
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	40
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	40
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	41
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	41
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	42
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	42
2.2	ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	42
2.2.A.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ</i>	42
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	42
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	42
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	43
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	43
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	43
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	43
2.2.B.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ – ΓΛΥΠΤΙΚΗ</i>	44
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	44
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	44
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	44
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	45
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	45
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	46
2.2.Γ.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ</i>	46
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	46
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	46
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	46
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	47
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	47

• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	47
2.2.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	48
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	48
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	48
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	48
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	48
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	49
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	49
2.2.Ε. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	50
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	50
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	50
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	50
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	50
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	51
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	51
2.2.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	51
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	51
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	52
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	52
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	52
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	53
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	53
2.2.Ζ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	53
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	53
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	53
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	54
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	54
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	55
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	55
2.2.Η. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ	55
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	56
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	56
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	56
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	56
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	57
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	57
2.2.Θ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ.....	57

•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	57
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	58
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	58
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	58
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	59
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	59
2.3	ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	59
2.3.A.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	59
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	59
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	59
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	60
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	60
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	60
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	60
2.3.B.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ.....	61
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	61
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	61
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	61
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	62
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	62
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	62
2.3.Γ.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ.....	62
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	62
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	63
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	63
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	63
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	64
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	64
2.3.Δ.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ	64
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	64
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	65
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	65
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	65
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	65
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	65
2.3.E.	ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ	66

•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	66
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	66
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	66
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	67
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	68
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	68
2.3.ΣΤ.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ</i>	69
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	69
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	69
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	69
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	69
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	70
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	70
2.3.Ζ.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ</i>	71
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	71
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	71
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	71
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	71
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	72
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	72
2.3.Η.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ</i>	72
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	72
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	73
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	73
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	73
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	73
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	73
2.3.Θ.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ</i>	74
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	74
•	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	74
•	Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	74
•	Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	75
•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	75
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	75
2.4	<i>ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄</i>	75
2.4.Α.	<i>ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ</i>	75
•	Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	76

• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	76
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	76
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	76
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	77
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	77
2.4.Β. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ.....	77
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	77
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	77
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	78
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	78
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	78
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	78
2.4.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ.....	79
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	79
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	80
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	80
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	80
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	80
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	80
2.4.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ.....	81
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	81
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	81
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	81
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	82
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	82
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	82
2.4.Ε. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ.....	83
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	83
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	84
• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά.....	84
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	84
• Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	85
• Προτεινόμενες πηγές μελέτης	85
2.4.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	85
• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας	85
• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	85
• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες.....	86

•	Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα	86
•	Προτεινόμενες πηγές μελέτης	86
3.	Απαραίτητος και επιθυμητός εξοπλισμός & μέσα διδασκαλίας	87
3.1	Θεωρητική κατάρτιση	87
•	Απαραίτητος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας.....	87
•	Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας.....	87
3.2	Εργαστήρια.....	87
•	Απαραίτητος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας.....	87
4.	Εκπαιδευτική μεθοδολογία.....	89
5.	Οδηγίες για τις εξετάσεις	90
5.1	Εξετάσεις προόδου.....	90
5.2	Τελικές εξετάσεις.....	90
5.3	Αξιολόγηση της συμμετοχής σε εργασίες ομαδικές και ατομικές	91
6.	Οδηγίες για τις εξετάσεις πιστοποίησης.....	91
7.	Υγιεινή και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.....	91
7.1	Βασικοί κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.....	92
7.2	Βασικός εξοπλισμός	93
8.	Προσόντα εκπαιδευτών	93
Μέρος Δ΄		99
ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ & ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ		99
1.	Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.....	100
2.	Οδηγίες για τον πρακτικά ασκούμενο/μαθητευόμενο.....	103
2.1	Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης/μαθητείας.....	103
2.2	Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πρακτικά ασκούμενου/μαθητευόμενου	104
2.3	Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης/μαθητείας.....	105
2.4	Έναρξη και υλοποίηση πρακτικής άσκησης/μαθητείας	106
3.	Ο ρόλος του εκπαιδευτή του προγράμματος εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητεία σε εργασιακό χώρο	107
4.	Οδηγίες για τον εργοδότη που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης/μαθητείας.....	107
5.	Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθητείας ΙΕΚ.....	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....		111
Βιβλιογραφικές αναφορές		117

Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Κεραμική Τέχνη» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητες της ειδικότητας, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται πρωταρχικά στους υποψήφιους ή/και εν ενεργεία καταρτιζόμενους, στα στελέχη σχεδιασμού, στους εκπαιδευτές των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους – στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Αντίστοιχα, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα σε όσους συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας, αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος το οποίο στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας καταρτιζομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α'-Δ') Μέρη.

- Το Α' Μέρος παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν, με την ευρεία έννοια, τον ορισμό της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Περιλαμβάνει τον ορισμό και την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτή, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια σπουδών των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, τις αποδιδόμενες πιστωτικές μονάδες, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- Το Β' Μέρος εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος σπουδών.

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσει ένας καταρτιζόμενος, μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής του στον κύκλο σπουδών της συγκεκριμένης ειδικότητας.

- Το Γ' Μέρος εστιάζεται στο περιεχόμενο και στη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Σκιαγραφεί τα βασικά περιεχόμενα και τους εκπαιδευτικούς στόχους κάθε μαθησιακής ενότητας, καταγράφοντας μία περίληψη, καθώς και προτάσεις για κύριες και συμπληρωματικές πηγές μελέτης της. Επιπλέον, περιλαμβάνει μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως τον απαραίτητο εξοπλισμό και το προφίλ των εκπαιδευτών, τους απαραίτητους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας για την κατάρτιση στην ειδικότητα, την προτεινόμενη εκπαιδευτική μεθοδολογία, καθώς και το σύνολο των εξεταστικών διαδικασιών τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν οι καταρτιζόμενοι τόσο για την ολοκλήρωση των σπουδών τους όσο και για την πιστοποίηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που απέκτησαν κατά τη διάρκειά τους.

- Το Δ' Μέρος εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Περιγράφονται η πρακτική άσκηση και η μαθητεία σε αντίστιξη, έτσι ώστε να είναι κατανοητή η διάκριση των ισχυουσών διαφορών τους. Παράλληλα, παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τον πρακτικά ασκούμενο/μαθητευόμενο, τον εργοδότη και τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας. Τέλος, παρουσιάζεται το αναλυτικό πρόγραμμα του «Προγράμματος μαθητείας στο ΙΕΚ», ενώ στο Παράρτημα επισυνάπτεται ένα χρήσιμο εργαλείο για την ποιοτική παρακολούθηση του θεσμού της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, το «Ημερολόγιο Μάθησης – Τάξη Μαθητείας ΙΕΚ».

Η εν λόγω Μεθοδολογία εμπεριέχει σημαντικά καινοτόμα στοιχεία που απαιτείται να διαθέτει ένας σύγχρονος Οδηγός Κατάρτισης και προσθέτει νέα στοιχεία και ενότητες σε σχέση με τους προηγούμενους, οι οποίοι, ωστόσο, αποτέλεσαν τη βάση. Για την τρέχουσα μετεξέλιξη και εξειδίκευσή της εργάστηκαν οι Χρήστος Γούλας, Ρένα Βαρβιτσιώτη, Ελένη Θεοδωρή, Μάκης Καρατράσογλου, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης, ενώ τη συντακτική επιμέλειά της ανέλαβε η Δέσποινα Μπαμπανέλου. Η Μεθοδολογία ολοκληρώθηκε υπό την εποπτεία της Επιτροπής για την αναμόρφωση των Οδηγών Κατάρτισης της Μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης, εκ της οποίας ιδιαίτερα συνέβαλαν στην ολοκλήρωσή της οι Όλγα Καφετζοπούλου, Ιωάννα Λυτρίβη, Διονύσης Μουζάκης, Παρασκευάς Λιντζέρης και Δημήτρης Σουλιώτης.

Μέρος Α΄

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ»

1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» ανήκει στον Τομέα: «Καλλιτεχνικών Σπουδών και Εφαρμοσμένων Τεχνών» της Ομάδας Προσανατολισμού: «Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών».

2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

Οι επιχειρήσεις κεραμικών παράγουν χρηστικά αλλά και καλλιτεχνικά ή διακοσμητικά αντικείμενα, ενώ παρατηρείται έντονη σύνδεση της παραγωγής κεραμικών με την τουριστική αγορά, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής προσανατολίζεται προς αυτή. Ο αριθμός των επιχειρήσεων κεραμικής είναι αυξημένος στην Αθήνα (κύριος όγκος παραγωγής) και σε μέρη που παρουσιάζουν έντονη τουριστική κίνηση.

Οι κεραμίστες κατά κύριο λόγο απασχολούνται σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Το μέσο εργαστήριο κεραμικών απασχολεί 2 με 3 άτομα, περιλαμβανομένου και του ιδιοκτήτη. Οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις του κλάδου στεγάζονται είτε σε ιδιόκτητο οίκημα είτε σε ενοικιαζόμενο και έχουν στη διάθεσή τους έναν χώρο παραγωγής και στέγασης όλων των λειτουργιών τους από 50-200 τ.μ. Λίγες είναι εκείνες οι επιχειρήσεις που διαθέτουν ένα οίκημα των 200-500 τ.μ. και ακόμη πιο λίγες οι εκείνες που είναι εγκατεστημένες σε συνολικό χώρο 500-1000 τ.μ. και περισσότερο.

2.1 Ορισμός και περιγραφή ειδικότητας

Αντικείμενο της εργασίας του κεραμίστα είναι η κατασκευή διάφορων χρηστικών και διακοσμητικών αντικειμένων (βάζα, φλιτζάνια, πιάτα, κούκλες, μικρογλυπτά κ.λπ.). Κατασκευάζει και εφαρμόζει ψημένες κεραμικές επιφάνειες ή φόρμες, οι οποίες μπορεί να είναι αυτόνομες ή ενσωματωμένες για τη διακόσμηση, τη λειτουργικότητα και την αισθητική ενός χώρου ή κτιρίου. Η εργασία του βασίζεται στη μακράιωνη παράδοση της κεραμικής αλλά ακολουθεί και τις σύγχρονες τάσεις. Με τον όρο κεραμική εννοούμε τα αντικείμενα που έχουν γίνει με πηλό, διαμορφώθηκαν με διάφορους τρόπους, στέγνωσαν και τελικά έγιναν σταθερά και αμετάβλητα από την επίδραση της φωτιάς. Στο «κεραμικό καμίνι» είναι λοιπόν που η επίδραση της φωτιάς μεταμορφώνει ένα πήλινο σχήμα σε κεραμικό.

2.2. Αρμοδιότητες/καθήκοντα

Ο κεραμίστας χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη πηλό (αργιλοπυριτική μάζα), ορυκτά και υαλώματα. Η διαδικασία παραγωγής περιλαμβάνει επιλογή της μάζας, η οποία στη

συνέχεια θα μορφοποιηθεί από τον κεραμίστα με τα χέρια, τον τροχό, καλούπια, γλυφίδες και ειδικά εργαλεία. Η σύνθεση της αργιλοπυριτικής μάζας, η επεξεργασία και η επικάλυψη με υαλώματα και άλλα υλικά προσδιορίζουν τις ιδιότητες του τελικού προϊόντος. Ο κεραμίστας επεξεργάζεται την πρώτη ύλη (πηλό) ή την αγοράζει απευθείας από εγχώρια εργοστάσια παραγωγής πηλού ή την εισάγει από το εξωτερικό ανάλογα με τις ανάγκες του. Κατασκευάζει διακοσμητικές, λειτουργικές και εικαστικές κεραμικές επιφάνειες που αφορούν την εσωτερική ή εξωτερική διακόσμηση ενός κτιρίου ή μίας οικίας.

2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Στη χώρα μας, η άσκηση του επαγγέλματος της κεραμικής τέχνης μπορεί να ανταποκρίνεται σε μικρότερες ή μεγαλύτερες μονάδες παραγωγής. Το κόστος του πάγιου εξοπλισμού δεν είναι απαγορευτικό για κάποιον που ενδιαφέρεται να ανοίξει το δικό του εργαστήριο κεραμικής, ενώ δεν απαιτούνται χώροι πολλών τετραγωνικών μέτρων. Παρά την ύπαρξη σχετικών προγραμμάτων σπουδών σε ΙΕΚ και σε σχολές του ΟΑΕΔ, αυτά δεν είναι απαραίτητα για την είσοδο στο επάγγελμα, καθώς δεν υπάρχουν κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα για αυτό το επάγγελμα. Συνεπώς, είναι σχετικά εύκολο για κάποιον που κατέχει την τέχνη της κεραμικής να εισέλθει στο επάγγελμα. Οι δυνατότητες ποικίλλουν ως προς την απασχόληση και το επιχειρείν. Επομένως, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εργαστούν:

1. Ως εξειδικευμένοι κεραμίστες/τριες, τροχατζήδες, υπεύθυνοι/ες ψησίματος, διακοσμητές/τριες κεραμικών αντικειμένων σε βιοτεχνίες παραγωγής καλλιτεχνικών και τουριστικών ειδών.
2. Ως αυτοαπασχολούμενοι κεραμίστες/τριες.
3. Ως συνεργάτες διακοσμητών και αρχιτεκτόνων για τη διακόσμηση εσωτερικών-εξωτερικών χώρων.
4. Σε βιομηχανίες κεραμικών, ειδών υγιεινής, ειδών εστίασης, πλακιδίων. (Στη βιομηχανία μπορούν να εργαστούν σε κάθε σημείο της γραμμής παραγωγής.)

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια σπουδών

3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων στην ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων, δομών της μη υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β' Κύκλου σπουδών, Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ). Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ρυθμίζονται στην ΥΑ 5954 «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)».

3.2 Διάρκεια σπουδών

Η επαγγελματική κατάρτιση στα Ι.Ε.Κ. ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα, σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης της ειδικότητας, συμπεριλαμβανομένης σ' αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας.

Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑ.Λ.), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης, διαρκεί σε Ι.Ε.Κ. από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σ' αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑ.Λ. ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι της ειδικότητας «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους στο ΙΕΚ λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και έπειτα από την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν **Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5**. Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ μέχρι την έκδοση του διπλώματος λαμβάνουν Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Αντιστοιχίσεις ειδικότητας

Η ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» είναι αντίστοιχη με τις κάτωθι ειδικότητες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

ΤΕΕ Β' ΚΥΚΛΟΥ	
ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΠΑΣ ΥΠΕΠΘ	
ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ	
ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΙΕΚ	

Σημείωση: Οι ανωτέρω αντιστοιχίσεις δεν αποτελούν σε καμιά περίπτωση ισοτιμία τίτλων. Έχουν μόνο πληροφοριακή αξία για κάθε ενδιαφερόμενο που θέλει να εκπαιδευτεί ή καταρτιστεί στην ειδικότητα.

6. Κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

Στην ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» των ΙΕΚ δικαιούνται να εγγραφούν στο Γ' εξάμηνο κατάρτισης απόφοιτοι ΤΕΕ Β' Κύκλου, ΕΠΑΛ, κάτοχοι πτυχίων των εξής ειδικοτήτων:

ΤΕΕ Β' ΚΥΚΛΟΥ	
ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ – ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε 8 Επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΙΕΚ έπειτα από πιστοποίηση αντιστοιχεί στο 5ο από τα 8 επίπεδα.

Η κατάταξη των τίτλων του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος αρχικής κατάρτισης στα επίπεδα του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΟΠΠΕΠ.

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του όσο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΙΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΙΕΚ και τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

1. Ν. 3879/2010 «Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 163 /21-09-2010), όπως εκάστοτε ισχύει.
2. Ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 193/17-9-2013), όπως εκάστοτε ισχύει.
3. ΥΑ 5954 (ΦΕΚ Β'1807/2-7-2014) «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ.) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)».
4. ΥΑ 5955/23-06-2014 με θέμα: «Αντιστοίχιση Παλαιών Ειδικοτήτων με Νέες Ειδικότητες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)».

Επίκειται τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου μετά την ψήφιση του ν. 4763/20

10. Επαγγελματικά δικαιώματα

Οι απόφοιτοι της ειδικότητας «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους στο ΙΕΚ λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και έπειτα από την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5. Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ μέχρι την έκδοση του διπλώματος λαμβάνουν Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

Έντυπα και άλλα μέσα πληροφόρησης:

1. Η μηνιαία Εφημερίδα του Εικαστικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και ο ιστότοπος: www.eete.gr

Πέραν της έντυπης μορφής πληροφόρησης, πραγματοποιούνται τακτικά εκθέσεις κεραμικής, όπου οι κεραμίστες έχουν τη δυνατότητα να προβάλουν την εργασία τους και ταυτόχρονα να ενημερωθούν για τις τάσεις-προοπτικές του επαγγέλματός τους.

2. Εκδόσεις του ΕΟΜΜΕΧ

Επί σειρά ετών, ο οργανισμός εξέδιδε δεκάδες βιβλία τα οποία κάλυπταν ένα εξαιρετικά ευρύ φάσμα χειροτεχνικών τομέων.

Σε μια εποχή όπου δεν υπήρχε η ευκολία του internet, η βιβλιογραφία αυτή τροφοδοτούσε τους crafters με μια τεράστια ροή οδηγιών, τεχνικών, μελετών, και ειδήσεων, καθώς και με κάθε είδους πληροφορίες που αφορούσαν την αγαπημένη τους τέχνη. Στο ηλεκτρονικό αρχείο της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας δίνεται η δυνατότητα σε όλους τους χρήστες του Διαδικτύου να αποκτήσουν πλήρη πρόσβαση σε όλους τους τίτλους που έχουν κυκλοφορήσει. Διατίθενται όλοι τους σε μορφή pdf και παρέχονται εντελώς δωρεάν για προβολή και κατέβασμα.

Τα βιβλία του ΕΟΜΜΕΧ σε ηλεκτρονική μορφή: <http://www.ggb.gr/el/node/112>

3. Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής:

Μελιδώνη 4-6 105 53 Κεραμικός, τηλ.: 210-3318491-5

Το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής – Ίδρυμα Οικ. Γ. Ψαρόπουλου (ΚΜΝΚ) είναι ένας μουσειακός, ερευνητικός και εκπαιδευτικός οργανισμός, αφιερωμένος στην έρευνα, στη διάσωση και στην προβολή της ελληνικής χρηστικής κεραμικής των νεότερων χρόνων, από τις αρχές του 19ου έως τα μέσα του 20ού αιώνα.

www.potterymuseum.gr

Μέρος Β΄

**ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ**

1. Βασικός σκοπός του προγράμματος σπουδών της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος σπουδών της ειδικότητας είναι να αποκτήσει ο καταρτιζόμενος όλες τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που είναι απαραίτητες για την άσκηση της ειδικότητας «Κεραμική Τέχνη». Θα πρέπει να γνωρίζει τη διαδικασία παραγωγής, η οποία περιλαμβάνει την επιλογή της κατάλληλης αργιλικής μάζας, η οποία θα πάρει στη συνέχεια το επιθυμητό σχήμα με χρήση των χεριών του τεχνίτη, των κατάλληλων εργαλείων και του ειδικού μηχανολογικού εξοπλισμού. Η εργασία του βασίζεται στη μακράιωνη παράδοση της κεραμικής. Με τον όρο κεραμική εννοούμε τα αντικείμενα που έχουν δημιουργηθεί, διαμορφώθηκαν με διάφορους τρόπους, διάφορες τεχνικές, στέγνωσαν και τελικά έγιναν σταθερά και αμετάβλητα από την επίδραση της φωτιάς. Συγκεκριμένα, ο κεραμίστας κατασκευάζει διακοσμητικά και λειτουργικά αντικείμενα που αφορούν την οικιακή χρήση αλλά και την εσωτερική ή εξωτερική διακόσμηση ενός κτιρίου ή οικίας.

2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών

Οι επιμέρους ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών Αποτελεσμάτων καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος σπουδών της ειδικότητας και στοχεύουν στη συστηματική οργάνωση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που θα αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους. Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «της Κεραμικής Τέχνης» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- (α) «ΟΡΓΑΝΩΝΕΙ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ»
- (β) «ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ-ΕΡΓΑ»
- (γ) «ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΕΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ»
- (δ) «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΙ ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ-ΕΡΓΑ (ΝΩΠΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ)»
- (ε) «ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΙ ΤΗΝ ΟΠΤΗΣΗ ΤΩΝ ΝΩΠΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ-ΕΡΓΩΝ (ΜΠΙΣΚΟΥΙ Α΄ ΟΠΤΗΣΗ)»
- (στ) «ΔΙΑΚΟΣΜΕΙ ΚΑΙ ΕΜΦΥΑΛΩΝΕΙ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙ Ή ΝΩΠΟ (ΜΟΝΟΠΥΡΟ)»
- (ζ) «ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΙ ΔΕΥΤΕΡΗ Ή ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ»
- (η) «ΚΟΣΤΟΛΟΓΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΕΙ ΤΑ ΚΕΡΑΜΙΚΑ»

Αναλυτικότερα, τα παρακάτω επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι απόφοιτοι θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα σπουδών της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ενότητα προσδοκώμενων αποτελεσμάτων	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Με την ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών, ο απόφοιτος θα είναι ικανός να:
A. «ΟΡΓΑΝΩΝΕΙ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ»	<ul style="list-style-type: none"> • Επιλέγει τα αναγκαία μηχανήματα-εργαλεία και τις βοηθητικές κατασκευές και να καθορίζει τους χώρους τους (τροχός, πάγκος χυτηρίου, πάγκος γυψοτεχνίας κ.λπ.). • Προετοιμάζει και να οργανώνει το εργαστήριο. Επίσης, θα είναι ικανός να καθορίζει τον χώρο κατασκευής των αντικειμένων, τον χώρο διακόσμησης και υαλώματος του κεραμικού, τον χώρο αποθήκευσης των πρώτων υλών, τον χώρο αποθήκευσης των έτοιμων αντικειμένων και τον χώρο διεξαγωγής πειραμάτων. Επίσης, θα είναι ικανός να αποφασίζει το είδος του καμινιού που θα χρησιμοποιήσει, καθώς και να καθορίζει τον χώρο ψησίματος (σαφής διαχωρισμός). • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας. • Μεριμνά για τη σωστή διαχείριση των αποβλήτων του εργαστηρίου βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας.
B. «ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ-ΕΡΓΑ»	<ul style="list-style-type: none"> • Παράγει μια σειρά σχεδίων με βάση την αρχική σύλληψη μιας ιδέας. • Κατασκευάζει προπλάσματα ή μακέτες (και με άλλα υλικά). Επίσης, θα μεταφέρει το πρόπλασμα ή τη μακέτα στις επιθυμητές διαστάσεις, ώστε να καταλήξει στο είδος και το σχήμα των αντικειμένων που θα παραγάγει. • Αποφασίζει τα αντικείμενα που θα κατασκευάσει ή θα παραγάγει. • Αποφασίζει τις τεχνικές που θα χρησιμοποιήσει στην κατασκευή, διακόσμηση, εφυάλωση και ψήσιμο των αντικειμένων.
Γ. «ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΕΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ»	<ul style="list-style-type: none"> • Κάνει έρευνα αγοράς, να μελετά και να αποφασίζει για τα υλικά του βάσει των τεχνικών προδιαγραφών που έχει καθορίσει για κάθε στάδιο της κατασκευής των αντικειμένων. • Τοποθετεί τα υλικά στους αποθηκευτικούς χώρους. • Δοκιμάζει συνδυασμούς πηλού, χρωμάτων και υαλωμάτων ώστε να καταλήξει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. • Διεξάγει πειράματα ώστε να καταλήξει στις συνταγές που θα χρησιμοποιήσει. • Τηρεί τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας.
Δ. «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΙ ΚΕΡΑΜΙΚΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμάζει τον πηλό σύμφωνα με την τεχνική που έχει επιλέξει (τροχός, φύλλα, μακαρόνια, χύτευση κ.λπ.) λαμβάνοντας υπόψη του τις ιδιαιτερότητες της κάθε τεχνικής.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΡΓΑ (ΝΩΠΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ)»	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευάζει τα αντικείμενα με βάση τα σχέδιά του. • Φροντίζει για το σωστό φινίρισμα και στέγνωμα των νωπών αντικειμένων. • Διακοσμεί και να ζωγραφίζει, όταν αυτό είναι επιθυμητό σε αυτό το στάδιο (μπαντανάδες, πυροχρώματα, stain). • Μεταφέρει τα αντικείμενα στον χώρο στεγνώματος (ράφια). • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας.
Ε. «ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΙ ΤΗΝ ΟΠΤΗΣΗ ΤΩΝ ΝΩΠΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ-ΕΡΓΩΝ (ΜΠΙΣΚΟΥΙ – Α΄ ΟΠΤΗΣΗ)»	<ul style="list-style-type: none"> • Κάνει το τελικό φινίρισμα αναλόγως της τεχνικής. • Μεταφέρει τα αντικείμενα στον χώρο του καμινιού. • Οργανώνει την τοποθέτηση των αντικειμένων ανάλογα με το μέγεθος, το είδος και το πάχος των αντικειμένων. • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας. • Τοποθετεί τα αντικείμενα εντός του καμινιού (καμινιάζει) σύμφωνα με τις απαιτούμενες προδιαγραφές των αντικειμένων με σκοπό την κεραμοποίηση του πηλού. • Προγραμματίζει το καμίνι ανάλογα με τον κύκλο όπτησης που έχει αποφασίσει. Στα εναλλακτικά καμίνια τοποθετεί πυρόμετρο για τον έλεγχο της θερμοκρασίας. • Ξεκαμινιάζει τα αντικείμενα, κάνει ποιοτικό έλεγχο και τα τοποθετεί σε κατάλληλο χώρο.
ΣΤ. «ΔΙΑΚΟΣΜΕΙ ΚΑΙ ΕΜΦΥΑΛΩΝΕΙ ΣΕ ΜΠΙΣΚΟΥΙΉ ΝΩΠΟ (ΜΟΝΟΠΥΡΟ)»	<ul style="list-style-type: none"> • Διακοσμεί τις κατασκευές ανάλογα με την τεχνική που έχει επιλέξει (ζωγραφική, στένσιλ κ.λπ.). • Φτιάχνει τα υαλώματα που θα χρησιμοποιήσει βάσει των πειραμάτων και των τελικών συνταγών. • Εφυαλώνει τα μπισκούι αντικείμενα (ή νωπά σε περίπτωση μονόπυρης όπτησης) παίρνοντας τις απαραίτητες προφυλάξεις και τηρώντας τις προδιαγραφές των πρώτων υλών που χρησιμοποιεί. • Προετοιμάζει τα αντικείμενα για το καμινιάσμα (καθαρίζει τις πατούρες ώστε να μην κολλήσουν στις πυρόπλακες). • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας.
Ζ. «ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΙ ΔΕΥΤΕΡΉΉ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΟΠΤΗΣΗ»	<ul style="list-style-type: none"> • Τοποθετεί τα κεραμικά στο καμίνι με απόσταση το ένα από το άλλο ώστε να μην κολλήσουν μεταξύ τους (χρησιμοποιεί ειδικά πυρίμαχα στηρίγματα-βάσεις όπου είναι αναγκαίο). • Ψήνει τα αντικείμενα ανάλογα με τον κύκλο όπτησης και το είδος ατμόσφαιρας που απαιτούν τα υαλώματα που επέλεξε. • Ξεκαμινιάζει τα κεραμικά από το καμίνι σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους τρόπους.

	<ul style="list-style-type: none"> • Κάνει ποιοτικό έλεγχο και κατά περίπτωση διορθώνει τα ελαττώματα και προχωράει σε διορθωτική όπτηση. • Προετοιμάζει τα αντικείμενα για τρίτη όπτηση, αν έχει επιλέξει αυτή την τεχνική (μεταλλικές ανταύγειες, λούστρα, ασήμι, χρυσό, πλατίνα, χαλκομανίες). • Ξεκαμινιάζει και τοποθετεί τα αντικείμενα στον χώρο αποθήκευσης (ράφια). • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας.
<p>Η. «ΚΟΣΤΟΛΟΓΕΙ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΕΙ ΤΑ ΚΕΡΑΜΙΚΑ»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κοστολογεί τις πρώτες ύλες και τα υλικά που έχει χρησιμοποιήσει, λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία κατεργασίας, τις απώλειες, τα λειτουργικά έξοδα, την απόσβεση αγοράς μηχανημάτων, τις ασφαλιστικές εισφορές, το κόστος συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις και τα παρελκόμενα υλικά, το κόστος συσκευασίας. • Κοστολογεί τα προϊόντα που παράγει βάσει του χρόνου εργασίας και των γενικών εξόδων. • Μεταφέρει με ασφάλεια και τοποθετεί τα αντικείμενα στους αποθηκευτικούς χώρους, ανά είδος και μέγεθος. • Εφαρμόζει τους κανόνες ασφάλειας σε κάθε φάση της διαδικασίας.

Μέρος Γ΄

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Ωρολόγιο πρόγραμμα

Α/Α	ΕΞΑΜΗΝΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Α			Β			Γ			Δ		
		Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	1	2	3									
2	ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ	1	2	3									
3	ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ				1	1	2						
4	ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ ΓΛΥΠΤΙΚΗ				1	1	2						
5	ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ				1	1	2						
6	ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1	2	3	1	1	2						
7	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1	2	3	1	2	3	1	1	2			
8	ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	1		1									
9	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		3	3		3	3		3	3		3	3
10	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ				2		2	1		1			
11	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ		2	2		2	2		2	2			
12	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ							2		2	1		1
13	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ								4	4			
14	ΤΡΟΧΟΣ		2	2		2	2		2	2			
15	ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ							1	1	2		2	2
16	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ							1	1	2	1	2	3
17	ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ										1		1
18	ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ											10	10
ΣΥΝΟΛΟ		5	15	20	7	13	20	6	14	20	3	17	20

2. Αναλυτικό πρόγραμμα

2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.Α. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Ως γραμμικό σχέδιο νοείται η σχεδίαση με όργανα απλών ή σύνθετων γεωμετρικών μορφών, αρχιτεκτονικών μελών κ.λπ. σε λευκό χαρτί. Οι εκπαιδευόμενοι διδάσκονται τις μεθόδους απεικόνισης ενός αντικειμένου ή μιας κατασκευής για την αποτύπωση του οποίου χρησιμοποιούνται όργανα σχεδίου και συγκεκριμένου τύπου γραμμές οι οποίες αντιστοιχούν σε συμβολισμούς. Το γραμμικό σχέδιο υπακούει σε κατάλληλους κανονισμούς και πρότυπα, ώστε οτιδήποτε σχεδιάζεται να αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες διαστάσεις και δεδομένα. Η μαθησιακή ενότητα αφορά τις μεθόδους γεωμετρικής αποτύπωσης, τα μέσα και τα υλικά που απαιτούνται, καθώς και τον τρόπο χρήσης τους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τις βασικές αρχές σχεδίου.
- Γνωρίζουν τη χρήση των οργάνων σχεδίου και τα υλικά.
- Σχεδιάζουν τα αναπτύγματα, τις όψεις, τις τομές, τις κατόψεις, τα αξονομετρικά και τα προοπτικά απλών αντικειμένων.
- Αποδίδουν σε τομή την αποτύπωση των κεραμικών σκευών.
- Υποστηρίζουν την παραγωγή των κεραμικών με διαστασιολόγηση σχεδίων.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Όψη – Τομή – Προβολή
- Αξονομετρικό σχέδιο
- Προοπτική
- Μοτίβο
- Σχήμα
- Όργανα σχεδίασης
- Είδη γραμμών
- Γεωμετρικές κατασκευές

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Εισαγωγικά – Γενικά έννοιες – Κανονισμοί και πρότυπα – Σκοπός, χρησιμότητα, εφαρμογές
2	Γραμμογραφία – Είδη γραμμών, συμβολισμοί γραμμών, κανονισμοί, αναλογίες – Ασκήσεις σχεδίασης ορθογωνικών και πολυγωνικών κανάβων
3	Γεωμετρικές κατασκευές – Απλές γεωμετρικές κατασκευές (καθετότητα, μεσοκάθετος, διχοτόμος γωνίας, παραλληλία, εφαπτομένες, χωρισμός ευθύγραμμων τμημάτων) – Τόξα συναρμογής, πολύγωνα, εφαπτομένες κύκλων, συναρμογές, υπερβολές, παραβολές
4	Κλίμακα σχεδίασης – Έννοια, ειδή κλιμάκων, χρήση – Εύρεση πραγματικών μεγεθών
5	Προβολές – Ορθές προβολές – Η έννοια της προβολής, ορθή προβολή σε επίπεδο – Συστήματα ορθών προβολών όψεις – Τομή, ημιτομή, μερική τομή, τοπική τομή – Διαστασιολόγηση σχεδίων, όψεις, τομές, κατακόρυφες και οριζόντιες (κατόψεις) κεραμικών αντικειμένων
6	Εφαρμογές όψεων, τομών σε απλά μη συμπαγή αντικείμενα (φλιτζάνια, γαβάθες) – Αποτύπωση τσαγιέρας, τομή, κάτοψη
7	Αξονομετρικό σχέδιο – Έννοια, χρησιμότητα, εφαρμογές, τρόπος σχεδίασης απλών γεωμετρικών στερεών – Συστήματα αξονομετρικών προβολών – Διαστασιολόγηση αξονομετρικών σχεδίων
8	Αναπτύγματα – Έννοια, σχεδίαση αναπτυγμάτων απλών γεωμετρικών στερεών
9	Γενικά περί προοπτικής – Προοπτικά με 1 ή 2 σημεία φυγής – Προοπτικά ειδικών ευθειών – Προοπτικά γεωμετρικών σχημάτων – Προοπτικά βασικών γεωμετρικών στερεών – Προοπτικά κεραμικών αντικειμένων
10	Προοπτική σκιαγραφία επί κεραμικών αντικειμένων
11	Μοτίβο – Δημιουργία μοτίβων – Σχεδιασμός μιας σειράς χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων με συνδυασμό απλών γεωμετρικών σχημάτων – Διακοσμητικές προτάσεις
12	Σχήμα – Δημιουργία μοτίβων με αφορμή ένα ασύμμετρο σχήμα – Σχεδιασμός μιας ενότητας χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων με αφορμή ένα ασύμμετρο σχήμα – Διακοσμητικές προτάσεις αντιστοίχως
Σύνολο: 12	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 2, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κλέε, Π. Η. (1989). *Εικαστική σκέψη – Τα μαθήματα στη Σχολή Μπάουχαουζ I και II*, Αθήνα: Εκδόσεις Μέλισσα.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. Συλλογικό Έργο. *Γραμμικό Σχέδιο Γ' Γενικού Λυκείου, Αθήνα*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντος.
http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2752/Grammiko-Schedio_G-Lykeiou-Epilogis_html-apli/

Συμπληρωματικές

1. Καντίσκυ, Β. (1980). *Σημείο, γραμμή, επίπεδο*, Αθήνα: Δωδώνη.
2. Κοζάκου-Τσιάρα, Ο. (2006). *Εισαγωγή στην εικαστική γλώσσα*, Αθήνα: Gutenberg.
3. Χρήστου, Χ. (1987), *Εισαγωγή στην τέχνη*, Αθήνα: Σύλλογος προς διάδοση ωφέλιμων βιβλίων.

2.1.B. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η δυνατότητα αναπαράστασης είναι το θεμέλιο της διαδικασίας σχεδίασης, η εξέλιξη του σχεδίου με τη λεπτομερή αναπαράσταση του φωτός και της σκιάς και τη διαφοροποίηση των αξιών τονισμού.

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα αναπτύσσονται η ευαισθησία και η παρατηρητικότητα, οξύνονται η αντίληψη και η επιδεξιότητα του χεριού για γρήγορη αναπαράσταση της φόρμας, του υλικού, του χώρου, των αναλογιών και των τονικών διαβαθμίσεων προκειμένου να επιτευχθεί η τελική ενότητα της σύνθεσης. Οι εκπαιδευόμενοι επομένως μαθαίνουν κατ' αρχάς να βλέπουν και να παρατηρούν και όχι απλώς να κοιτάζουν.

Η μαθησιακή ενότητα αποτελεί τη βάση της σχεδιαστικής αντίληψης και της ικανότητας αναπαράστασης και απόδοσης κάθε είδους προσωπικού δημιουργήματος, εκ του φυσικού ή από μνήμης, το οποίο οργανώνεται στον χώρο μιας κόλας χαρτιού.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν την τονική κλίμακα.
- Γνωρίζουν τη φωτοσκίαση και τα αποτελέσματά της.
- Αντιλαμβάνονται και αποδίδουν σχεδιαστικά τα μεγέθη, τις υφές και τα χρώματα.

- Σχεδιάζουν εκ του φυσικού ή από μνήμης.
- Αποδίδουν σχεδιαστικά τους όγκους και τις πτυχώσεις.
- Υπολογίζουν και αποδίδουν την τρισδιάστατη αναπαράσταση.
- Χρησιμοποιούν τον ρυθμό και τις αρμονίες.
- Παρατηρούν τη φύση.
- Υποστηρίζουν την παραγωγή των κεραμικών τους με σκίτσα.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Πορτρέτο – αυτοπροσωπογραφία
- Τονική κλίμακα
- Φωτοσκίαση
- Σύνθεση
- Ρυθμός και αρμονίες

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Εισαγωγή, έννοια και χρησιμότητα του ελεύθερου σχεδίου – Υλικά (μολύβια, κάρβουνο, μελάνια, χαρτιά)
2	Μελέτη αναλογιών – Άξονες
3	Τόνος – Τονική κλίμακα – Ελεύθερη σχεδίαση γραμμών και γεωμετρικών επίπεδων σχημάτων – Μεμονωμένα και σε συνθέσεις
4	Μελέτη των εννοιών φωτός-σκιάς
5	Μελέτη του τρισδιάστατου, του ύψους-βάθους, ψηλού-χαμηλού, καμπύλου και ευθέως, του ρυθμού και των αρμονιών
6	Μελέτη των υφών, του μαλακού-σκληρού, γυαλιστερού-ματ
7	Ασκήσεις αναπαράστασης συνθέσεων (με μολύβια, κάρβουνο, μελάνι) – Ανάγλυφα μουσείου – Διακοσμητικά στοιχεία κτιρίων (ακροκέραμα, νεοκλασικά μοτίβα κ.λπ.) – Υφάσματα και πτυχώσεις, χαρτιά
8	Ασκήσεις από μνήμης για όλες τις παραπάνω συνθέσεις μεμονωμένων στοιχείων και συνολικά – Μελέτη μορφών από τη φύση – Μεμονωμένα και σε συνθέσεις – Σχεδίαση από μνήμης εκ παραλλήλου της κάθε μορφής – Μεμονωμένα και σε σύνθεση
9	Μελέτη κεφαλής από αρχαίο γλυπτό (μολύβια, μελάνι)
10	Γνωριμία με τα κινήματα του 20ού αιώνα, από τον ιμπρεσιονισμό, τον κυβισμό, τον σουρεαλισμό, τον φοβισμό, τον εξπρεσιονισμό μέχρι και pop-art – Με βάση τα κινήματα αυτά, ασκήσεις απόδοσης σχεδίου ζωγραφικής σε ανάγλυφο από πηλό πάχους 5 εκ. επί πινακίδας.
Σύνολο: 10	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 2, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Κοταμανίδου, Ν. Σημειώσεις στο μάθημα Ελεύθερο Σχέδιο 1, http://eadsa.teicm.gr/E_Iliko/Ekpaideftiko_Iliko
2. Παπαλοπούλου, Ο. (2007). *Μέθοδος ελεύθερου σχεδίου, Απαντήσεις θεμάτων πανελλαδικών 1985-2006*, Αθήνα: Παπασωτηρίου.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Βακαλό, Ε. Γ. (1988). *Οπτική σύνταξη*, Αθήνα: Νεφέλη.
2. Καντίσκυ, Β. (1980). *Σημείο, γραμμή, επίπεδο*, Αθήνα: Δωδώνη.
3. Κλέε, Π. Η. (1989). *Εικαστική σκέψη – Τα μαθήματα στη Σχολή Μπάουχαουζ I και II*, Αθήνα: Εκδόσεις Μέλισσα.

2.1.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η πηλοπλαστική είναι η αρχαιότερη μορφή κατεργασίας του πηλού από τον άνθρωπο. Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με τη βασική πρώτη ύλη, τις μεθόδους και τις τεχνικές της μορφοποίησής της, καθώς και με τα απαραίτητα εργαλεία. Γνωρίζουν δύο από τις τεχνικές πηλοπλαστικής που πρωτοχρησιμοποιήθηκαν από τον νεολιθικό άνθρωπο (τσιμπητό, κορδόνι), κατασκευάζουν αντικείμενα και μαθαίνουν να μεριμνούν για το σωστό φινίρισμα και στέγνωμα των αντικειμένων ολοκληρώνοντας τον κύκλο κατασκευής.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αντιλαμβάνονται την πλαστικότητα του πηλού και να γνωρίζουν τη διαδικασία του στεγνώματος.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών διαστάσεων.
- Επιλέγουν τον κατάλληλο πηλό.
- Εφαρμόζουν την κατάλληλη τεχνική για την κατασκευή αντικειμένων μικρών διαστάσεων.
- Αποδέχονται και τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Πλαστικότητα του πηλού
- Στέγνωμα του πηλού
- Τεχνικές πηλοπλαστικής
- Κατασκευή αντικειμένων
- Μέτρα προφύλαξης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενοότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Πρώτη επαφή με τον πηλό – Γνωριμία με τα εργαλεία
2	Ζύμωμα πηλού – Τεχνικές και σημασία ζυμώματος
3	Έλεγχος πλαστικότητας και συρρίκνωσης πηλού – Μέτρα προφύλαξης
4	Τεχνική πηλοπλαστικής 1) Τσιμπητό – Γενικά
5	Κατασκευή τριών ημισφαιρικών μπολ, διαφορετικών διαμέτρων και ύψους, ισοπαχή
6	Τεχνική πηλοπλαστικής 2) Κορδόνι – Μακαρόνι – Γενικά
7	α) Κατασκευή ενός κυλίνδρου, μιας σφαίρας και ενός κώνου διαφορετικού μεγέθους και τα ύψη τους να κυμαίνονται από 10 έως 20 εκατοστά.
8	β) Κατασκευή διάφορων αντικειμένων που να συνδυάζονται, όπως κύλινδροι, κόλουροι κώνοι, σφαίρες και ελλειπτικές φόρμες (πηγή έμπνευσης μπορεί να είναι τα αρχαϊκά αγγεία)
9	γ) κατασκευή αντικειμένων με τετράγωνη παραλληλόγραμμη, ελλειπτική βάση με το ίδιο κάθετο προφίλ (χρήση πελεκούδας)
10	Φινίρισμα – Στέγνωμα
Σύνολο: 10	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1,2,3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (2005). *Μαθήματα κεραμικής II – Τεχνικές πηλοπλαστικής*, Αθήνα: Ίων.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. Τζέλιου, Β. και Τσιμιχοδήμου, Κ. (χ.χ.). *Πηλοπλαστική*, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Συμπληρωματικές

1. Blandino, B. (2004). *Coiled Pottery: Traditional and Contemporary Ways*, Krause Pubns Inc.
2. Cobb, S. (2018). *Mastering Handbuilding – Techniques, Tips and Tricks for Slabs, Coils and More*, Voyageur Press; Illustrated Edition.
3. French, N. (2000). *Οδηγός για σχήματα και φόρμες κεραμικών*, Αθήνα: Ίων.
4. Halls, S. (2014). *Pinch Pottery: Functional, Modern Handbuilding*.
5. Professional makers by DK (2019). *Complete pottery techniques: Design, Form, Throw, decorate and more, with workshops*, DK Publishing.

2.1.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

• Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η κατασκευή των κεραμικών αντικειμένων βασίζεται ουσιαστικά στη διαδικασία της κεραμοποίησης. Έτσι, μια εύθραυστη φόρμα φτιαγμένη από μια εύπλαστη αργιλική μάζα (πηλός) μετατρέπεται με τη βοήθεια της φωτιάς (θερμοκρασία) σε ένα σκληρό, ανθεκτικό αντικείμενο.

Στη μαθησιακή ενότητα της τεχνολογίας του πρώτου εξάμηνου, στους σπουδαστές θα παρέχονται όλες οι απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις ώστε να κατανοήσουν από ποιες διεργασίες εμφανίστηκε ο πηλός, ποια ορυκτά ή οξείδια εμπεριέχονται στον πηλό και ποιος είναι ο ρόλος τους, γιατί είναι εύπλαστος ο πηλός και γιατί συρρικνώνεται όταν στεγνώνει, ποιος είναι ο ρόλος του νερού και του πυριτίου, για ποιον λόγο και ποιες μεταβολές θα υποστεί στο καμίνι, τότε το κεραμικό είναι πορώδες και τότε υαλοποιείται.

Θα κατανοήσουν γιατί υπάρχουν διαφορετικά είδη πηλού και ποιες είναι οι χρήσεις τους ανάλογα με τη χημική τους σύνθεση, πώς μπορούν να αλλάξουν κάποιες ιδιότητες του πηλού ώστε τα τελικά αντικείμενα να ανταποκρίνονται στις χρήσεις για τις οποίες κατασκευάστηκαν. Θα μάθουν ποια είναι η μεθοδολογία διεξαγωγής πειραμάτων και θα πειραματιστούν σχετικά με μπαντανάδες, υαλοποιημένους μπαντανάδες, αιγυπτιακή μάζα, Terra sigillata και τον χρωματισμό αυτών.

• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Περιγράψουν τη γεωλογική προέλευση της αργίλου, τα είδη των αργίλων και τις φυσικοχημικές ιδιότητές τους.
- Ερμηνεύουν τους πίνακες των φυσικών και χημικών αναλύσεων των πηλών (εύπλαστοι ή χυτοί).
- Εφαρμόζουν πρακτικούς τρόπους μέτρησης της μερικής (στο στέγνωμα) και ολικής συρρίκνωσης (μετά το ψήσιμο) του αντικειμένου.
- Περιγράψουν πώς λειτουργεί το οξείδιο του πυριτίου στη σύνθεση του πηλού, την πλαστικότητα του πηλού και πώς λειτουργεί το νερό ως λιπαντικό, τη διαδικασία της κεραμοποίησης, το πορώδες και τη διαδικασία της υαλοποίησης.
- Παρασκευάζουν λευκούς, χρωματιστούς, υαλοποιημένους μπαντανάδες, terra sigillata και αιγυπτιακή μάζα.
- Γνωρίζουν τις φυσικές και χημικές ιδιότητες των βασικών οξειδίων που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή των μπαντανάδων.
- Αποδέχονται και εφαρμόζουν τα μέτρα προφύλαξης και ασφάλειας.

• Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Πρωτογενείς και δευτερογενείς άργιλοι

- Φυσικοχημικές αναλύσεις πηλού
- Ο ρόλος του νερού στον πηλό
- Μερική και ολική συρρίκνωση
- Οξείδιο του πυριτίου στη σύνθεση του πηλού
- Κεραμοποίηση, πορώδες, υαλοποίηση
- Μπαντανάδες
- Terra sigilata
- Αιγυπτιακή μάζα
- Οξείδια μπαντανάδων
- Χρωστικά, οξείδια, πυροχρώματα
- Μέτρα προφύλαξης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Είδη πετρωμάτων γενικά – Γεωλογική προέλευση της αργίλου (πρωτογενείς, δευτερογενείς άργιλοι)
2	Εκμάθηση-αναγνώριση φυσικών αργίλων (πηλών)
3	Φυσικοχημικές ιδιότητες του πηλού
4	Ο ρόλος των ορυκτών στη σύνθεση του πηλού
5	Ο ρόλος του οξειδίου του πυριτίου στη σύνθεση του πηλού
6	Κεραμοποίηση, πορώδες, υαλοποίηση
7	Καμπύλες ψησίματος για χαμηλές και υψηλές θερμοκρασίες
8	Στοιχεία για τους λευκούς μπαντανάδες
9	Μπαντανάδες-υαλοποιημένοι μπαντανάδες-χρωματισμοί
10	Αιγυπτιακή μάζα, Terra sigillata – χρωματισμοί
11	Χρωστικά, οξείδια, πυροχρώματα
12	Αναλυτικά τα χημικά και φυσικά χαρακτηριστικά των βασικών οξειδίων
Σύνολο: 12	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
 Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 2, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
2. Τσαπόγα, Μ., Παπαδόπουλος, Μ. και Παπαϊωάννου, Ε. (χ.χ.). *Άργιλοι Πηλοί Μπαντανάδες*, ΕΛΚΕΑ ΑΕ.
3. Τσαπόγα, Μ. (2006). *Τεχνικές Διακόσμησης με Μπαντανάδες*, ΕΛΚΕΑ Α.Ε.

Συμπληρωματικές

1. Hamer, F. and Hamer, J. (2015). *The Potter's Dictionary of materials and techniques*, University of Pennsylvania Press.
2. Perrin, M.M. (1975). *An Introduction to the Chemistry of Rocks and Minerals*, Arnold Publish.
3. Ravaioli, F. (n.d.). *Smalti, impasti ingobbie e colori*, EX MAGGIOLI.
4. Rhodes, D. (1998). *La poterie: Terres et glacures*, Chilton Company, Philadelphia USA 1976 Publishers London.

2.1.E. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Κατά την οργάνωση του εργαστηρίου σημαντική είναι η ασφαλής τοποθέτηση και χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού, η επίγνωση πιθανών κινδύνων, ατυχημάτων και μυοσκελετικών προβλημάτων, η προσβολή από χημικά υλικά κατά την άσκηση του επαγγέλματος, καθώς και πληροφορίες για τρόπους προστασίας. Επίσης, οι καταρτιζόμενοι διδάσκονται τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΥΑΕ) και πρόληψης ατυχημάτων στο περιβάλλον του επαγγελματικού χώρου και εφαρμόζουν αυτούς τους κανόνες σε κάθε στάδιο της κατασκευής κεραμικών αντικειμένων. Διδάσκονται τις βασικές αρχές οργάνωσης και εργονομικής διάταξης ενός εργαστηρίου κεραμικής και πώς να εκτελούν με σωστή ακολουθία όλες τις διαδικασίες που χρειάζονται προκειμένου να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν υπό ασφαλείς και νόμιμες συνθήκες τη δική τους επιχείρηση.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τους νόμους για την Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία ως εργαζόμενοι ή εργοδότες.
- Έχουν γνώση των διάφορων κινδύνων από τη χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού, την επικινδυνότητα ορισμένων πρώτων υλών και τους τρόπους προστασίας στο εργασιακό περιβάλλον.
- Εφαρμόζουν τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΥΑΕ) και πρόληψης ατυχημάτων στο περιβάλλον του επαγγελματικού χώρου.
- Αντιμετωπίζουν έκτακτα περιστατικά στον εργασιακό χώρο.
- Εφαρμόζουν τις βασικές αρχές οργάνωσης ενός εργαστηρίου κεραμικής.
- Εκτελούν με σωστή ακολουθία όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες προκειμένου να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν υπό ασφαλείς και νόμιμες συνθήκες τη δική τους επιχείρηση.
- Υιοθετούν τη σήμανση χώρων και υλικών στον εργασιακό χώρο.
- Ενθαρρύνουν τους εργαζομένους για την τήρηση των κανόνων Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΥΑΕ) στο περιβάλλον του

επαγγελματικού χώρου σε κάθε στάδιο της κατασκευής κεραμικών αντικειμένων.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά
  - Χρήση μηχανολογικού εξοπλισμού
  - Χρήση πρώτων υλών
  - Ατυχήματα στον εργασιακό χώρο
  - Ασθένειες από πρώτες ύλες
  - Οργάνωση και εγκατάσταση εργαστηρίου

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Ασθένειες από την άσκηση του επαγγέλματος , προστασία και πρόληψη – Βασικές έννοιες – Συντελεστές ατυχημάτων – Αιτίες ατυχημάτων
2	Ατυχήματα από τη χρήση του εξοπλισμού , όπως συσκευών υγραερίου, ηλεκτρικών εγκαταστάσεων – Προφυλάξεις
3	Τοξικά υλικά κεραμικής <ul style="list-style-type: none"> • Πυρίτιο (Πυριτίαση) • Μόλυβδος (Μολυβδίαση) • Βάριο • Κοβάλτιο • Μαγγάνιο (Μαγγανισμός) • Χαλκός κ.ά. • Φύλαξη, διαχείριση, χρήση των πρώτων υλών κεραμικής • Βαφές με πιστόλι • Μέσα προστασίας • Ατομικά και συλλογικά μέτρα προστασίας
4	Οργάνωση εργαστηρίου <ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή τόπου εγκατάστασης – Επιλογή οικήματος – Νομοθεσία επαγγελματικής στέγης • Οικονομικές προϋποθέσεις ίδρυσης εργαστηρίου κεραμικής • Οργάνωση-μελέτη διαρρύθμισης του χώρου του εργαστηρίου κεραμικής • Κανόνες ασφαλείας σε εργαστήριο κεραμικής, ασφαλείς τρόποι καθαριότητας • Επιλογή μηχανολογικού εξοπλισμού, εργαλείων και τοποθέτησή τους με βάση τις αρχές εργονομίας
5	Νομοθεσία που αφορά το επάγγελμα του κεραμίστα
Σύνολο: 5	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
 Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 0, 1

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Hamer, F. and Hamer, J. (2015). *The Potter's Dictionary of materials and techniques*, University of Pennsylvania Press.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Βασιλακάκη, Ε. Τσαπόγας, Π. *Προφίλ Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων Κεραμικής*, https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/022_ΠΡΟΦΙΛ_ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ_ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ_ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ_Ε._ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗ_Π._ΤΣΑΠΟΓΑΣ.pdf
2. <http://www.eie.gr/texnikos-asfaleias/asfalia-ergastiria-gr.html>

2.1.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα είναι η μαθησιακή ενότητα που δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ολοκληρώσουν τον κύκλο εργασιών, συνδυάζοντας τις γνώσεις του συγκεκριμένου εξαμήνου από το σύνολο των μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας, ώστε να εκτελέσουν ασκήσεις επαγγελματικών προδιαγραφών. Μαθαίνουν να συνδυάζουν μεταξύ τους τις γνώσεις και τις τεχνικές που έχουν ήδη διδαχτεί, ακολουθώντας όλες τις διαδικασίες της κεραμικής.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές φυσικοχημικές ιδιότητες των πηλών χαμηλής θερμοκρασίας.
- Αντιλαμβάνονται την πλαστικότητα του πηλού.
- Εφαρμόζουν τη σωστή διαδικασία του στεγνώματος.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών διαστάσεων με τις τεχνικές τσιμπητό, κορδόνι και τροχό.
- Επιλέγουν τον κατάλληλο πηλό και την κατάλληλη τεχνική για την κατασκευή αντικειμένων μικρών διαστάσεων.
- Αποδέχονται και να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Φυσικοχημικές ιδιότητες πηλών
- Πλαστικότητα του πηλού
- Στέγνωμα του πηλού
- Τεχνικές πηλοπλαστικής και τροχού
- Κατασκευή αντικειμένων μικρών διαστάσεων

- Πρώτη όπτηση αντικειμένων
- Μέτρα προφύλαξης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Γνωριμία με τα εργαλεία – Ζύμωμα πηλού
2	Τεχνική πηλοπλαστικής – Γενικές πληροφορίες
3	Τεχνική πηλοπλαστικής 1)Τσιμπητό
4	Τεχνική πηλοπλαστικής 2) Κορδόνι-μακαρόνι
5	Τροχός – Κεντράρισμα
6	Τροχός – Κύλινδροι, απλές φόρμες
7	Φινίρισμα – Στέγνωμα
8	Πρώτη όπτηση αντικειμένων
9	Μέτρα προφύλαξης
Σύνολο: 9	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 3, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Όλες οι κύριες πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Όλες οι συμπληρωματικές πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.

2.1.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η διακόσμηση των κεραμικών που κατασκεύαζε ο άνθρωπος τον απασχόλησε από τις απαρχές της σχέσης του με τον πηλό. Τα πρώτα υλικά που χρησιμοποίησε για να επιτύχει διχρωμίες και να διακοσμήσει ήταν χρώματα-μπαντανάδες άλλου χρώματος πηλού. Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι θα διδαχτούν τη χρήση των χρωματιστών μπαντανάδων και διάφορων βασικών τεχνικών διακόσμησης σε νωπό αντικείμενο με τη σύγχρονη αντίληψη, ακολουθώντας τις βασικές αισθητικές έννοιες και τους κανόνες οργάνωσης των οπτικών και δομικών στοιχείων.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τα βασικά εργαλεία και υλικά διακόσμησης.
- Γνωρίζουν τις βασικές αισθητικές έννοιες.
- Εφαρμόζουν τις βασικές αισθητικές έννοιες.
- Εφαρμόζουν τους κανόνες οργάνωσης οπτικών και δομικών στοιχείων.
- Περιγράφουν τις βασικές τεχνικές και μεθόδους διακόσμησης και να τις εφαρμόζουν.
- Αναγνωρίζουν και να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Εργαλεία και υλικά διακόσμησης
- Αισθητικές έννοιες
- Οργάνωση οπτικών και δομικών στοιχεία
- Βασικές τεχνικές διακόσμησης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 1) Χρωματισμός μπαντανάδων με οξειδία ή stains
2	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων α) Μόκα
3	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων β) Αχάτης
4	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων γ) Φτερό
5	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων δ) Inlay
6	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων ζ) Poire
7	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων η) Scraffito
8	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων θ) Επιπεδόγλυφο (ξυστό)
9	Μπαντανάδες σε νωπό πηλό 2) Τεχνικές μπαντανάδων ι) Mishima
Σύνολο: 9	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ναβάρο, Πιλάρ Μ. (1990). *Η Διακόσμηση των Κεραμικών*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. Τσαπόγα, Μ. (2006). *Τεχνικές Διακόσμησης με Μπαντανάδες*, ΕΛΚΕΑ ΑΕ.

Συμπληρωματικές

1. Hatch, M. (2015). *New Ceramic Surface Design: Learn to Inlay, Stamp, Stencil, Draw and Paint on Clay*, Quarry Books; Spi Edition.
2. Mathieson, J. (2010). *Techniques using slips*, University of Pennsylvania Press.
3. Nucci, L. (2017). *Sgraffito: How to create Stunning Art and Pottery with the Ancient Italian Scratching Sgraffito*, CreateSpace Independent Publishing Platform.
4. Reilhan. M. (1996). *Agataware Pottery Magic*, Andre Deutsch Ltd.

2.1.H. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η αγγειοπλαστική είναι η παραγωγική μέθοδος κατασκευής κεραμικών ειδών που χρησιμοποιεί τον τροχό. Ο τροχός του αγγειοπλάστη εφευρέθηκε από τους Σουμέριους στη Μεσοποταμία την 4η π.Χ. χιλιετία.

Απαρτίζεται από έναν δίσκο στρογγυλό (το πανωτρόχι) στο επάνω μέρος ενός άξονα. Ο δίσκος περιστρέφεται στηριγμένος πάνω στον κάθετο προς το δάπεδο άξονα. Αργότερα, την 3η χιλιετία π.Χ. εμφανίστηκε στην Αίγυπτο. Ο κεραμικός τροχός αρχικά ήταν χειροκίνητος είτε από τον ίδιο τον αγγειοπλάστη είτε από κάποιον βοηθό. Στην Ελλάδα ο τροχός απαντάται γύρω στο 2200 πΧ.

Στη μαθησιακή ενότητα διδάσκεται η αναγκαιότητα του ζυμώματος, που είναι η προετοιμασία της κεραμικής μάζας (καβούλα) και οι βασικές κινήσεις κεντραρίσματος, ανεβάσματος και διαμόρφωσης της τελικής φόρμας.

Οι εκπαιδευόμενοι μισούντι στις βασικές αρχές μορφοποίησης αντικειμένων. Διακρίνουν την τυπολογική ανάλυση των τροχοποίητων σχημάτων που προκύπτουν με την εφαρμογή των πέντε επιμέρους στοιχείων βασισμένων στη φορά ή την κλίση των γραμμών. Μαθαίνουν τη λειτουργικότητα των στοιχείων στις οποίες εμπεριέχονται οι έννοιες: δέχομαι, συγκρατώ, φυλάσσω, προσφέρω και πώς αυτές οι έννοιες εκφράζονται μέσω της χρήσης, της διαβάθμισης και ιεράρχησης των πέντε αυτών στοιχείων.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- ο Γνωρίζουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στον τροχό.

- Διακρίνουν τις κατασκευαστικές ιδιομορφίες που σχετίζονται με τις λειτουργίες του αντικειμένου.
- Εφαρμόζουν τις διαφορετικές τεχνικές μορφοποίησης.
- Εκτελούν τις βασικές κινήσεις κεντραρίσματος, ανεβάσματος και διαμόρφωσης της τελικής φόρμας.
- Αποδέχονται τους κανόνες υγιεινής και εργονομίας για αποφυγή μυοσκελετικών προβλημάτων.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Καβούλα
- Κεντράρισμα
- Ανέβασμα
- Ξύσιμο
- Φυγόκεντρος – Κεντρομόλος δύναμη
- Ονομασία των μερών του αντικείμενου (πόδι, πάτος ή βάση, κοιλιά, ώμος, λαιμός, στόμιο, χείλος)

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενοότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Εισαγωγή στις βασικές αρχές μορφοποίησης αντικειμένων – Τυπολογική ανάλυση των τροχοποιήτων σχημάτων που προκύπτουν με την εφαρμογή των πέντε επιμέρους στοιχείων βασισμένων στη φορά ή την κλίση των γραμμών: 1. Παράλληλες κάθετες γραμμές 2. Συγκλίνουσες γραμμές / \ 3. Σποκλίνουσες γραμμές \ / 4. Καμπύλες-κλειστές γραμμές ( ) 5. Καμπύλες-ανοιχτές γραμμές) (
2	Ο ρόλος αυτών των πέντε στοιχείων από λειτουργική και αισθητική άποψη – Αναλογίες
3	Η λειτουργικότητα των πέντε στοιχείων-γραμμών εμπεριέχει τις έννοιες: δέχομαι, συγκρατώ, φυλάσσω, προσφέρω Πώς αυτές οι έννοιες εκφράζονται μέσω της χρήσης, της διαβάθμισης και της ιεράρχησης των πέντε αυτών στοιχείων
4	Ονομασία των μερών του αντικείμενου: (πόδι, πάτος ή βάση, κοιλιά, ώμος, λαιμός, στόμιο, χείλος)
5	Προετοιμασία ζυμώματος της κεραμικής μάζας (καβούλα) – Αιτιολόγηση της αναγκαιότητας ζυμώματος
6	Κεντράρισμα καβούλας: Η κεντρομόλος δύναμη και πώς λειτουργεί στον τροχό
7	Άνοιγμα της καβούλας: Πώς ανοίγουμε ανάλογα με τη φόρμα που θα εκτελέσουμε (ψηλή φόρμα, γαβάθα, πιατέλα)
8	Κινήσεις μορφοποίησης-ανεβάσματος
9	Εργαλεία μορφοποίησης: Χρήση και ονομασία

10	Κύλινδρος: Η βασική φόρμα εκκίνησης για όλα τα τροχοποίητα σχήματα
11	Κινήσεις για διαμόρφωση και κατασκευή μικρών ανοιχτών σχημάτων (μπολ, πιάτα)
12	Διαδικασία ξυσίματος: Επανατοποθέτηση στον τροχό με κεντράρισμα σε καβούλα ξυσίματος αρσενική (εξωτερική τοποθέτηση) ή θηλυκή (εσωτερική τοποθέτηση) – Τα εργαλεία ξυσίματος
Σύνολο: 12	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
 Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (1994). *ΚΕΡΑΜΙΚΗ: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
2. Chavarria, J. (2005). *Μαθήματα κεραμικής – Τροχός και τεχνικές μορφοποίησης*, Αθήνα: Ίων.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Colbeck, J. (1982). *The technique of throwing*, London, b.t. Batsford Ltd.
2. Duplan, M. (1980). *Potterie au Tour*, Éditions Fleurus.
3. French, N. (2000). *Οδηγός για σχήματα & φόρμες κεραμικών 600 σχέδια με μια ματιά*, Αθήνα: Ίων.

2.2 ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.Α. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η χρωματολογία αφορά τη γνώση και την ανάπτυξη της επιδεξιότητας και της ευαισθησίας στο χρώμα που εξελίσσεται μέσω της τεχνικής, καθώς και τη γνώση των υλικών και της συμπεριφοράς των εργαλείων. Στη μαθησιακή ενότητα γίνεται μελέτη για τη σωστή χρήση του χρώματος, με συγκεκριμένους περιορισμούς σχετικούς με τις ιδιότητες, τις διακρίσεις, το είδος των χρωμάτων, ενώ μελετώνται επίσης οι μεταβλητές του.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν την αρμονία, την τονικότητα, την αντίθεση, τις αναμείξεις των χρωμάτων.
- Συνδέουν την αντιστοίχιση του σχήματος και του χρώματος.

- Αποδίδουν ατμόσφαιρα με τη σωστή επιλογή των χρωμάτων.
- Διακρίνουν το είδος των χρωμάτων.
- Διακρίνουν το ανοιχτό-σκούρο, ψυχρό-θερμό, φωτεινό-σκοτεινό.
- Χρησιμοποιούν το τρισδιάστατο αποτέλεσμα των χρωμάτων.
- Αντιπαραβάλλουν σχέσεις χαρακτήρα, φόρμας και χρώματος των υλικών.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Ανοιχτό-σκούρο
- Ψυχρό-θερμό
- Βασικά και συμπληρωματικά χρώματα
- Ένταση
- Χρωματική αρμονία
- Τονικότητα χρωμάτων

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Το χρώμα – Εισαγωγή – Γενικά – Η ανταπόκριση του ανθρώπου στο χρώμα
2	Εργαλεία, υλικά, τεχνικές
3	Ιδιότητες των χρωμάτων: Απόχρωση, αξία, κορεσμός, ένταση, τόνος
4	Η μείξη των χρωμάτων: Βασικά και συμπληρωματικά
5	Συστήματα κατάταξης των χρωματικών σχέσεων
6	Οι χρωματικοί δίσκοι – Θεωρία του J. Itten
7	Η συμπεριφορά των χρωμάτων σε σχέση με το περιβάλλον
8	Φαινόμενα του χρώματος (ταυτόχρονη αντίθεση, χρωματικές διαβαθμίσεις, διαφάνεια, ψυχρά θερμά)
9	Μελέτη υλικών, υφών και μέσων – Οι σχέσεις χαρακτήρα, φόρμας και χρώματος των υλικών (με παραδείγματα από την κεραμική)
10	Παραστατική σύνθεση και αφηρημένη (με παραδείγματα και από την κεραμική)
11	Τονική και χρωματική μελέτη από φωτογραφία
Σύνολο: 11	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Ίππεν, Γ. (1998). *Τέχνη του χρώματος*, Αθήνα: Κείμενα Εικαστικών Καλλιτεχνών.
2. Κλέε, Π. Η. (1989). *Εικαστική σκέψη – Τα μαθήματα στη Σχολή Μπάουχαουζ I και II*, Αθήνα: Εκδόσεις Μέλισσα.

3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Art Magazine, *Η τέχνη του χρώματος και ο συμβολισμός του*,
<http://www.artmag.gr/articles/art-articles/about-art/item/745-the-art-of-color-and-symbolism>
2. Εισαγωγή στην ψυχολογία των χρωμάτων.
<https://www.libver.gr/εισαγωγή-στην-ψυχολογία-των-χρωμάτων/>

2.2.B. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ – ΓΛΥΠΤΙΚΗ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα «Σχέδιο όγκου – Γλυπτική» αφορά τη σχεδιαστική αναπαράσταση του αντικειμένου βασισμένη στη δομή του και τα γεωμετρικά σχήματα στα οποία μπορεί να αναλυθεί ή από τα οποία συντίθεται. Αποδίδεται με τη μελέτη και αναπαράσταση οικείων αντικειμένων. Η αναγωγή γίνεται με σχεδιαστική απόδοση, προοπτικά και με σκιασμό και μέσω αφαιρετικών διαδικασιών. Αποτελεί τη βάση της κατασκευαστικής αντίληψης, κατεργασίας και εφευρετικότητας στη σύνθεση ποικίλων τρισδιάστατων μορφών.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν τη δομή του αντικείμενου.
- Αποδίδουν τη δομή του αντικείμενου.
- Υπολογίζουν την προοπτική του αντικείμενου.
- Αποδίδουν αναλυτικά τρισδιάστατους όγκους, μορφές, αναλογίες, ρυθμούς, υφές.
- Αναπαριστούν ορθολογικά το αντικείμενο.
- Αναπτύσσουν κατασκευαστική αντίληψη και εφευρετικότητα στη σύνθεση ποικίλων τρισδιάστατων μορφών και στη συμπεριφορά υλικών.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Γεωμετρικός όγκος – Ομοειδείς ή συγγενείς γεωμετρικοί όγκοι
- Δομή
- Φως – Σκιά
- Προοπτική
- Γεωμετρικά σώματα
- Ανάγλυφο
- Τρισδιάστατη σύνθεση

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Μελέτη του όγκου, της δομής, του φωτός-σκιάς, της προοπτικής - Μελέτη και σχεδίαση απλών γεωμετρικών σωμάτων. - Συνθέσεις ομοειδών ή συγγενών γεωμετρικών όγκων - Συνθέσεις οικείων αντικειμένων με αναγωγή τους σε απλούς γεωμετρικούς όγκους - Σχεδίαση από μνήμης μεμονωμένων αντικειμένων και συνθέσεων
2	Μελέτη των εννοιών της περιστροφής, της τοποθέτησης, της ισορροπίας, της κίνησης, του βάρους - Παραλλαγές σε μια σύνθεση - Συνθέσεις ομοειδών ή συγγενών γεωμετρικών όγκων και επεμβάσεις σε αυτές με διάφορες παραλλαγές για να αποδοθούν οι ανωτέρω έννοιες - Συνθέσεις διαφορετικών γεωμετρικών όγκων εκ περιστροφής
3	Μελέτη των αξιών του ανάγλυφου, του ρυθμού, του ύψους-βάθους, του γεμάτου-άδειου, του μαλακού-σκληρού, του θερμού-ψυχρού
4	Μελέτη των εννοιών: Χώρος, συμμετρία, αρμονίες, ισορροπία, κίνηση, χρόνος – Συνθέσεις σε όγκο – Τρισδιάστατες, ομοειδών και συγγενών γεωμετρικών όγκων – Υλικά: πηλός, ξύλο, μέταλλο και άλλα υλικά
5	ΜΟΤΙΒΟ - Δημιουργία μοτίβων - Τρισδιάστατος σχεδιασμός μιας σειράς χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων με συνδυασμό απλών γεωμετρικών σχημάτων - Διακοσμητικές προτάσεις
6	ΣΧΗΜΑ - Δημιουργία μοτίβων με αφορμή ένα ασύμμετρο σχήμα - Τρισδιάστατος σχεδιασμός μιας ενότητας χρηστικών ή διακοσμητικών αντικειμένων με αφορμή ένα ασύμμετρο σχήμα - Διακοσμητικές προτάσεις αντιστοίχως
7	Μελέτη της ανθρώπινης μορφής α) Κεφάλι – Σχεδιαστική απόδοση του μοντέλου – Σκίτσα – Απόδοση σε όγκο – Χύτευση β) Ανθρώπινη φιγούρα – Σκίτσα – Σχεδίαση μερών ανθρώπινου σώματος – Απόδοση σε όγκο – Χύτευση
8	Κατασκευές ανάγλυφων με διάφορα υλικά και πηλό
9	Μελέτη και απόδοση μουσειακών προτύπων (ανάγλυφων, στηλών, κιονόκρανων και νεοκλασικών μοτίβων ακροκεράμων)
Σύνολο: 9	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. *Εικαστικά* (Γ' Γυμνασίου) - Βιβλίο Μαθητή (Εμπλουτισμένο) ΘΕΜΑ 1: Το φως και οι φωτοσκιάσεις ΘΕΜΑ 3: Ο χώρος και το βάθος digital-school-small-logo, http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2306/Eikastika_G-Gymnasiou_html-empl/
2. Καντίσκυ, Β. (1980). *Σημείο, γραμμή, επίπεδο*, Αθήνα: Δωδώνη.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Βακαλό, Ε. Γ. (1988). *Οπτική σύνταξη*, Αθήνα: Νεφέλη.
2. Κλέε, Π. Η. (1989). *Εικαστική σκέψη – Τα μαθήματα στη Σχολή Μπάουχαουζ I και II*, Αθήνα: Εκδόσεις Μέλισσα.

2.2.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η οπτική αντίληψη θεωρείται το γνωστικό κομμάτι της ερμηνείας του οπτικού ερεθίσματος. Είναι η ικανότητα του εγκεφάλου να κατανοεί και να ερμηνεύει αυτά που προσλαμβάνουμε μέσα από τα μάτια μας. Η μαθησιακή ενότητα της οπτικής αντίληψης αφορά τη φυσιολογία της όρασης και τους νόμους που ρυθμίζουν την οπτική αντιληπτικότητα. Παρουσιάζονται οι κύριες θεωρίες αντίληψης και διερευνώνται οι συχνότερες οπτικές ψευδαισθήσεις.

Μέσω της μελέτης των βασικών αρχών (νόμων) της Gestalt (Η Ψυχολογία της Μορφής), οι σπουδαστές θα κατανοήσουν τους μηχανισμούς της οπτικής αντίληψης και θα είναι σε θέση να τις εφαρμόσουν σε μελλοντικά τους έργα.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές της οπτικής που καθορίζουν την ανθρώπινη αντίληψη για το περιβάλλον και τις μορφές του.
  - Ερμηνεύουν τις βασικές αρχές της αισθητικής που συντελούν στην ερμηνεία της κάθε μορφής.
  - Εφαρμόζουν τους βασικούς νόμους της GESTALT στον σχεδιασμό και στη διακόσμηση αντικειμένων.
  - Διερευνούν και καθορίζουν τις αρχές της προσωπικής τους δημιουργίας.
  - Υποστηρίζουν τις επιλογές τους.
- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά
    - Λειτουργία ματιού, διαδικασία δημιουργίας εικόνας
    - Θεωρία Gestalt

- Συμπλήρωση – Οικειότητα – Συγγένεια
- Γειτνίαση – Ομοιότητα
- Καλή ακολουθία – Ομαλή συνέχεια
- Ψευδαισθήσεις (φαινομενικής κίνησης)
- Αμφίρροπα σχήματα

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	A. Οπτική – Θεωρία οπτικής (λειτουργία ματιού, διαδικασία δημιουργίας εικόνας)
2	Θεωρία της GESTALT (Gestalt: Η Ψυχολογία της Μορφής) – Νόμος της «καλής μορφής» και επιρροή στην οπτική διαμόρφωση της εικόνας
3	1. Αρχή της Τελείωσης ή Συμπλήρωσης (closure) – Υποκειμενικά περιγράμματα
4	2. Αρχή της Οικειότητας ή της Συγγένειας (familiarity)
5	3. Οι αρχές της Ομαδοποίησης των αντικειμένων
6	4. Αρχή της Γειτνίασης ή Εγγύτητας (proximity)
7	5. Αρχή της Ομοιότητας (similarity)
8	6. Αρχή της Συνέχειας ή Αρχή της (Καλής) Ακολουθίας
9	7. Αρχή Ομαλής Συνέχειας
10	8. Η Αρχή του μικρού μεγέθους
11	9. Αρχή της Φαινομενικής Κίνησης (οπτικογεωμετρικές ψευδαισθήσεις, προοπτικές ψευδαισθήσεις)
12	Αμφίρροπα σχήματα
13	B. Πρακτική εφαρμογή των νόμων (αρχών) της GESTALT στην κεραμική τέχνη (σχεδιασμός και διακόσμηση αντικειμένων)
Σύνολο: 13	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και οπτική αντίληψη – Η Ψυχολογία της δημιουργικής όρασης*, Αθήνα: Θεμέλιο.
2. Ποταμιάνος, Ι. (2015). *Αντίληψη, μορφή και φως*, Ραφήνα: Αντιύλη.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Arnheim, R. (2007). *Οπτική σκέψη*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

2. Βακαλό, Ε. Γ. (1988). *Οπτική σύνταξη*, Αθήνα: Νεφέλη.
3. *Ψυχολογία της αντίληψης στην τέχνη*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.
<https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS342/Παρουσιάσεις%20Μαθήματος/Συνολικό.pdf>

2.2.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Ο πηλός μπορεί να μορφοποιηθεί σε οποιοδήποτε σχήμα χάρη στην πλαστικότητα που τον χαρακτηρίζει. Τεχνικές χειροποίητης κεραμικής, όπως το σκαλιστό στη μάζα και η κατασκευή με φύλλο, διδάσκονται σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα και δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να σχηματοποιήσουν αντικείμενα και φόρμες εφαρμόζοντάς τες αλλά και κάνοντας συνδυασμούς χρησιμοποιώντας μεικτές τεχνικές.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Επιλέγουν τον κατάλληλο πηλό για την κατασκευή ενός αντικειμένου μικρών ή μεσαίων διαστάσεων.
- Επιλέγουν την κατάλληλη τεχνική για την κατασκευή ενός αντικειμένου μικρών ή μεσαίων διαστάσεων.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών και μεσαίων διαστάσεων με όλες τις τεχνικές κατασκευής.
- Γνωρίζουν τους σωστούς τρόπους κατασκευής (πάχος, συγκολλήσεις κ.λπ.) ώστε να μην κινδυνεύουν από ραγίσματα και σπασίματα κατά τη διαδικασία στεγνώματος και όπτησης.
- Γνωρίζουν και να εφαρμόζουν αισθητικές και τεχνολογικές γνώσεις στη δημιουργία μοναδικού και παραγωγικού αντικειμένου.
- Τηρούν τα κατάλληλα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Σκαλιστό στη μάζα
- Κατασκευές με φύλλο
- Μεικτές τεχνικές
- Μέτρα προφύλαξης

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	ΤΕΧΝΙΚΗ 1) Σκαλιστό στη μάζα – Γενικά
2	ΤΕΧΝΙΚΗ 1) Σκαλιστό στη μάζα

	Κατασκευή τριών διαφορετικών κουτιών από συμπαγή πηλό υψηλής θερμοκρασίας με αφαίρεση του πηλού εσωτερικά
3	ΤΕΧΝΙΚΗ 1) Σκαλιστό στη μάζα Αντικείμενα που έχουν κοινά μορφολογικά στοιχεία
4	ΤΕΧΝΙΚΗ 2) Φύλλο Κατασκευή ενός κύβου, μιας πυραμίδας και ενός παραλληλεπίπεδου για τη δημιουργία τριών διαφορετικών χρηστικών αντικειμένων
5	ΤΕΧΝΙΚΗ 2) Φύλλο Κατασκευή ενός κύβου
6	ΤΕΧΝΙΚΗ 2) Φύλλο Κατασκευή μιας πυραμίδας
7	ΤΕΧΝΙΚΗ 2) Φύλλο Κατασκευή ενός παραλληλεπίπεδου για τη δημιουργία τριών διαφορετικών χρηστικών αντικειμένων
8	Επιλογή ενός ελεύθερου σχήματος για την παραγωγή μιας ενότητας πέντε διαφορετικών αντικειμένων συνδυάζοντας τις τεχνικές φύλλο και μακαρόνι με πηλό υψηλής θερμοκρασίας
Σύνολο: 8	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (2005). *Μαθήματα κεραμικής II – Τεχνικές πηλοπλαστικής*, Αθήνα Ίων.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Atkin, J. (2009). *250 Tips and Trade Secrets for Potters: The Indispensable Compendium of Essential Knowledge and Troubleshooting Tips*, B.E.S.; 1.7.2009 Edition.
2. Atkin, J. (2017). *Making Pottery you can use*, B.E.S.
3. Atkin, J. (2017). *Beginner's Guide to Pottery & Ceramics*, Tunbridge Wells, United Kingdom: Search Press Ltd.
4. Cobb, S. (2018). *Mastering Handbuilding – Techniques, Tips and Tricks for Slabs, Coils and More*, Voyageur Press; Illustrated Edition.
5. Robinson, J. and Marsh, I. (2010). *Slab Techniques*, London: American Ceramic Society-Co-publisher A&C Black.
6. Weiss, M. (2018). *Handbuilt, A Potter's Guide: Master timeless techniques, explore new forms, dig and process your own clay*, United States: Rockport Publishers.

2.2.E. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στο δεύτερο εξάμηνο στους σπουδαστές θα δοθούν όλες οι απαραίτητες γνώσεις ώστε να κατανοήσουν τι είναι τα υαλώματα και πώς ταξινομούνται, ποιες ομάδες οξειδίων είναι απαραίτητες για την παρασκευή υαλωμάτων και ποιος είναι ο ρόλος τους, πώς θα καταρτίσουν συνταγές και κύκλους όπτησης διάφανων και γυαλιστερών υαλωμάτων για χαμηλές, μεσαίες και υψηλές θερμοκρασίες. Θα παρατηρήσουν ποια ελαττώματα παρουσιάζουν τα υαλώματα και θα πειραματιστούν σε μεθόδους διόρθωσης αυτών.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν και να περιγράφουν τι είναι τα υαλώματα, καθώς και τον τρόπο ταξινόμησής τους.
- Ερμηνεύουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες των οξειδίων και τον ρόλο τους στη σύνθεση των υαλωμάτων.
- Εφαρμόζουν τη Φόρμουλα Seger για την κατάρτιση συνταγών.
- Συντάσσουν και παρασκευάζουν συνταγμένες διάφανων γυαλιστερών υαλωμάτων διάφορων θερμοκρασιών.
- Καταρτίζουν διάφορους κύκλους όπτησης των υαλωμάτων.
- Αναγνωρίζουν και διορθώνουν τα ελαττώματα υαλωμάτων.
- Μετατρέπουν τα διαφανή και γυαλιστερά υαλώματα σε ματ ή καλυπτικά.
- Αποδέχονται και εφαρμόζουν τα μέτρα προφύλαξης.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Υαλώματα – Ταξινόμηση
- Οξειδία – Ρόλος, φυσικοχημικές ιδιότητες
- Φόρμουλα Seger – Υαλοποιητές, σταθεροποιητές, εύτηκτα οξειδία
- Διάφανα, γυαλιστερά υαλώματα – Συνταγές
- Όπτηση υαλωμάτων
- Ελαττώματα, διόρθωση υαλωμάτων
- Ματ, καλυπτικά υαλώματα
- Μέτρα προφύλαξης

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

	Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων
1	Τι είναι τα υαλώματα – Ταξινόμηση υαλωμάτων–
2	Αναλυτικά τα χημικά και φυσικά χαρακτηριστικά των βασικών οξειδίων που χρησιμοποιούμε στην παρασκευή υαλωμάτων

3	Οι τρεις βασικές ομάδες οξειδίων ανάλογα με τον ρόλο που έχουν στη σύνθεση των υαλωμάτων – Φυσικοχημικές ιδιότητες
4	Υαλοποιητές (δημιουργοί πλέγματος)
5	Σταθεροποιητές
6	Εύτηκτα οξείδια
7	Φόρμουλα Seger (Unity formula)
8	Κατάρτιση συνταγών διάφανων και γυαλιστερών υαλωμάτων χαμηλής, μέσης και υψηλής θερμοκρασίας
9	Κύκλος όπτησης υαλωμάτων
10	Ελαττώματα υαλωμάτων και διόρθωση
11	Ματ και καλυπτικά υαλώματα
12	Μέτρα προφύλαξης κατά τη διάρκεια των εργασιών, μεταφοράς ή αποθήκευσης των υλικών
Σύνολο: 12	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 2, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Kline, G. (2018). *Amazing Glaze: Techniques, Recipes, Finishing, and Firing (Mastering Ceramics) Hardcover*, Voyageur Press.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. Τσαπόγα, Μ., Παπαδόπουλος, Μ., Παπαϊωάννου, Ε. και Μαγγανάρη, Μ. (2007),. *Υαλώματα κεραμικής - Δημιουργία υαλωμάτων κατά SEGER*, ΕΛΚΕΑ ΑΕ.

Συμπληρωματικές

1. Conrad, J. (1980). *Contemporary Ceramic Formulas*, New York: Macmillan.
2. Emiliani, T. (1971). *La Tecnologia Della Ceramica*, Faenza, Fratelli Lega Editori.
3. Fraser, H. (1976). *Glazes for the Graft Potter*, Pitman Publishers.
4. Emiliani, T. and Emiliani, E. (1989). *Tecnologia dei Processi Ceramici*, Faenza, Techna SRL.
5. Fraser, H. (1994). *Ceramics Faults and Their Remedies*, London: A & C Black.
6. Rado, P. (1988). *The Technology of Pottery*, Butterworth-Heinemann Ltd Revised edition.

2.2.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα είναι η μαθησιακή ενότητα που δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ολοκληρώσουν τον κύκλο εργασιών,

συνδυάζοντας τις γνώσεις του συγκεκριμένου εξαμήνου από το σύνολο των μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας προκειμένου να εκτελέσουν ασκήσεις επαγγελματικών προδιαγραφών. Μαθαίνουν να συνδυάζουν μεταξύ τους τις γνώσεις και τις τεχνικές που έχουν ήδη διδαχτεί, ακολουθώντας όλες τις διαδικασίες της κεραμικής.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Επιλέγουν τον κατάλληλο πηλό και την κατάλληλη τεχνική για την κατασκευή ενός αντικειμένου μικρών ή μεσαίων διαστάσεων.
- Κατασκευάζουν αντικείμενα μικρών και μεσαίων διαστάσεων με όλες τις τεχνικές κατασκευής.
- Περιγράφουν τα βασικά στάδια διαδικασίας ψησίματος ενός κεραμικού.
- Διορθώνουν τυχόν ελαττώματα κατά τη διαδικασία κατασκευής.
- Γνωρίζουν τον λειτουργικό και αισθητικό ρόλο των στοιχείων που συνθέτουν τη φόρμα του αγγείου.
- Αποδέχονται και να εφαρμόζουν τα μέτρα προφύλαξης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Τεχνικές κατασκευής
- Κατασκευή μικρών αντικειμένων
- Αισθητικές και τεχνολογικές γνώσεις
- Λειτουργικά και αισθητικά άρτια αντικείμενα
- Χέρωμα
- Διακόσμηση
- Υαλώματα
- Μέτρα προφύλαξης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

	Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων
1	Πηλοπλαστική 1) Σκαλιστό στη μάζα
2	Πηλοπλαστική 2) Φύλλο
3	Τροχός 1) Κατασκευή μεσαίων και μεγάλων αντικειμένων
4	Τροχός 2) Υπολογισμός χερώματος
5	Τεχνικές διακόσμησης (under glaze, on glaze, εφυάλωσης)

6	Τεχνολογία (διαφανή και γυαλιστερά υαλώματα χαμηλής, μέσης και υψηλής θερμοκρασίας, ματ και καλυπτικά υαλώματα)
7	Μέτρα προφύλαξης
Σύνολο: 7	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 3, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Όλες οι κύριες πηγές μελέτης των μαθησιακών ενότητων του εξαμήνου.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Όλες οι συμπληρωματικές πηγές μελέτης των μαθησιακών ενότητων του εξαμήνου.

2.2.Z. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει αρχικά μια θεωρητική προσέγγιση γύρω από την τέχνη, την αισθητική και τις αισθητικές κατηγορίες. Η περίοδος που θα εξεταστεί είναι από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι τον 18ο αιώνα μ.Χ. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται και αναλύονται έργα τόσο κεραμικής, πιο επιγραμματικά, όσο ζωγραφικής και γλυπτικής, εκτενέστερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δύο τελευταίες μορφές τέχνης είναι παρούσες στην αγγειογραφία και στην αγγειοπλαστική αντίστοιχα. Πέραν των τεχνοτροπικών χαρακτηριστικών των έργων, θα αναλυθούν και στοιχεία που αφορούν τα υλικά και τις τεχνικές, ενώ παράλληλα, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, θα επιχειρηθούν και ορισμένες ερμηνευτικές προσεγγίσεις ως προς την επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου. Τέλος, στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής θα επισημανθούν και θα αναλυθούν ενδεχόμενες τεχνοτροπικές ομοιότητες με έργα κεραμικής τέχνης σύγχρονα ή μεταγενέστερα.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν την τέχνη από τις απαρχές της ανθρώπινης παρουσίας έως την περίοδο του Βυζαντίου και του δυτικού Μεσαίωνα.
- Προσδιορίζουν τη Νεολιθική αγγειοπλαστική.
- Ερμηνεύουν την Ετρουσκική ή τη Βυζαντινή τέχνη.
- Αναλύουν τις Γεωμετρικές, Αρχαϊκές, Κλασικές, Ελληνιστικές αγγειογραφίες.

- Υιοθετούν στοιχεία της αγγειογραφίας και της ζωγραφικής τα οποία μπορεί να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για την καλλιτεχνική τους δημιουργία.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Παλαιολιθική τέχνη, σπηλαιογραφίες, ειδωλοπλαστική
- Νεολιθική τέχνη, αγγειοπλαστική, ειδωλοπλαστική
- Αιγυπτιακή τέχνη, τοιχογραφίες
- Κυκλαδική τέχνη, αγγειογραφία, ειδωλοπλαστική, ζωγραφική
- Μινωική-Μυκηναϊκή τέχνη
- Γεωμετρική Αρχαϊκή τέχνη
- Κλασική Ελληνιστική τέχνη, αγγειογραφία, γλυπτική
- Ετρουσκική Ελληνορωμαϊκή τέχνη
- Φαγιούμ και Βυζαντινή τέχνη
- Δυτική Μεσαιωνική τέχνη, Μεσαιωνική τέχνη

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Εισαγωγή στην τέχνη και αναφορά στις αισθητικές κατηγορίες.
2	Παλαιολιθική τέχνη με έμφαση στις σπηλαιογραφίες και στην ειδωλοπλαστική
3	Νεολιθική τέχνη με έμφαση στην αγγειοπλαστική και στην ειδωλοπλαστική
4	Αιγυπτιακή τέχνη με έμφαση στις τοιχογραφίες (θεματογραφία, στίλ, τεχνική, χρώματα, ερμηνεία)
5	Κυκλαδική τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία, την ειδωλοπλαστική και τη ζωγραφική
6	Μινωική τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία και τη ζωγραφική
7	Μυκηναϊκή τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία και τη ζωγραφική
8	Γεωμετρική τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία
9	Αρχαϊκή τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία και τη γλυπτική
10	Κλασική τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία και τη γλυπτική.
11	Ελληνιστική τέχνη με έμφαση στις τοιχογραφίες των μακεδονικών τάφων και στις ζωγραφισμένες επιτύμβιες στήλες
12	Ετρουσκική τέχνη με έμφαση στις ταφικές τοιχογραφίες
13	Ελληνορωμαϊκή τέχνη με έμφαση στις τοιχογραφίες της Πομπηίας και στα νεκρικά πορτρέτα Φαγιούμ (Αίγυπτος)
14	Βυζαντινή τέχνη με έμφαση στην αγγειογραφία (ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, χειρόγραφα)
15	Δυτική Μεσαιωνική τέχνη με έμφαση στη ζωγραφική και στην εικονογράφηση χειρογράφων (μικρογραφίες)
Σύνολο: 15	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 2, 0, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Boardman, J. (1980). *Αρχαία Ελληνική Τέχνη*, Αθήνα: Υποδομή.
2. Hood, S. (1993). *Η Τέχνη στην Προϊστορική Ελλάδα*, Αθήνα: Καρδαμίτσα.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Delvoye, C. (2013). *Βυζαντινή Τέχνη*, Αθήνα: Παπαδήμα.
2. Malek, J. (2000). *Αιγυπτιακή Τέχνη*, Αθήνα: Καστανιώτη.
3. Pollitt, J. J. (1994). *Η Τέχνη στην Ελληνιστική Εποχή*, Αθήνα: Παπαδήμα.
4. Ramage, N. και Ramage, A. (2018). *Ρωμαϊκή Τέχνη*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
5. Αχειμάστου-Ποταμιάνου, Μ. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Βυζαντινές Τοιχογραφίες*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
6. Βοκοτόπουλος, Π. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Βυζαντινές Εικόνες*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
7. Γαλάβαρης, Γ. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Ζωγραφική Βυζαντινών Χειρογράφων*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
8. Κοκκορού-Αλευρά, Γ. (1995). *Η Τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας*, Αθήνα: Καρδαμίτσα.
9. Ντούμας, Χ. (1999). *Οι Τοιχογραφίες της Θήρας*, Ίδρυμα Θήρας.
10. Σακελλαράκης, Γ., Ντούμας, Χ. και Σαπουνά-Σακελλαράκη, Ε. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Η Αυγή της Ελληνικής Τέχνης*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
11. Συλλογικό έργο (2007). *Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι, τόμος 1, Από τον Τζιότο στην Αναγέννηση*, Αθήνα: Μέλισσα.
12. Συλλογικό έργο (2007). *Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι, τόμος 2, Από την Αναγέννηση στον Γκρέκο*, Αθήνα: Μέλισσα.
13. Συλλογικό έργο (2007). *Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι, τόμος 3, Από τον 17ο αιώνα στον 19ο*, Αθήνα: Μέλισσα.
14. Χατζηδάκη, Ν. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Βυζαντινά Ψηφιδωτά*, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών.
15. Χρήστου, Χ. (1991). *Η Ιταλική Ζωγραφική κατά τον 16ο αιώνα (1ος & 2ος τόμος)*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
16. Χρήστου, Χ. (1992). *Η Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 17ου αιώνα*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
17. Χρήστου, Χ. (1993). *Η Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 19ου αιώνα*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

2.2.Η. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Αρχαίες τεχνικές με σύγχρονη αισθητική αντιμετώπιση εναλλάσσονται με καινούργια υλικά και τεχνικές διακόσμησης. Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι διδάσκονται και εφαρμόζουν την τεχνική της Terra Sigilata, διάφορες τεχνικές διακόσμησης πάνω σε μπισκούι, ζωγραφίζουν με πυροχρώματα, stains και χρωματιστά καλυπτικά υαλώματα, χρησιμοποιούν την τεχνική των πολλαπλών βουτηγμάτων με διάφανα χρωματιστά υαλώματα και την τεχνική του διαχωρισμού των καλυπτικών υαλωμάτων με μολύβι.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν την τεχνική Terra Sigilata.
- Εφαρμόζουν την τεχνική Terra Sigilata.
- Γνωρίζουν τις τεχνικές διακόσμησης και εφυάλωσης πάνω σε μπισκούι.
- Εφαρμόζουν τεχνικές διακόσμησης και εφυάλωσης πάνω σε μπισκούι.
- Εφαρμόζουν την τεχνική των πολλαπλών βουτηγμάτων σε χρωματιστά υαλώματα και τον διαχωρισμό των καλυπτικών υαλωμάτων με μολύβι.
- Ζωγραφίζουν με διάφορες τεχνικές σε μπισκούι.
- Τηρούν τα κατάλληλα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Terra Sigilata
- Διακόσμηση σε μπισκούι
- Ζωγραφική
- Πολλαπλά βουτηγμάτα υαλωμάτων
- Διαχωρισμός των καλυπτικών υαλωμάτων με μολύβι
- Επικαλύψεις γυαλωμάτων

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Terra Sigilata
2	Διακόσμηση πάνω σε μπισκούι – Τεχνικές εφυάλωσης: Βουτηχτά, περιχυτά, με αερογράφο, με πινέλο
3	Ζωγραφική με πυροχρώματα και stains
4	Διαφανή χρωματιστά γυαλώματα με πολλαπλά βουτηγμάτα
5	Ζωγραφική με χρωματιστά καλυπτικά
6	Διαχωρισμός καλυπτικών υαλωμάτων με μολύβι
7	Επικαλύψεις γυαλωμάτων
8	Ζωγραφική με οξείδια και πυροχρώματα πάνω από το ωμό γυάλωμα (Μαγιόλικα)

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Caruso, N. (2010). *Decorazione Ceramica*, Milano: HOELPI.
2. Ναβάρο, Πιλάρ Μ. (1990). *Η διακόσμηση των κεραμικών*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Carnegy, D. (1993). *Tin-Glazed Earthenware : From Maiolica, Faience and Delftware to the Contemporary*, London: Chilton Book Co.
2. Carnegy, D. (2011). *Majolica*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
3. Dawes, N. (1992). *Majolica*, Random House Value Publishing.
4. Mills, M. (2011). *Surface Design for Ceramics – A Lark Ceramics*, US: Lark Books.
5. Ostermann, M. (1999). *The New Maiolica: Contemporary Approaches to Color and Technique*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
6. Peters, L. (1999). *Surface Decoration for Low-Fire Ceramics: Slips, Terra Sigillata, Underglazes, Maiolica, Overglaze Enamels, Decals*, Asheville: Lark Books.
7. Willers, R. (2019). *Terra Sigillata: Contemporary Techniques*, US: The American Ceramic Society.

2.2.Θ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Ο τροχός είναι ένα παγκόσμιο παραγωγικό μέσο αγγειοπλαστικής, ο οποίος, βασισμένος στην κεντρομόλο δύναμη, συντέινει στην ταχύτητα παραγωγής, την ποικιλία των σχημάτων, τη λεπτότητα των τοιχωμάτων και την κομψότητα των αγγείων. Στη συγκεκριμένη ενότητα οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν πώς να κατασκευάζουν πιο σύνθετες φόρμες και τις μεθόδους συγκόλλησης των τμημάτων τους. Διδάσκονται τον λειτουργικό και αισθητικό ρόλο των στοιχείων που συνθέτουν τη φόρμα του αγγείου, τη διαδικασία ξυσίματος και διαμόρφωσης της φόρμας με την αφαιρετική διαδικασία (ξύσιμο) και την εκτέλεση ιδιαίτερων τρόπων κατασκευής και μέτρησης, όπως και τρόπους κατασκευής και υπολογισμού της συγκόλλησης χερουλιών διάφορων τύπων (χέρωμα).

Ακόμη διδάσκονται την κατασκευή μεσαίων και μεγάλων αντικειμένων, σφαίρες διάφορων μεγεθών και παραλλαγές της σφαίρας με τη διαδικασία ξυσίματος και

διαμόρφωσης της φόρμας με την αφαιρετική διαδικασία, καθώς και ειδικές τεχνικές για κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν τις ονομασίες των μερών του αντικείμενου (πόδι, πάτος ή βάση, κοιλιά, ώμος, λαιμός, στόμιο, χείλος).
- Διακρίνουν τον λειτουργικό και αισθητικό ρόλο των στοιχείων που συνθέτουν τη φόρμα του αγγείου.
- Εφαρμόζουν τις διαφορετικές τεχνικές μορφοποίησης.
- Εκτελούν ιδιαίτερους τρόπους κατασκευής και μέτρησης.
- Εκτελούν πιο σύνθετες φόρμες και μεθόδους συγκόλλησης των τμημάτων τους.
- Εφαρμόζουν τις κινήσεις της τελικής διαμόρφωσης του χείλους και της πατούρας και διαμόρφωσης της φόρμας με την αφαιρετική διαδικασία (ξύσιμο).
- Υιοθετούν τους κανόνες υγιεινής και εργονομίας για αποφυγή μυοσκελετικών προβλημάτων.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Κατάσταση υγρασίας μελίχλωρου (leather hard)
- Αφαιρετική διαδικασία (ξύσιμο)
- Σταδιακή συγκόλληση των επιμέρους στοιχείων
- Κουμπάσα

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Κατασκευή μεσαίων και μεγάλων αντικειμένων: Κατασκευή κυλινδρικών αγγείων με τη χρήση δύο στοιχείων – Κατασκευή κοίλων ή κυρτών αγγείων με τη χρήση δύο στοιχείων – Κατασκευή αγγείων με τη χρήση τριών, τεσσάρων ή πέντε στοιχείων
2	Σφαίρες, σύνθεση από σφαίρες διάφορων μεγεθών και παραλλαγές της σφαίρας – Διαδικασία ξυσίματος και διαμόρφωσης της φόρμας με την αφαιρετική διαδικασία
3	Παρουσίαση του τρόπου κατασκευής με λειτουργικές και κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες κουτιών, κανατών, τσαγιερών
4	Παρουσίαση του τρόπου κατασκευής μεγάλων αγγείων με τη σταδιακή συγκόλληση των επιμέρους στοιχείων
5	Σπειροειδής συστολή τροχοποίητων αντικειμένων – Κατά το στέγνωμα τα αντικείμενα του τροχού μαζεύουν αριστερόστροφα – Υπολογισμός χερώματος
6	Τυπολογία χερουλιών, τρόποι κατασκευής και συγκόλλησης

7	Κατασκευή στην κορυφή της καβούλας (καπάκια, μικροαντικείμενα, στόμιο τσαγιέρας κ.λπ.)
8	Κουμπάσα και η χρήση τους
Σύνολο: 8	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (1994). *ΚΕΡΑΜΙΚΗ: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
2. Chavarria, J. (2005). *Μαθήματα κεραμικής – Τροχός και τεχνικές μορφοποίησης*, Αθήνα: Ίων.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Colbeck, J. (1982). *The technique of throwing*, London: Batsford Ltd.
2. Duplan, M. (1980). *Potterie au Tour*, Paris: Éditions Fleurus.
3. French, N. (2000). *Οδηγός για σχήματα & φόρμες κεραμικών 600 σχέδια με μια ματιά*, Αθήνα: Ίων.

2.3 ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.A. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στο τρίτο εξάμηνο οι σπουδαστές θα διδαχτούν τον χρωματισμό υαλωμάτων με χρωστικά οξειδία, πυροχρώματα και stains και μείξεις αυτών. Επίσης, θα διδαχτούν τα υαλώματα χρηστικών αντικειμένων με βάση τις οδηγίες της ΕΕ σχετικά με την επικινδυνότητα μολύβδου και βαρίου και θα πειραματιστούν ώστε να καταρτίσουν ασφαλείς συνταγές υαλωμάτων ειδών χρήσης.

Στη συνέχεια οι σπουδαστές θα διδαχτούν τα ειδικά υαλώματα, την όπτηση σε οξειδωτική και αναγωγική ατμόσφαιρα.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν χρωστικά οξειδία, πυροχρώματα, stains και συνδυασμούς αυτών για τον χρωματισμό των υαλωμάτων.
- Πειραματίζονται, να συντάσσουν και να παρασκευάζουν συνταγές κατάλληλες για είδη χρήσης (εστίασης) βάσει των οδηγιών ΕΕ.
- Εφαρμόζουν υαλώματα μονόπυρης όπτησης.

- Πραγματοποιούν όπτηση υαλωμάτων σε οξειδωτική ή αναγωγική ατμόσφαιρα.
  - Επιλέγουν, να υπολογίζουν και να εφαρμόζουν τις συνταγές υαλωμάτων, τεχνικές υαλώματος, τεχνικές όπτησης και κύκλο όπτησης για τα ειδικά υαλώματα.
  - Αποδέχονται και να εφαρμόζουν τα μέτρα προφύλαξης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.
- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά
    - Χρωστικά οξείδια, πυροχρώματα, stains
    - Υαλώματα ειδών εστίασης
    - Μόλυβδος, βάριο – επικινδυνότητα
    - Μονόπυρη όπτηση – Υαλώματα
    - Αναγωγική και οξειδωτική ατμόσφαιρα
    - Ειδικά υαλώματα
  - Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Χρωματισμοί υαλωμάτων: Χρωστικά, οξείδια, πυροχρώματα, stains
2	Υαλώματα ειδών εστίασης – Επικινδυνότητα μολύβδου, βαρίου
3	Υαλώματα για μονόπυρη όπτηση
4	Τρόποι όπτησης υαλωμάτων (αναγωγή – οξείδωση)
5	Ειδικά υαλώματα – Γενικά
6	Αβεντουρίνες (μικροκρυσταλλικά υαλώματα), μακροκρυσταλλικά υαλώματα.
7	Tenmoku, Celadon, όπτηση με Αλάτι
8	Ματ βαρίου
9	Κόκκινο του χαλκού (αναγωγική όπτηση)
10	Λούστρα αναγωγής 2ο-3ο ψήσιμο
11	Μέτρα προφύλαξης κατά τη διάρκεια των εργασιών, μεταφοράς ή αποθήκευσης των υλικών
Σύνολο: 11	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
 Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Constant, C. και Ogden, S. (2000). *Η παλέτα του κεραμίστα*, Αθήνα: Ίων.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

3. Τσαπόγα, Μ., Παπαδόπουλος, Μ., Παπαϊωάννου, Ε. και Μαγγανάρη, Μ. (2007). *Υαλώματα κεραμικής – Δημιουργία υαλωμάτων κατά SEGER*, ΕΛΚΕΑ ΑΕ.

Συμπληρωματικές

1. Conrad, J. (1980). *Contemporary Ceramic Formulas*, New York: Macmillan.
2. Emiliani, T. (1971). *La Tecnologia Della Ceramica*, Faenza, Fratelli Lega Editori.
3. Emiliani, T. & E. (1989). *Tecnologia dei Processi Ceramici*, Faenza, Techna SRL.
4. Fraser, H. (1976). *Glazes for the Graft Potter*, London: Pitman Publishers.
5. Fraser, H. (1994). *Ceramics Faults and Their Remedies*, London: A & C Black.
6. Kline, G. (2018). *Amazing Glaze: Techniques, Recipes, Finishing, and Firing (Mastering Ceramics) Hardcover*, Voyageur Press.
7. Rado, P. (1988). *The Technology of Pottery*, Oxford, United Kingdom: Butterworth-Heinemann Ltd Revised edition.
8. Rhodes, D. (1957). *Glazes for the Potter*, London: Pitman Publishers.

2.3.B. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα είναι η μαθησιακή ενότητα που δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ολοκληρώσουν τον κύκλο εργασιών, συνδυάζοντας τις γνώσεις του συγκεκριμένου εξαμήνου από το σύνολο των μαθησιακών ενότητων της ειδικότητας προκειμένου να εκτελέσουν ασκήσεις επαγγελματικών προδιαγραφών. Μαθαίνουν να συνδυάζουν μεταξύ τους τις γνώσεις και τις τεχνικές που έχουν ήδη διδαχτεί, ακολουθώντας όλες τις διαδικασίες της κεραμικής.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Συλλαμβάνουν, να σχεδιάζουν και να δημιουργούν κεραμικά αντικείμενα μικρών, μεσαίων και μεγάλων διαστάσεων, συνθέσεις αντικειμένων, εγκαταστάσεις, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε τεχνική κατασκευής κεραμικών.
- Γνωρίζουν τις βασικές τεχνικές διακόσμησης και υαλώματος ενός κεραμικού, καθώς και όλα τα στάδια ψησίματος αυτού
- Κατασκευάζουν οποιοδήποτε καλούπι απαιτεί η ανάγκη παραγωγής.
- Επιλύουν τυχόν προβλήματα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.
- Αποδέχονται και να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Φυσικοχημικές ιδιότητες
- Κατασκευή καλουπιού

- Παραγωγική διαδικασία
- Τρίτο ψήσιμο
- Κύκλος όπτησης
- Οξειδωτική και αναγωγική ατμόσφαιρα
- Καμίνιασμα, ξεκαμίνιασμα
- Ειδικά υαλώματα
- Μέτρα προφύλαξης

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Πολύπλοκα χρηστικά αντικείμενα με δύο ή περισσότερα κομμάτια (τσαγιέρα, κουτιά, σκεύη οικιακής χρήσης)
2	Πολύπλοκα διακοσμητικά αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων (επιτοίχια, τραπέζια, εγκαταστάσεις)
3	Κατασκευή αντικειμένων και ελεύθερων μορφών μεγάλων διαστάσεων
4	Κατασκευή μονού καλουπιού για πατητό
5	Παραγωγική διαδικασία – Τροχός
6	Τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος πάνω σε γυάλωμα
7	Κύκλος όπτησης – Οξειδωτική και αναγωγική ατμόσφαιρα
8	Ειδικά υαλώματα – Τεχνικές
9	Μέτρα προφύλαξης
Σύνολο: 9	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
 Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 3, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Όλες οι κύριες πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Όλες οι συμπληρωματικές πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.

2.3.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει την εξέταση έργων τέχνης στη χρονική περίοδο από τον 18ο αιώνα μέχρι τον 20ο αιώνα μ.Χ. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται και αναλύονται έργα τόσο κεραμικής, πιο επιγραμματικά, όσο ζωγραφικής και γλυπτικής, εκτενέστερα λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δύο τελευταίες

μορφές τέχνης είναι παρούσες στην αγγειογραφία και στην αγγειοπλαστική αντίστοιχα. Πέραν των τεχνοτροπικών χαρακτηριστικών των έργων, θα αναλυθούν και στοιχεία που αφορούν τα υλικά και τις τεχνικές, ενώ παράλληλα, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, θα επιχειρηθούν και ορισμένες ερμηνευτικές προσεγγίσεις ως προς την επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου. Τέλος, στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής θα επισημανθούν και θα αναλυθούν ενδεχόμενες τεχνοτροπικές ομοιότητες με έργα κεραμικής τέχνης σύγχρονα ή μεταγενέστερα.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τα κυριότερα εικαστικά κινήματα.
- Αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των κυριότερων εικαστικών κινήματων στον χώρο της ζωγραφικής από την Αναγέννηση έως τη σύγχρονη περίοδο.
- Ανακαλύπτουν την πορεία μορφών της ελληνικής λαϊκής τέχνης.
- Ερμηνεύουν την επιλογή του εκάστοτε θεματολογίου.
- Αναλύουν την ιστορική πορεία μορφών της νεοελληνικής τέχνης (ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική).
- Αντιπαραβάλλουν στα έργα ζωγραφικής και γλυπτικής τεχνοτροπικές ομοιότητες με έργα κεραμικής τέχνης σύγχρονα ή μεταγενέστερα.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Καλλιτεχνικά κινήματα του 19ου αιώνα
- Καλλιτεχνικά κινήματα του 20ού αιώνα
- Ιαπωνικές ξυλογραφίες
- Ελληνική λαϊκή τέχνη (ζωγραφική, λιθογλυπτική, ξυλογλυπτική)
- Νεοελληνική ζωγραφική-χαρακτική-γλυπτική (19ος-20ός αιώνες)

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	19ος αιώνας (Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Νατουραλισμός, Ιμπρεσιονισμός, Μεταϊμπρεσιονισμός, Πουαντιγισμός, Συμβολισμός, Αρ Νουβό)
2	20ός αιώνας (Εξπρεσιονισμός, Φοβισμός, Κυβισμός, Φουτουρισμός, Ντανταϊσμός, Υπερρεαλισμός, Μπάουχαους, Αφηρημένος Εξπρεσιονισμός)
3	Ιαπωνική τέχνη με έμφαση στις ιαπωνικές ξυλογραφίες
4	Η ελληνική παραδοσιακή κεραμική
5	Νεοελληνική ζωγραφική (19ος-20ός αιώνες)
6	Νεοελληνική χαρακτική (19ος-20ός αιώνες)
7	Νεοελληνική γλυπτική (19ος-20ός αιώνες)
Σύνολο: 7	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 0, 1

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Χρήστου, Χ. (1993). *Η Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 19ου αιώνα*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
2. Χρήστου, Χ. (1994). *Η Ζωγραφική του 20ού αιώνα* (1ος, 2ος & 3ος τόμος), Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Brodskaya, N. (2008). *Ιμπρεσιονισμός*, Αθήνα: Ελευθερουδάκης.
2. Gale, M. (1998). *Νταντά και Υπερρεαλισμός*, Αθήνα: Καστανιώτης.
3. Εξερεύνηση της Συλλογής του Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή.
<https://goulandris.gr/el/collection/works-of-art>
4. Ζώρα, Π. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Λαϊκή Τέχνη*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
5. Ιαπωνική Ξυλογραφία <https://en.wikipedia.org/wiki/Ukiyo-e>
6. Κωτίδης, Α. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Ζωγραφική 19ου αι.*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
7. Metzger, R. and Walther, I. (2006). *Vincent Van Gogh*. Taschen.
8. Μυκονιάτης, Η. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Νεοελληνική Γλυπτική*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
9. Neil, C. (2003). *Κυβισμός*, Αθήνα: Καστανιώτης.
10. Συλλογικό έργο, *Ιστορία της Τέχνης*, Γ' Γενικού Λυκείου Επιλογής.
11. Συλλογικό έργο (2007). *Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι, τόμος 4, Από τον 19ο αιώνα στον 20ό*, Αθήνα: Μέλισσα.
12. Συλλογικό έργο (2007). *Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι, τόμος 5, Εικοστός Αιώνας*, Αθήνα: Μέλισσα.
13. Toman, R. (2008). *Νεοκλασικισμός και Ρομαντισμός*, Αθήνα: Ελευθερουδάκης.
14. Χρήστου, Χ. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Νεοελληνική Χαρακτική*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
15. Χρήστου, Χ. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Ζωγραφική 20ού αι.*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
16. Wiggins, C. (1994). *Μετεμπρεσιονισμός*, Αθήνα: Ερευνητές.

2.3.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι θα διδαχτούν τις τεχνικές διακόσμησης του τρίτου ψηφίσματος και διάφορες μεικτές τεχνικές διακόσμησης σε μπισκούι. Επίσης θα διδαχτούν τις τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τις τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος.
- Εφαρμόζουν τις τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος.
- Γνωρίζουν μεικτές τεχνικές.
- Εφαρμόζουν μεικτές τεχνικές.
- Γνωρίζουν τις τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό.
- Εφαρμόζουν τις τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό.
- Τηρούν τα κατάλληλα μέτρα προφύλαξης.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Μεικτές τεχνικές
- Τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό
- Τρίτο ψήσιμο

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος πάνω σε γυάλωμα – Γενικά
2	Τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος πάνω σε γυάλωμα: α) Ζωγραφική με χρώματα χαμηλής φωτιάς πάνω από το ψημένο γυάλωμα
3	Τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος πάνω σε γυάλωμα: β) Χαλκομανίες
4	Τεχνικές διακόσμησης τρίτου ψησίματος πάνω σε γυάλωμα: γ) Οξειδωτικά λούστρα (ασήμι, χρυσός, πλατίνα)
5	Μεικτές τεχνικές
6	Τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό: α) Σκαλιστό διάτρητο
7	Τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό β) Εμπίεστο υφές
8	Τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό γ) Εμφανής τεχνική χτισίματος με κορδόνι
9	Τεχνικές διακόσμησης στον νωπό πηλό: δ) Πρόσθετα στοιχεία
Σύνολο: 9	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Caruso, N. (2010). *Decorazione Ceramica*, Milano: HOELPI.

2. Ναβάρο, Πιλάρ Μ. (1990). *Η διακόσμηση των κεραμικών*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. French, N. (2003). *The Potter's Encyclopedia of Color, Form and Decoration*, Wisconsin: Krause Publications.
2. Ostermann, M. (2002). *The Ceramic Surface*, U.S: University of Pennsylvania Press.
3. Turner, A. (2012). *Surface, Glaze Form: Pottery Techniques (Ceramic Arts Handbook)*, US: The American Ceramic Society.
4. Turner, A. (2014). *Surface Decoration Techniques*, US: American Ceramic Society.

2.3.E. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει αρχικά μια θεωρητική προσέγγιση σχετικά με την εμφάνιση της κεραμικής και ποιες ανάγκες αυτή εξυπηρέτησε στους αρχαίους πολιτισμούς. Παράλληλα θα διερευνηθεί ο συσχετισμός της κεραμικής με την επιστήμη της αρχαιολογίας. Επίσης θα εξεταστούν η αισθητική και η καλλιτεχνική αξία της, καθώς και ο πρακτικός ρόλος της στην καθημερινότητα. Η περίοδος που θα μελετηθεί είναι από την Παλαιολιθική εποχή έως το Βυζάντιο. Μέσα σε αυτό το χρονικό πλαίσιο θα εξεταστούν η διακόσμηση και το σχηματολόγιο των αγγείων που αποτελούν καθοριστικό στοιχείο χρονολόγησης και ένταξής τους σε σύνολα με κοινά τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα θα εξεταστούν θέματα που άπτονται της κεραμικής τεχνολογίας και αφορούν τη σύσταση των πηλών, την εξέλιξη των κεραμικών τροχών, τις τεχνικές όπτησης, τα είδη των κλιβάνων. Τέλος, η κεραμική θα εξεταστεί στο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει, ανιχνεύοντας διατροφικές συνήθειες, εμπορικές σχέσεις, ταφικές πρακτικές, θρησκευτικές τελετές.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τα βασικά στοιχεία της κεραμικής τέχνης από τις απαρχές της.
- Αναγνωρίζουν τα κεραμικά έργα ανάλογα με το ευρύτερο τεχνοτροπικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν.
- Ανακαλύπτουν τα στοιχεία της κεραμικής τέχνης κατά τους προϊστορικούς χρόνους.
- Εντάσσουν τα κεραμικά έργα τυπολογικά και τεχνολογικά.
- Δικαιολογούν τις ιστορικές εποχές που δημιουργήθηκαν.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Παλαιολιθική κεραμική

- Νεολιθική κεραμική (σε Κίνα, Ιαπωνία, Μεσοποταμία και ελλαδικό χώρο)
- Αιγυπτιακή κεραμική
- Κυκλαδική-Μινωική κεραμική
- Μυκηναϊκή-Γεωμετρική-Αρχαϊκή κεραμική
- Κυπριακή κεραμική
- Κλασική και Ελληνιστική κεραμική
- Ετρουσκική και ρωμαϊκή κεραμική
- Βυζαντινή κεραμική
- Κεραμική από την περιοχή της Ανατολίας, της Μεσοποταμίας, την Ινδίας (εποχή Χαλκού – ύστερη αρχαιότητα)

• Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

	Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων
1	Εισαγωγή στη μελέτη της κεραμικής – Σχέση κεραμικής και αρχαιολογίας
2	Παλαιολιθική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
3	Νεολιθική κινεζική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
4	Νεολιθική ιαπωνική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
5	Νεολιθική κεραμική από την περιοχή της Μεσοποταμίας (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
6	Αιγυπτιακή κεραμική προδυναστικής και δυναστικής περιόδου (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο) – Αιγυπτιακή μάζα
7	Νεολιθική κεραμική από τον ελλαδικό χώρο (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
8	Κυκλαδική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
9	Μινωική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
10	Μυκηναϊκή κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
11	Γεωμετρική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
12	Κυπριακή κεραμική από την εποχή του Χαλκού έως την ύστερη αρχαιότητα (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
13	Αρχαϊκή κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)

14	Κλασική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
15	Ελληνιστική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
16	Ετρουσκική και ρωμαϊκή κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις, εμπορικές σχέσεις)
17	Βυζαντινή κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο, εμπορικές σχέσεις)
18	Κεραμική από την περιοχή της Ανατολίας από την εποχή του Χαλκού έως την ύστερη αρχαιότητα (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
19	Κεραμική από την περιοχή της Μεσοποταμίας από την εποχή του Χαλκού έως την ύστερη αρχαιότητα (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
20	Κεραμική από την περιοχή της Ινδίας από την εποχή του Χαλκού έως την ύστερη αρχαιότητα (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
Σύνολο: 20	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 2, 0, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Jones, S. (2015). *Ceramics - Art or Science?*
<https://www.ceramicsartorscience.co.uk>
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. https://en.wikisource.org/wiki/1911_Encyclopædia_Britannica/Ceramics

Συμπληρωματικές

1. Ancient Egyptian Pottery
https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Egyptian_pottery
2. Ancient Roman Pottery
https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Roman_pottery
3. Βασιλείου, Μ., Γεωργίου, Γ., Δημητρίου, Β. και Μαυρογένους, Ζ. (χ.χ.). *Ιστορία Κυπριακής Κεραμικής*, Κηφισιά: Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης ΑΕ.
4. Betancourt, P. (1985). *Η Ιστορία της Μινωικής Κεραμικής*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.
5. Jomon Pottery <http://www.visual-arts-cork.com/prehistoric/jomon-pottery.htm>
6. Lacy, A. D. (1998). *Η Ελληνική Κεραμική της Εποχής του Χαλκού*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.
7. Mountjoy, P. A. (1998). *Μυκηναϊκή Γραπτή Κεραμική*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.

8. NeolithicArt in China <http://www.visual-arts-cork.com/east-asian-art/chinese-neolithic.htm>
9. Παπαδόπουλος, Μ., Παπαϊωάννου, Ε. και Τσαπόγα, Μ. (2010). *Χρήση της Τεχνολογίας των Αττικών Μελανόμορφων Αγγείων στη σημερινή παραγωγή Κεραμικών*, Κηφισιά: Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης ΑΕ.
10. Παπαϊωάννου, Ε. και Τσαπόγα, Μ. (2009). *Η ελληνική κεραμική*, Κηφισιά: Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης ΑΕ.
11. Παπανικόλα-Μπακιρτζή, Δ., Μαυρικού, Φ. και Μπακιρτζής, Χ. (1999). *Βυζαντινή Κεραμική στο Μουσείο Μπενάκη*, Αθήνα: Μουσείο Μπενάκη.
12. Παπανικολάου, Γ. (2012). *Ελληνική Ιστορία και Κεραμική Τέχνη*, Αθήνα: Gutenberg.
13. Scheibler, I. (1992). *Ελληνική Κεραμική*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.
14. Τιβέριος, Μ. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Αρχαία Αγγεία*, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

2.3.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες κατασκευής αντικειμένων μεγάλων διαστάσεων, συνθέσεις αντικειμένων, πολύπλοκων χρηστικών και διακοσμητικών αντικειμένων χρησιμοποιώντας όλες τις τεχνικές κατασκευής που έχουν διδαχτεί.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν όλα τα απαραίτητα εργαλεία για τις κατασκευές.
- Γνωρίζουν όλους τους τρόπους σύνθεσης των διαφορετικών φορμών.
- Συλλαμβάνουν και να σχεδιάζουν αντικείμενα.
- Κατασκευάζουν κεραμικά αντικείμενα μικρών, μεσαίων και μεγάλων διαστάσεων, συνθέσεις αντικειμένων, εγκαταστάσεις.
- Εφαρμόζουν όλες τις τεχνικές πηλοπλαστικής.
- Τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Πολύπλοκα διακοσμητικά αντικείμενα
- Μεγάλες διαστάσεις

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Πολύπλοκα χρηστικά αντικείμενα με δύο ή περισσότερα κομμάτια 1) Τσαγιέρα, κουτιά, σκεύη οικιακής χρήσης

2	Πολύπλοκα χρηστικά αντικείμενα με δύο ή περισσότερα κομμάτια 2) Κουτιά
3	Πολύπλοκα χρηστικά αντικείμενα με δύο ή περισσότερα κομμάτια 3) Σκεύη οικιακής χρήσης
4	Πολύπλοκα διακοσμητικά αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων 1) Επιτοίχια
5	Πολύπλοκα διακοσμητικά αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων 2) Τραπέζια
6	Πολύπλοκα διακοσμητικά αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων 3) Εγκαταστάσεις
7	Κατασκευή αντικειμένων και ελεύθερων μορφών μεγάλων διαστάσεων
Σύνολο: 7	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 4, 4

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (2005). *Μαθήματα κεραμικής II – Τεχνικές πηλοπλαστικής*, Αθήνα: Ίων.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Atkin, J. (2017). *Making Pottery you can use*, BES.
2. Bivar Segurado, D. (2009). *Wall Pieces*, US: American Ceramic Society.
3. Turner, A. (2009). *Ceramic art: innovative Techniques (Ceramic arts Handbook)*, US: American Ceramic Society.
4. Hall, B. (2006). *From Mud to Music: Making and enjoying ceramic musical instruments*, US: American Ceramic Society.
5. Hemachandra, R. and Gallowa, J. (2010). *500 Vases: Contemporary Explorations of a timeless Form (500 SERIES)*, US: Lark Crafts.
6. Lark Books (2006). *500 Pitchers: Contemporary Expressions of a Classic (500 SERIES)*, US:Lark Crafts.
7. Quinn, A. (2007). *Ceramic Design Course: Principles, Practice and Techniques: A Complete Course for Ceramists*, BES Publishing.
8. Tourtillott, S. (2008). *500 TILES: An Inspiring Collection of International Work (500 SERIES) BY LARK BOOK*, US:Lark Crafts.
9. Tourtillott, S. (2002), *500 teapots: Contemporary Explorations of a Timeless Design*, US: Lark Crafts.
10. Triplett, K. (2001). *Handbuilt Tableware: Making distinctive Plates, Bowls, Teapots and more*, US: Lark Books.
11. Woodhead, S. (2005). *The teapot book*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.

12. Zamek, J. (2019). *The Ceramics Studio Guide: what Potters should know*, Schiffer.
13. Morris, T. (2018). *New Wave Clay: Ceramic design, Art and Architecture*, Amsterdam: Frame Publishers.

2.3.Z. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η χρήση καλουπιών στην κατασκευή των κεραμικών αντικειμένων ήταν αρκετά διαδεδομένη από το 1300 π.Χ. και βασίζεται στην υδρόφιλη ιδιότητα του γύψου. Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν όλες τις θεωρητικές και εργαστηριακές γνώσεις που είναι απαραίτητες για την κατασκευή προπλάσματος, πρότυπου καλουπιού (πειραματικές δοκιμές), μονού καλουπιού για πατητό, στάμπας και ανάγλυφων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή καλουπιών.
- Περιγράφουν και να εφαρμόζουν τα στάδια κατασκευής καλουπιών.
- Χρησιμοποιούν τα ανάλογα βοηθητικά εργαλεία.
- Κατασκευάζουν οποιοδήποτε καλούπι απαιτεί η ανάγκη παραγωγής.
- Αποδέχονται και να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Φυσικοχημικές ιδιότητες
  - Πρόπλασμα
  - Πρότυπο καλούπι
  - Κατασκευή καλουπιού
  - Στάμπες
  - Ανάγλυφα (εσώγλυφα, εξώγλυφα)

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

	Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων
1	Ιστορική αναδρομή
2	Χρήση των καλουπιών από την αρχαιότητα έως σήμερα
3	Πρώτες ύλες – Φυσικοχημικές ιδιότητες του γύψου – Είδη γύψου (καλλιτεχνίας, cement plaster)

4	Αναλογία γύψου-νερού ανάλογα με τη χρήση του καλουπιού (πατητό, χυτό)
5	Διαβροχή γύψου
6	Ανάμειξη
7	Ξήρανση
8	Κατασκευή μοντέλου (πρόπλασμα)
9	Κατασκευή πρότυπου καλουπιού (block mold), πειραματικές δοκιμές και διόρθωση βάσει των αποτελεσμάτων (πάχος, καμπύλες)
10	Κατασκευή μονού καλουπιού για πατητό
11	Στάμπες, ανάγλυφα (εσώγλυφα, εξώγλυφα)
Σύνολο: 11	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). *Τεχνικές Κατασκευής Καλουπιών*, Τμήμα της παραδοτέας μελέτης που υλοποίησε ο ΕΟΜΜΕΧ ΑΕ στο πλαίσιο της Δράσης 18 – «Διατύπωση συνιστώμενων χαρακτηριστικών προϊόντων ανά κλάδο» του Προγράμματος Equal: Αριάδνη.
2. Martin, A. (2007). *The Essential Guide to Mold Making & Slip Casting (A Lark Ceramics Book) Hardcover*, US: Lark Crafts.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Brooks, N. (2005). *Mould making and casting*, Marlborough: The Crowood Press.
2. Cowley, D. (1978). *Moulded & Slip Cast Pottery & Ceramics*, London: B. T. Batsford LTD.
3. Frith, D. (1986). *Mold Making for Ceramics*, London: A & C Black.

2.3.Η. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΡΟΧΟΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σήμερα ο ηλεκτροκίνητος τροχός είναι ευρύτατα διαδεδομένος για την παραγωγή πολλαπλών σε γρήγορους ρυθμούς. Τα τροχοποίητα αντικείμενα όμως μπορεί να συναρμολογηθούν από περισσότερα μέρη κατασκευασμένα στον τροχό, όπως γίνεται με τις τσαγιέρες, ή να διαμορφωθούν και να παραλλαχθούν σε μοναδικό πρωτότυπο έργο, με γλυπτικές αξίες.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τις κατασκευαστικές ιδιομορφίες που σχετίζονται με τις λειτουργίες του αντικειμένου.
- Συναρμολογούν τροχοποϊήτες φόρμες σε συνδυασμούς.
- Μεταποιούν την αρχική φόρμα.
- Εκτελούν τεχνικές διακόσμησης του τροχού.
- Αντιμετωπίζουν κατασκευαστικές προκλήσεις σχηματοποίησης.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Γεράνι
- Tobi kana
- Mishima ware
- Τεχνικές τροχού με χρωματιστούς πηλούς

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Παραγωγική διαδικασία, χρήση γερανιού
2	Ενότητες χρηστικών αντικειμένων και σερβίτσια
3	Παρέμβαση στην περιμετρικότητα (τετραγωνισμός, πολυγωνικότητα, οβάλ, πεπλάτυνση, εκτομές)
4	Κατασκευή έκκεντρων αγγείων
5	Συναρμολογημένα αντικείμενα τροχού για πιο γλυπτικές φόρμες (Hans Coper, Pierre Bayle, Enrico Stoparo, Pierre Bayle)
6	Τρόποι παρέμβασης σε τροχοποϊήτες φόρμες για την κατασκευή μοναδικών αντικειμένων Picasso, Bernard Leach, Betty Woodman, Wally Keeler, Pierre Bayle
7	Βασικοί τρόποι ανάγλυφης διακόσμησης των αγγείων κατά τη μορφοποίησή τους με τη χρήση ειδικών εργαλείων, Tobi kana, mishima ware κ.λπ.
8	Χρωματιστοί πηλοί: Ανάμεικτο, κοφτό, στρόβιλος
Σύνολο: 8	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Chavarria, J. (2005), *Μαθήματα κεραμικής – Τροχός και τεχνικές μορφοποίησης*, Αθήνα: Ίων.
2. French, N. (2000). *Οδηγός για σχήματα & φόρμες κεραμικών 600 σχέδια με μια ματιά*, Αθήνα: Ίων.

3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Chavarria, J. (1994). *ΚΕΡΑΜΙΚΗ: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
2. Colbeck, J. (1982). *The technique of throwing*, London: Batsford Ltd.
3. Duplan, M. (1980). *Potterie au Tour*, Paris: Éditions Fleurus.

2.3.Θ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Τα καμίνια και το ψήσιμο είναι η πεμπτούσια της κεραμικής τέχνης. Χωρίς το ψήσιμο, το ωραιότερο γλυπτό από πηλό μπορεί να λιώσει με νερό και να ξαναγίνει χώμα. Το ψήσιμο επομένως είναι η διαδικασία κεραμοποίησης της αργίλου (χώματος), έτσι ώστε αυτή να σκληρύνει και να στερεοποιηθεί διατηρώντας το σχήμα της στους αιώνες. Το πρωτόγονο ψήσιμο (ψήσιμο ανοιχτής φωτιάς) έδωσε τη δυνατότητα στον άνθρωπο να πραγματοποιήσει ένα σημαντικότερο πολιτισμικό άλμα. Σήμερα το ψήσιμο των κεραμικών έχει εξελιχθεί και γίνεται σε ηλεκτρικά καμίνια, ενώ συνήθως ολοκληρώνεται σε δύο φάσεις. Πρώτα ψήνεται ο πηλός πρωτόπυρο (biscuit). Σε δεύτερο ψήσιμο και αφού γυαλωθεί το κεραμικό αντικείμενο, υαλοποιείται το γυάλωμα. Οι θερμοκρασίες που αναπτύσσονται καθορίζονται από τις διαφορετικές ποιότητες της αργίλου και κυμαίνονται από 850° -1280°C αναλόγως. Το τελικό αποτέλεσμα της κεραμικής επιφάνειας και της ποιότητας εξαρτάται και από την τεχνική ψησίματος που ακολουθήθηκε. Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα στοχεύει να φέρει σε επαφή τους εκπαιδευόμενους με τη σημαντική αυτή διαδικασία, τη γνώση και τις πρακτικές εφαρμογής της.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τις βασικές αρχές των τεχνικών ψησίματος (οξειδωση-αναγωγή).
  - Διακρίνουν χρονικά και ειδικά την τεχνική που έχει εφαρμοστεί σε κάθε αντικείμενο.
  - Καμινιάζουν πρωτόπυρο (biscuit).
  - Καμινιάζουν μονόπυρο (terra cotta) και δίπυρο.
  - Προγραμματίζουν την πορεία όπτησης.
  - Πειραματίζονται στο πρωτόγονο ψήσιμο ανοιχτής φωτιάς.
  - Αντιμετωπίζουν με πρόληψη τα ατυχήματα από εγκαύματα.
- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**
    - Πρωτόπυρο (biscuit)
    - Μονόπυρο-δίπυρο

- Οξειδωτική-αναγωγική ατμόσφαιρα
- Πορεία ψησίματος
- Πρωτόγονο ψήσιμο ανοιχτής φωτιάς

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Φυσικοχημική συμπεριφορά του πηλού στις θερμικές μεταβολές.
2	Φάση ωρίμανσης, υαλοποίηση, τήξη
3	Οξειδωτικές και αναγωγικές συνθήκες
4	Βασικές αρχές λειτουργίας σύγχρονου ηλεκτρικού καμινιού – Εφαρμογές
5	Προγραμματισμός ηλεκτρικού καμινιού
	Θεωρητική αναφορά στη χρήση των καμινιών από τα πρωτόγονα έως τα σύγχρονα
Σύνολο: 5	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 1, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Δάνου, Μ. (1969). *Η τεχνική της κεραμικής*, Αθήνα: Εθνικός Οργανισμός Ελληνικής Χειροτεχνίας.
2. Παπαδόπουλος, Μ. και Τσαπόγα, Μ. (2010). *Όπτησις (Ψήσιμο) Κεραμικών*, ΕΛΚΕΑ, <https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/002%20ΟΠΤΗΣΙΣ%20ΨΗΣΙΜΟ%20ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ%20Μ.%20ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ%20Μ.%20ΤΣΑΠΟΓΑ.pdf>
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Chavarria, J. (1994). *ΚΕΡΑΜΙΚΗ: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
2. Fraser, H. (2000). *The Electric Kiln*, London, A&C Black.
3. <https://www.e-thrapsano.gr/thrapsano-pottery-ceramics/thrapsano-the-art-of-pottery-ceramics/224-to-kamini-kaminiasma>

2.4 ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.Α. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η πρακτική εφαρμογή στην ειδικότητα είναι η μαθησιακή ενότητα που δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ολοκληρώνουν τον κύκλο εργασιών, συνδυάζοντας τις γνώσεις του συγκεκριμένου εξαμήνου από το σύνολο των μαθησιακών ενοτήτων της ειδικότητας προκειμένου να εκτελέσουν ασκήσεις επαγγελματικών προδιαγραφών. Μαθαίνουν να συνδυάζουν μεταξύ τους τις γνώσεις και τις τεχνικές που έχουν ήδη διδαχτεί, ακολουθώντας όλες τις διαδικασίες της κεραμικής.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Συλλαμβάνουν, να σχεδιάζουν και να δημιουργούν κεραμικά αντικείμενα μικρών, μεσαίων και μεγάλων διαστάσεων, συνθέσεις αντικειμένων και εγκαταστάσεις, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε τεχνική κατασκευής κεραμικών.
- Περιγράφουν και να εφαρμόζουν όλες τις τεχνικές διακόσμησης και υαλώματος ενός κεραμικού, καθώς και όλα τα στάδια ψησίματος αυτού.
- Κατασκευάζουν οποιοδήποτε καλούπι απαιτεί η ανάγκη παραγωγής.
- Επιλύουν τυχόν προβλήματα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.
- Αποδέχονται και να τηρούν τα μέτρα προφύλαξης κατά τη διαδικασία των εργασιών.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Κατασκευή αντικειμένων
- Διακόσμηση
- Υάλωμα
- Όπτηση
- Ειδικές τεχνικές
- Αποθήκευση αντικειμένων
- Μέτρα προφύλαξης

- **Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες**

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Πηλοπλαστική – Κατασκευές
2	Τροχός
3	Γυψοτεχνική
4	Τεχνικές όπτησης
5	Τεχνικές διακόσμησης, υαλώματος
6	Μέτρα προφύλαξης
Σύνολο: 6	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 3, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
2. Όλες οι κύριες πηγές μελέτης των μαθησιακών ενότητων του εξαμήνου.

Συμπληρωματικές

2. Όλες οι συμπληρωματικές πηγές μελέτης των μαθησιακών ενότητων του εξαμήνου.

2.4.B. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα περιλαμβάνει την παρουσίαση και μελέτη της κεραμικής στην Άπω Ανατολή, στον ισλαμικό κόσμο, στην προκολομβιανή Αμερική, καθώς και στη Δυτική Ευρώπη από την περίοδο του Μεσαίωνα και εξής με κατάληξη στην κεραμική τέχνη του 20ού αιώνα. Σε αυτό το χρονικό πλαίσιο θα εξεταστεί η διακόσμηση και το σχηματολόγιο των αγγείων που αποτελούν καθοριστικό στοιχείο χρονολόγησής τους και ένταξής τους σε σύνολα με κοινά τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα θα εξεταστούν θέματα που άπτονται της κεραμικής τεχνολογίας και αφορούν τη σύσταση των πηλών, την εξέλιξη των κεραμικών τροχών, τις τεχνικές όπτησης, τα είδη των κλιβάνων. Τέλος, η κεραμική θα εξεταστεί αφενός στο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει, ανιχνεύοντας διατροφικές συνήθειες, εμπορικές σχέσεις, ταφικές πρακτικές, θρησκευτικές τελετές, και αφετέρου στο καλλιτεχνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει με έμφαση στα γνωστά καλλιτεχνικά κινήματα της Δυτικής Ευρώπης.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τα στοιχεία της νεοελληνικής κεραμικής τέχνης (παραδοσιακής και σύγχρονης).
- Εντοπίζουν τις κοινωνικές και ιστορικές παραμέτρους της πορείας της κεραμικής τέχνης που καθόρισαν ανά περίοδο βασικά της γνωρίσματα.
- Ανακαλύπτουν την κεραμική (Κίνα, Κορέα, Ιαπωνία) και την ισλαμική κεραμική.
- Ερμηνεύουν τις διαφορές στην προκολομβιανή αμερικάνικη κεραμική και την κεραμική των πολιτισμών με τη χρήση τροχού.
- Επαληθεύουν τις αμφίδρομες επιρροές ανάμεσα στην ευρωπαϊκή και την απωανατολίτικη πορσελάνη

- Εμπνέονται από τα στοιχεία της παραδοσιακής ή σύγχρονης κεραμικής τέχνης.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Ευρωπαϊκή κεραμική (13ς-19ος αιώνας μ.Χ.)
- Απωανατολίτικη κεραμική (Κίνα, Κορέα, Ιαπωνία)
- Ισλαμική κεραμική
- Ευρωπαϊκή πορσελάνη
- Κεραμική στην προκολομβιανή Αμερική
- Αμερικάνικη κεραμική (18ος-19ος αιώνας μ.Χ.)
- Κεραμική του 20ού αιώνα
- Ελληνική λαϊκή κεραμική/Σύγχρονοι Έλληνες Κεραμίστες

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

	Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων
1	Ευρωπαϊκή κεραμική (13ος έως 19ος αιώνας μ.Χ.)
2	Κινεζική κεραμική (δυναστική περίοδος)
3	Ιαπωνική κεραμική (κλασική περίοδος)
4	Κορεατική κεραμική
5	Ισλαμική κεραμική (σύσταση πηλού, κεραμική τεχνολογία, σχηματολόγιο, διακόσμηση, χρήση, κοινωνικό πλαίσιο)
7	Ευρωπαϊκή πορσελάνη (Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες)
8	Η κεραμική τέχνη στην προκολομβιανή Αμερική (πολιτισμοί Αζτέκων, Μάγια)
9	Η κεραμική τέχνη στην Αμερική (18ος έως 19ος αιώνας μ.Χ.)
10	Η ελληνική παραδοσιακή κεραμική
11	Η Αγγλοσαξονική Σχολή και η Σχολή της Κεντρικής Ευρώπης
12	Σύγχρονοι Έλληνες Κεραμίστες
Σύνολο: 12	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 0, 1

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Jones, S. (2015). *Ceramics – Art or Science?*
<https://www.ceramicsartorscience.co.uk>
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.
3. https://en.wikisource.org/wiki/1911_Encyclopædia_Britannica/Ceramics

Συμπληρωματικές

1. Ceramics of indigenous people of the Americas
https://en.wikipedia.org/wiki/Ceramics_of_indigenous_peoples_of_the_Americas
2. Cooper, E. (2002). *10,000 Years of Pottery*, British Museum Press.
3. Ζώρα, Π. (2006). *Ελληνική Τέχνη, Λαϊκή Τέχνη*, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών.
4. Κυριαζόπουλος, Β. (1984). *Ελληνικά Παραδοσιακά Κεραμικά*, Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ.
5. Μαγγίνης, Γ. (2016). *Chinarediscovered*. The Benaki Museum Collection of Chinese ceramics.
6. Μουσείο Μπενάκη, *Κινεζική και Κορεατική Τέχνη*
https://www.benaki.org/index.php?option=com_collections&view=collection&id=9&Itemid=162&lang=el
7. Μουσείο Μπενάκη, *Ισλαμική Τέχνη*
https://www.benaki.org/index.php?option=com_collections&view=collection&id=7&Itemid=162&lang=el
8. Jenkins, M. (1983). «Islamic Pottery: A Brief History», *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, 40 (4).
9. Japanese pottery and porcelain
https://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_pottery_and_porcelain
10. Ράπτου, Π., Δέδε, Ε. και Ζαφειρόπουλος, Κ. (χ.χ.). *Κινεζική Κεραμική Πρώιμης Περιόδου, 109 εικόνες από το βιβλίο: Early Chinese Pottery and Porcelain του Basil Gray*, ΕΟΜΜΕΧ.
11. Ράπτου Π., Δέδε Ε., Ζαφειρόπουλος Κ., *Κινεζική Κεραμική Ύστερης Περιόδου, 246 εικόνες από το βιβλίο: Later Chinese Pottery and Porcelain του Soame Gennys*, ΕΟΜΜΕΧ.
12. Ράπτου, Π., Δέδε, Ε. και Ζαφειρόπουλος, Κ. (χ.χ.). *Κινεζική Κεραμική, 73 εικόνες από το βιβλίο: Arts de la Chine και 44 εικόνες από το βιβλίο Ceramique Chinoise των D.Lion - Goldschmidt και JC Moreau-Gobard Early Chinese Pottery and Porcelain του Basil Gray*, Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ.
13. Συλλογικό έργο (χ.χ.). *439 κεραμικά από το Metropolitan Museum of Art*, Αθήνα: ΕΟΜΜΕΧ.
14. Συλλογικό έργο (1999). *Με αφορμή μια στάμνα*, Αθήνα: Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής.
15. Valenstein, S. (1975), *A handbook of Chinese Ceramics*, The Metropolitan Museum of Art Bulletin.
16. <http://www.cretanethnologymuseum.gr/imke/html/gr/1102.html>

2.4.Γ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΚΗ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν να κατασκευάζουν μονό, διπλό και πολλαπλό καλούπι για χυτό, καθώς και διπλό και πολλαπλό για πατητό καλούπι. Να μάθουν τη χρήση των πάγκων χύτευσης και να χειρίζονται τη χειρόπρεσσα ή τροχόπρεσσα.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Ερμηνεύουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή καλούπιών.
- Περιγράφουν και να κατασκευάζουν οποιοδήποτε καλούπι απαιτεί η ανάγκη παραγωγής.
- Εφαρμόζουν τις βασικές γνώσεις λειτουργίας των μηχανημάτων παραγωγής κεραμικών αντικειμένων (πρέσες, χειρόπρεσες ή τροχόπρεσες κ.λπ.).
- Χρησιμοποιούν τις βασικές γνώσεις λειτουργίας των μηχανημάτων παραγωγής κεραμικών αντικειμένων (πρέσες, χειρόπρεσες ή τροχόπρεσες κ.λπ.).
- Αποδέχονται και να εφαρμόζουν τα ανάλογα μέτρα προφύλαξης.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Μονό, διπλό, πολλαπλό καλούπι για χυτό
- Διπλό και πολλαπλό καλούπι για πατητό
- Μεγάλα καλούπια
- Πάγκοι χύτευσης
- Σπαστό καλούπι
- Σάρπα ή σκάφη
- Κλειδιά

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενότητων	
1	Κατασκευή μονού καλουπιού για χυτό
2	Καλούπι διπλό για πατητό
3	Καλούπι διπλό για χυτό ψηλό
4	Σπαστά καλούπια από τρία ή και περισσότερα μέρη για πατητό
5	Σπαστά καλούπια από τρία ή και περισσότερα μέρη για χυτό
6	Παροχή αέρα και τροφοδοσία με χυτό σε μεγάλα καλούπια
7	Πάγκοι χύτευσης
8	Χειρόπρεσσα ή τροχόπρεσσα
Σύνολο: 7	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 2, 2

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Μαραγκουδάκη, Ε. (2007). *Τεχνικές Κατασκευής Καλουπιών*, Τμήμα της παραδοτέας μελέτης που υλοποίησε ο ΕΟΜΜΕΧ ΑΕ στο πλαίσιο της Δράσης 18 – «Διατύπωση συνιστώμενων χαρακτηριστικών προϊόντων ανά κλάδο» του Προγράμματος Equal: Αριάδνη.
2. Martin, A. (2007). *The Essential Guide to Mold Making & Slip Casting (A Lark Ceramics Book) Hardcover*, US: Lark Crafts.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Brooks, N. (2005). *Mould making and casting*, Marlborough: The Crowood Press.
2. Cowley, D. (1978). *Moulded & Slip Cast Pottery & Ceramics*, London: B. T. Batsford LTD.
3. Frith, D. (1986). *Mold Making for Ceramics*, London: A & C Black.

2.4.Δ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η εξέλιξη και σταδιακή βελτίωση των καμινιών και των μεθόδων ψησίματος ιστορικά έδωσαν τη δυνατότητα να αυξηθεί η τελική θερμοκρασία και να επιτευχθεί η παραγωγή της πορσελάνης. Οι ποικίλες μέθοδοι ψησίματος συνήθως απαιτούν ειδική κατασκευή καμινιού και καύσιμης ύλης για να αποδώσουν τα ιδιαίτερα αποτελέσματά τους. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γενική γνώση των διαφορών και ιδιαιτεροτήτων και εμπειρία κάποιων από αυτές τις τεχνικές όπτησης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν την ορολογία όπτησης, των τύπων καμινιών και των ειδών καμινιάσματος.
- Γνωρίζουν τις μεθόδους για τον έλεγχο της θερμοκρασίας και τις καμπύλες όπτησης.
- Εφαρμόζουν βασικές γνώσεις των τεχνικών ψησίματος.
- Ερμηνεύουν τις βασικές κατασκευαστικές ιδιαιτερότητες των καμινιών που απαιτούνται για ειδικές τεχνικές ψησίματος.
- Εκτελούν ειδικές τεχνικές ψησίματος.
- Χρησιμοποιούν πυρομετρικούς κώνους.
- Προλαμβάνουν με μάσκες και γάντια θερμοπροστασίας και να αντιμετωπίζουν τα ατυχήματα από εγκαύματα.

- **Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά**

- Ηλεκτρικό καμίνι

- Πυρομετρικοί κώνοι
- Ξυλοκάμινο
- Καμίι γκαζιού
- Καμίι raku
- Καμίι αλατιού
- Πρωτόγονο καμίι

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενοότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Κατασκευή και ψήσιμο δύο προεπιλεγμένων καμινιών εναλλακτικού-αναγωγικού ψησίματος (πρωτόγονο, χαρτιού, ρακού ή πυροδοχείο). Η επιλογή των συγκεκριμένων ειδικών τεχνικών ψησίματος βασίζεται στη δυνατότητα συνθηκών υλοποίησής τους, όπως: κατάλληλος εξωτερικός χώρος, εξοπλισμός (ειδικός τύπος καμινιών) και απαιτούμενος χρόνος
2	Παρουσίαση της τεχνικής ψησίματος των λούστρων και συνταγές για την εφαρμογή της τεχνικής
3	Παρουσίαση της τεχνικής ψησίματος ρακού και συνταγές υαλωμάτων για την εφαρμογή της τεχνικής
4	Παρουσίαση της τεχνικής γυαλώματος με αλάτι – Η ιδιαιτερότητα του NaCl [low και high salt ή soda firing]
5	Πρωτόγονο ψήσιμο – Καμίι χαρτιού – Καπνιστά αντικείμενα – Εξελίξεις των τεχνικών στη νεότερη Δυτική κεραμική
6	Παρουσίαση της τεχνικής ψησίματος κρυσταλλικών γυαλωμάτων – Εφαρμογές σε Aventurine και υψηλή θερμοκρασία
7	Παρουσίαση ευρωπαϊκών καμινιών βιομηχανικής παραγωγής
Σύνολο: 7	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 2, 3

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Δάνου, Μ. (1969). *Η τεχνική της κεραμικής*, Αθήνα: Εθνικός Οργανισμός Ελληνικής Χειροτεχνίας.
2. Παπαδόπουλος, Μ. και Τσαπόγαμ Μ. (2010). *Όπτησις (Ψήσιμο) Κεραμικών*, ΕΛΚΕΑ, <https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/002%20ΟΠΤΗΣΙΣ%20ΨΗΣΙΜΟ%20ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ%20Μ.%20ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ%20Μ.%20ΤΣΑΠΟΓΑ.pdf>
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Branfman, S. (2012). *Mastering Raku: Making Ware * Glazes * Building Kilns * Firing (A Lark Ceramics Book)*, US: Lark Crafts.
2. Chavarria, J. (1994). *ΚΕΡΑΜΙΚΗ: Η τέχνη και η τεχνική της κεραμικής βήμα προς βήμα με αναλυτική εικονογράφηση*, Αθήνα: Βιβλιοσυνεργατική.
3. Caston, B. (1964). *The Psychoanalysis of fire*, Boston: Beacon Press.
4. Corder, P. (1967). «5th Structur of Romano British Pottery Kilns», *Archeological Journal* MXIV.
5. Daly, G. (2018), *Lustre (Ceramics Handbooks)*, New York: Herbert Press.
6. Edited (2015). *Raku: A Legacy Of Japanese Tea Ceramics*, Kyoto: Seigensha.
7. Gilbertson, W. (1943). *Making of Raku Ware and Its Value in the Teaching of Beginners Pottery in America*.
8. Hans, W. (1966). *The tradinonal Crafts of Persia*, Cambridge: Cambridge Mass MTT Press.
9. Hemachandra, R. and Romberg, J. (2011). *500 Raku: Bold Explorations of a Dynamic Ceramics Technique (500 Series)*, US: Lark Crafts.
10. Hessenberg, K. (1994). *The Complete Potter: Sawdust Firing*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
11. Jones, B. (2009). *Raku Firing: Advanced Techniques (Ceramic Arts Handbook)*, US: American Ceramic Society.
12. Oesterritter, L. (2019). *Mastering Kilns and Firing: Raku, Pit and Barrel, Wood Firing, and More (Mastering Ceramics)*, Quarry Books.
13. Pottery Project Book (2019). *Totally Kiln It: | 80 Project Sheets to Record your Ceramic Work | Gift for Potters by Pottery Project Book*.
14. Rhodes, D. (1965). *Kilns (Design Construction and Operation)*, New York: Pitman Publishign and sons L.T.D.
15. Rhodes, D. (1970). *The Timelers Art of Japanese Village*, Tokyo: Kodanshe.
16. Sandeman, A. (1984). *Working with Porcelain*, London: A & C Black.
17. Solder, P. (1965). *Kiln Construction*, American Craftsmen's Council.
18. *Raku * Saggar * Pit * Barrel (A Lark Ceramics Book)*, US: Lark Crafts.
19. Rogers, P. (2002). *Salt Glazing*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
20. Turner, A. (2007). *Raku, Pit & Barrel: Firing Techniques (Ceramic Arts Handbook) Paperback*, US: American Ceramic Society.
21. Varius (2001). *Wood Firing: Journeys and Techniques: A Collection of Articles from Ceramics Monthly*, US: American Ceramic Society.
22. Watkins, J. and Andrew, P. (2006). *Wandless Alternative Kilns & Firing Techniques*, US: Lark Books.
23. <https://www.e-thrapsano.gr/thrapsano-pottery-ceramics/thrapsano-the-art-of-pottery-ceramics/224-to-kamini-kaminiasma>

2.4.E. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα έχει στόχο να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι τις βασικές γνώσεις διοίκησης επιχειρήσεων και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού προκειμένου να επιλέγουν τις κατάλληλες πρακτικές και να διευθύνουν μια

επιχείρηση παραγωγής κεραμικών ειδών με αποτελεσματικότητα. Ακόμα, εφοδιάζει τους εκπαιδευόμενους με γνώσεις κοστολόγησης των κεραμικών ειδών, κατάρτισης προϋπολογισμού και αξιολόγησης των προϊόντων και όλης της διαδικασίας παραγωγής.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Γνωρίζουν τις βασικές αρχές διοίκησης επιχειρήσεων.
  - Γνωρίζουν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.
  - Κοστολογούν τα κεραμικά είδη.
  - Αξιολογούν τα προϊόντα και καταρτίζουν προϋπολογισμό.
  - Διενεργούν έλεγχο και αξιολόγηση της αγοράς.
  - Επιλέγουν τις κατάλληλες πρακτικές, προκειμένου να διευθύνουν μια επιχείρηση παραγωγής κεραμικών ειδών με αποτελεσματικότητα.

- Βασικές λέξεις – Έννοιες κλειδιά

- Διοίκηση επιχειρήσεων
- Διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού
- Κατάρτιση προϋπολογισμού
- Κοστολόγηση
- Αξιολόγηση των προϊόντων

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

	Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων
1	Διαδικασία παραγωγής
2	Κόστος – Έννοιες του κόστους, εξόδου, δαπάνης, εσόδου
3	Μέτρηση της αποδοτικότητας κεφαλαίου μίας επιχείρησης
4	Διάρθρωση κόστους
5	Κατηγορίες κόστους
6	Θέσεις κόστους
7	Ενδιάμεσοι και τελικοί φορείς κόστους
8	Η λογιστική των εξόδων στην παραγωγική επιχείρηση (Εργαστήριο Κεραμικής)
9	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
10	Αμοιβές και έξοδα τρίτων
11	Αποσβέσεις
12	Γενικά έξοδα παραγωγής
13	Υλικά από αγορές
14	Λοιπές κατηγορίες εξόδων
15	Επιμερισμός εξόδων στο φύλλο μερισμού
16	Βασικά συστήματα κοστολόγησης
17	Πρότυπο κόστος

18	Οριακό κόστος
Σύνολο: 18	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 1, 0, 1

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Βενιέρης, Γ. (2005). *Λογιστική κόστους, αρχές και εφαρμογές*, Αθήνα: Πέλα Ιωαννίδου.
2. Γρηγοράκος, Θ. (2000). *Ανάλυση-Ερμηνεία του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου*, Αθήνα: Ν. Σάκκουλας.
3. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Ιγνατιάδης, Α. (1981). *Λογιστική του προκαθορισμένου κόστους*, Αθήνα: Αφοί Κυριακίδης.
2. Καραγιάννης, Δ. (2003). *Κοστολόγηση στην πράξη*, Θεσσαλονίκη: Σταμούλης.
3. Κέχρας, Ι. Δ., (2011). *Κοστολόγηση: Η λογιστική διαδικασία προσδιορισμού του κόστους*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
4. <https://www.taxheaven.gr>

2.4.ΣΤ. ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Οι σπουδαστές ολοκληρώνουν μια σύνθετη άσκηση επαγγελματικών προδιαγραφών, συνδυάζοντας τις γνώσεις των προηγούμενων εξαμήνων από το σύνολο των μαθησιακών ενότητων. Μαθαίνουν να συνδυάζουν μεταξύ τους τεχνικές που έχουν ήδη διδαχτεί, να οργανώνουν τη σκέψη τους και να δικαιολογούν τις επιλογές τους.

- Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι ικανοί να:

- Παράγουν προσχέδια και σχέδια πρωτότυπων αντικειμένων, να επιλέγουν φόρμα και διακόσμηση, να τεκμηριώνουν την τελική τους επιλογή και να αιτιολογούν τυχόν επιρροές.
- Επιλέγουν τους κατάλληλους πηλούς και τα κατάλληλα εργαλεία για τις κατασκευές τους.
- Γνωρίζουν ποιο είναι το σωστό στέγνωμα για κάθε έργο και να μεριμνούν για την πραγματοποίησή του.
- Διακοσμούν, να εφυσώνουν και να ψήνουν ανάλογα με τις επιλεγμένες τεχνικές.

- Ερμηνεύουν τα προβλήματα των υαλωμάτων και να προβαίνουν σε διορθώσεις.
- Ερμηνεύουν τα προβλήματα των οπτήσεων και να προβαίνουν στις κατάλληλες διορθώσεις.
- Τηρούν τη σωστή διαδικασία σε κάθε στάδιο της παραγωγής των έργων τους και να παίρνουν τα ανάλογα μέτρα προφύλαξης για κάθε στάδιο της κατασκευής των έργων τους.

- Κατανομή σε μαθησιακές υποενότητες

Τίτλοι μαθησιακών υποενοτήτων	
1	Επιλογή θέματος έργου (ανάλυση και τεκμηρίωση)
2	Σύλληψη, επιρροές, προσχέδια, σχέδια, μακέτες
3	Κατασκευή δειγμάτων
4	Κατασκευή αντικειμένων
5	Διακόσμηση αντικειμένων
6	Εφυάλωση
7	Όπτηση
8	Κατασκευή δειγμάτων
9	Καταγραφή σταδιακής εξέλιξης του έργου (φωτογραφίες, δείγματα)
10	Οργάνωση φακέλου
11	Παρουσίαση και έκθεση
Σύνολο: 11	

- Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα
Ώρες μαθήματος/εβδομάδα (Θ, Ε, Σ): 0, 10, 10

- Προτεινόμενες πηγές μελέτης

Κύριες

1. Όλες οι κύριες πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.
2. Σημειώσεις των Διδασκόντων Εκπαιδευτών.

Συμπληρωματικές

1. Όταν ο σπουδαστής επιλέξει το έργο που θα παραγάγει, του προτείνονται εξατομικευμένες πηγές μελέτης.
2. Όλες οι συμπληρωματικές πηγές μελέτης των μαθησιακών ενοτήτων του εξαμήνου.

3. Απαραίτητος και επιθυμητός εξοπλισμός & μέσα διδασκαλίας

3.1 Θεωρητική κατάρτιση

- Απαραίτητος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

Τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας για τα θεωρητικά μαθήματα συνίστανται στα ακόλουθα:

- Πίνακας μαρκαδόρου
- Βιντεοπροβολέας (Projector) (Τεχνολογία Προβολής: 3LCD, Αντίθεση: $\geq 15000:1$, Φωτεινότητα: ≥ 3100 Ansi Lumens, Φυσική Ανάλυση: $\geq 1024 \times 768$)
- Laptop (κατά προτίμηση) ή desktop

- Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

- Διαδραστικός πίνακας
- Πλήρες ηχητικό σύστημα
- Τηλεόραση ≥ 50 ιντσών ή- οθόνη προβολής 60-100 ιντσών

3.2 Εργαστήρια

- Απαραίτητος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

- Καβαλέτα – 1/καταρτιζόμενο
- Εσκαμπώ – 1/καταρτιζόμενο
- Αντικείμενα, προτομές, αγάλματα

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

- Σχεδιαστήρια – 1/καταρτιζόμενο
- Καθίσματα – 1/καταρτιζόμενο
- Πίνακας

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ – ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

- Ατομικά καβαλέτα γλυπτικής
- Πάγκοι κοινής εργασίας

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ, ΤΡΟΧΟΣ, ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΑ

- Πάγκοι
- Έκταση εργαστηρίου 3-4 τ.μ. ανά καταρτιζόμενο
- Φωτισμός $\geq 24\%$
- Καθίσματα – 1/καταρτιζόμενο
- Επιτραπέζιοι τροχοί-τορνέτες – 1/καταρτιζόμενο
- Ξύλα τετράγωνα και παραλληλόγραμμα διάφορων διαστάσεων κοινής χρήσης

- 2 πάγκοι ζυμώματος
- 1 μεγάλος πάγκος κοινής χρήσης
- Ντουλάπες για φύλαξη υλικών πρώτων υλών με κλειδωνιά
- Ένας φούρνος μικρός
- Ένας φούρνος μεγάλος με σύστημα εξαερισμού
- Μία μεγάλη ζυγαριά (5 κιλών)
- 5 μικρές ζυγαριές ακριβείας (0,5 gr)
- Ένας πίνακας
- ραφιέρες
- Πρώτες ύλες και οξειδία πυροχρώματα και stains κοινής χρήσης
- Πλαστικά μπολ και κουβάδες διάφορων μεγεθών
- Από 3 σίτες 80, 100 και 120mesh αντιστοίχως, 5 δοσομετρητές και 3 μπομόμετρα, κοινής χρήσης
- Πινέλα και μικροεργαλεία 10 x (ξυλογλυφίδες, σιδηρογλυφίδες, πελεκούδες, ξύστρες γύψου, κουμπάσα) κοινής χρήσης
- Τροχοί αγγειοπλαστικής – ένας ανά 2 σπουδαστές
- Γεράνια αγγειοπλαστικής – ένα ανά 2 σπουδαστές
- Πηλοί (διάφορων ποιότητων και θερμοκρασιών), γύψος
- Γούρνες και υδραυλική εγκατάσταση κατάλληλη για πολλά ιζήματα σε κάθε αίθουσα

- [Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας](#)

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

- Προβολείς
- Δυνατότητα συσκότισης χώρου

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

- Ντουλάπια – 1/καταρτιζόμενο

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ – ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

- Αρχείο κλασσικών δειγμάτων γλυπτικής

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ, ΤΡΟΧΟΣ, ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΑ

- Μία μακαρονιέρα κοινής χρήσης
- Ένα τραπέζι φύλλου κοινής χρήσης (φυλλιέρα)
- Ένα ζυμωτήριο κοινής χρήσης
- Δύο καμπίνες αερογράφου με τον εξαερισμό τους, κοινής χρήσης
- Ένα κομπρεσέρ
- Δύο μεγάλα πιστόλια αερογράφου
- Για το μάθημα του ΤΡΟΧΟΥ Τροχοί αγγειοπλαστικής – ένας ανά σπουδαστή
- Ατομικοί φοριαμοί

4. Εκπαιδευτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο εκπαιδευτής οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους εκπαιδευόμενους. Διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο. Είναι ο διαμεσολαβητής ο οποίος συνδέει τους καταρτιζόμενους με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Το αλληλεπιδραστικό περιβάλλον μάθησης υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζόμενων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις-απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τους καταρτιζόμενους για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων, καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα, προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (project), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών εννοιών και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να

συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

5. Οδηγίες για τις εξετάσεις

Οι εξετάσεις αξιολογούν τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απέκτησαν οι καταρτιζόμενοι ανά μαθησιακή ενότητα (μάθημα), κατά τη διάρκεια κάθε εξαμήνου κατάρτισης και στο τέλος αυτού. Διεξάγονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 18-21 του Κανονισμού Λειτουργίας των ΙΕΚ (ΦΕΚ 1807/2.7.2014) και με βάση τον Οδηγό Κατάρτισης της ειδικότητας. Σε κάθε περίπτωση, περιλαμβάνουν:

1. την εξέταση προόδου,
2. την τελική εξέταση ή/και
3. την αξιολόγηση συμμετοχής σε εργασίες ομαδικές και ατομικές, οι οποίες δύνανται να αντικαθιστούν εξέταση έως και το 40% του πλήθους των συνολικών μαθημάτων εκάστου εξαμήνου.

Ειδικότερα, οι προαναφερθείσες τρεις (3) μορφές εξετάσεων αναλύονται αμέσως παρακάτω.

5.1 Εξετάσεις προόδου

- Σε όλα τα μαθήματα κάθε εξαμήνου κατάρτισης πραγματοποιείται τουλάχιστον μία εξέταση προόδου ανά μάθημα, προ της συμπλήρωσης του 70% των ωρών κατάρτισης του εξαμήνου, με εξεταζόμενα θέματα που ορίζονται από τον εκπαιδευτή και βαθμολογούνται από αυτόν.
- Η συμμετοχή στην εξέταση προόδου είναι υποχρεωτική για όλους τους καταρτιζόμενους. Σε περίπτωση απουσίας καταρτιζομένου από εξέταση προόδου για αποδεικνυόμενους λόγους ανωτέρας βίας ή σοβαρής ασθένειας, η διοίκηση του ΙΕΚ αποφασίζει για την εξέταση του καταρτιζομένου κατά τη διάρκεια επόμενης διδασκαλίας ή σε χρόνο και τόπο που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν σε συνεργασία με τον εκπαιδευτή.
- Οι καταρτιζόμενοι λαμβάνουν γνώση της βαθμολογίας τους με ευθύνη της διοίκησης του ΙΕΚ, η οποία μεριμνά και για τη διαχείριση ενδεχόμενων διαφωνιών.

5.2 Τελικές εξετάσεις

- Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιούνται οι τελικές εξετάσεις κάθε μαθήματος.
- Ο τρόπος διεξαγωγής τους για κάθε μάθημα καθορίζεται από τον Οδηγό Κατάρτισης.
- Τα θέματα των τελικών εξετάσεων ορίζονται από τον εκπαιδευτή και βαθμολογούνται από αυτόν.

- Η διάρκεια κάθε τελικής εξέτασης είναι δύο (2) ώρες, εκτός από τα εργαστήρια ή αν άλλως ορίζεται στον Οδηγό Κατάρτισης.
- Καταρτιζόμενος που απουσιάζει από τελική εξέταση μαθήματος για λόγους ανωτέρας βίας ή σοβαρής ασθένειας που αποδεικνύεται από αρμόδιο δημόσιο φορέα μπορεί μετά την υποβολή σχετικών δικαιολογητικών και απόφαση της διοίκησης του ΙΕΚ να εξεταστεί την τρέχουσα εξεταστική περίοδο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας των ΙΕΚ.

5.3 Αξιολόγηση της συμμετοχής σε εργασίες ομαδικές και ατομικές

- Τα θέματα των εργασιών ορίζονται από τον εκπαιδευτή.
- Οι εργασίες δύναται να είναι ατομικές ή ομαδικές.
- Οδηγίες για τη θεματολογία των εργασιών δίνονται στον Οδηγό Κατάρτισης του μαθήματος ή/και από τον εκπαιδευτή.

6. Οδηγίες για τις εξετάσεις πιστοποίησης

Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ που ολοκλήρωσαν με επιτυχία την κατάρτισή τους και απέκτησαν τη «Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης» συμμετέχουν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με τις διατάξεις της αριθμ. 2944/2014 ΚΥΑ «Σύστημα Πιστοποίησης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης των Αποφοίτων των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» (ΦΕΚ Β΄1098/2014), όπως εκάστοτε ισχύει, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 25 του Ν. 4186/2013.

Η Πιστοποίηση της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης των αποφοίτων ΙΕΚ πραγματοποιείται με εξετάσεις σε θεωρητικό και πρακτικό μέρος, που διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο. Τα θέματα εξετάσεων επιλέγονται από τα εκάστοτε ισχύοντα Θέματα Εξετάσεων Πιστοποίησης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κατάλογος Ερωτήσεων) κάθε ειδικότητας, τα οποία βασίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα οδηγό σπουδών και καλύπτουν όλα τα γνωστικά αντικείμενά της.

Κατά τη δοκιμασία του θεωρητικού μέρους οι εξεταζόμενοι αξιολογούνται αν κατέχουν και είναι ικανοί να χρησιμοποιούν, σε συγκεκριμένες επαγγελματικές εφαρμογές, τις θεωρητικές γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος. Οι εξεταζόμενοι καλούνται να απαντήσουν σε αριθμό ερωτήσεων που αναφέρονται στο θεωρητικό μέρος του γνωστικού αντικείμενου κάθε ειδικότητας και αποτελούν μέρος του συνόλου των ερωτήσεων που υπάρχουν στα εκάστοτε ισχύοντα Θέματα Εξετάσεων Πιστοποίησης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης κάθε ειδικότητας.

Κατά τη δοκιμασία του πρακτικού μέρους αξιολογούνται οι επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες του εξεταζόμενου. Οι υποψήφιοι εξετάζονται σε θέματα που επιλέγονται από τους εξεταστές από κατάλογο στοχοθεσίας πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων που περιλαμβάνονται στα εκάστοτε ισχύοντα Θέματα Εξετάσεων Πιστοποίησης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης της εξεταζόμενης ειδικότητας. Η εξέταση των υποψηφίων γίνεται σε εργαστηριακούς ή εργασιακούς χώρους, ανάλογα με τις απαιτήσεις της εκάστοτε εξεταζόμενης ειδικότητας.

Δικαίωμα απόκτησης διπλώματος Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, στην ειδικότητά τους, δικαιούνται όποιοι ολοκλήρωσαν επιτυχώς και τα δύο μέρη των εξετάσεων.

Οι εξεταζόμενοι που απέτυχαν μπορούν να συμμετέχουν εκ νέου στις Εξετάσεις Πιστοποίησης Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης χωρίς περιορισμό, οποτεδήποτε αυτές διεξάγονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αριθμ. 2944/2014 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β΄1098/2014), η οποία ρυθμίζει όλα τα θέματα για την πιστοποίηση αποφοίτων ΙΕΚ.

7. Υγιεινή και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζόμενων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΙΕΚ όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν. 3850/2010) όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/3-02-89) όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β΄/2015).
- Το αρ. 2 της υπ΄ αριθμ. 139931/Κ1 ΚΥΑ «Πρακτική Άσκηση ή Μαθητεία καταρτιζόμενων ΙΕΚ» (ΦΕΚ 1953 Β΄/2015).
- Το υπ΄ αριθμ. /Κ1/146931/18/09/2015 έγγραφο των ΓΓΔΒΜΝΓ με θέμα «Πρακτική άσκηση καταρτιζόμενων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)».
- Την παρ. 8 του αρ. 17 του Ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 193 Α΄) όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, καθώς και ο σχετικός απαραίτητος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

7.1 Βασικοί κανόνες υγιεινής και ασφάλειας

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει, αφού ενημερωθούν για τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στους εργαστηριακούς χώρους, να:

- Προσέχουν κατά τη χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού (π.χ. στα καμίνια για αναθυμιάσεις, εγκαύματα).
- Χρησιμοποιούν με προσοχή τον μηχανολογικό εξοπλισμό για την αποφυγή μικροτραυματισμών και την πρόληψη μυοσκελετικών προβλημάτων.
- Σφουγγαρίζουν (και όχι σκουπίζουν) τους πάγκους εργασίας, για την αποφυγή εισπνοής σκόνης.
- Μη φυσούν ή τινάζουν σκονισμένα αντικείμενα.
- Χρησιμοποιούν με προσοχή τις πρώτες ύλες, καθώς κάποιες από αυτές είναι τοξικές ή καυστικές, ακολουθώντας τη σήμανση.

- Ξεπλύνουν αμέσως τα μάτια σε περίπτωση επαφής με άφθονο νερό για 15 λεπτά τουλάχιστον, ανοιγοκλείνοντας τα βλέφαρα.
- Πλένουν τα χέρια με άφθονο νερό και σαπούνι.
- Μην προκαλέσουν εμετό σε περίπτωση κατάποσης υλικών, εκτός εάν δοθούν σχετικές οδηγίες από ιατρικό προσωπικό.
- Χρησιμοποιούν τις ατομικές τους ποδιές εργασίας.
- Χρησιμοποιούν τα ατομικά τους γάντια προστασίας μιας χρήσης.
- Χρησιμοποιούν την ατομική τους Μάσκα Προστασίας Προσώπου Σκόνης-Καπνού (κυπελλοειδής με βαλβίδα εκπνοής).

7.2 Βασικός εξοπλισμός

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Εμβαδόν εργαστηρίου 3-4 τ.μ. ανά καταρτιζόμενο
- Γενικός εξαερισμός
- Εξαερισμός εδάφους ή οροφής στα καμίνια σε εσωτερικούς χώρους
- Σήμανση λειτουργίας καμινιών για προστασία από εγκαύματα
- Σήμανση επικινδυνότητας πρώτων υλών στους αποθηκευτικούς χώρους και τα δοχεία φύλαξης
- Φαρμακείο πρώτων βοηθειών (εξοπλισμένο οπωσδήποτε με προϊόντα για εγκαύματα και δηλητηρίαση)
- Επαρκή γείωση του μηχανολογικού εξοπλισμού
- 4 Μάσκες μισού προσώπου Προστασίας Αναπνοής με φίλτρα για προστασία από καπνό και αναθυμιάσεις (+ ανταλλακτικά), κοινής χρήσης
- 2 Μάσκες προστασίας ολόκληρου προσώπου για υψηλές θερμοκρασίες (65°), κοινής χρήσης.
- 2 Προσωπίδες προστασίας από την ακτινοβολούμενη θερμότητα, κοινής χρήσης.
- 5 Μάσκες Προστασίας Προσώπου Σκόνης-Καπνού Κυπελλοειδείς με βαλβίδα εκπνοής.
- 5 ζεύγη προστατευτικά γυαλιά ή προστατευτικές προσωπίδες, κοινής χρήσης.
- 2 ζεύγη κατάλληλα γάντια για θερμοπροστασία, κοινής χρήσης.

8. Προσόντα εκπαιδευτών

Οι εκπαιδευτές των προγραμμάτων σπουδών των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης διαθέτουν την αναγκαία επιστημονική συγκρότηση και επαγγελματική εμπειρία που απαιτείται για τη διδασκαλία κάθε εκπαιδευτικής ενότητας. Τα ελάχιστα απαιτούμενα προσόντα των εκπαιδευτών/τριών ανά μαθησιακή ενότητα είναι τα παρακάτω:

Η σειρά προτεραιότητας ανά μαθησιακή ενότητα ορίζεται κατά σειρά και αναλογεί στα προσόντα του εκπαιδευτή.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
3. Πτυχίο ΤΕΙ Καλλιτεχνικών σπουδών (οποιοδήποτε Τμήματος)
4. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
3. Πτυχίο ΤΕΙ Καλλιτεχνικών σπουδών (οποιοδήποτε τμήματος)
4. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΧΡΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο ΤΕΙ Καλλιτεχνικών σπουδών (οποιοδήποτε τμήματος)
3. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Ιστορίας και Αρχαιολογίας/Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
3. Πτυχίο Αρχιτεκτονικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
4. Πτυχίο Καλλιτεχνικών Σπουδών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Ιστορίας της Τέχνης ή Ιστορίας και Αρχαιολογίας/Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένα από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
3. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΣΧΕΔΙΟ ΟΓΚΟΥ – ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών, Τμήμα Εικαστικών Τεχνών, Τομέας Γλυπτικής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
3. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 6

1. Πτυχίο Οικονομικής Σχολής (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ) ή Πτυχίο Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων ΑΕΙ ή ΤΕΙ (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5

ή εμπειροτέχνης

1. Χημικός Μηχανικός του Τομέα Επιστήμης και Τεχνικής των Υλικών ή του Τομέα Σύνθεσης και Ανάπτυξης Βιομηχανικών Διαδικασιών
2. Πτυχίο τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών
3. Χημικός ΑΕΙ
4. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
5. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
6. Κεραμίστας του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΤΡΟΧΟΣ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5

ή εμπειροτέχνης

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ

**Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5
ή εμπειροτέχνης**

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

**Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5
ή εμπειροτέχνης**

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΨΗΣΙΜΑΤΟΣ

**Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5
ή εμπειροτέχνης**

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5
ή εμπειροτέχνης**

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΓΥΨΟΤΕΧΝΙΑ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5

ή εμπειροτέχνης

1. Πτυχίο Εικαστικών Τεχνών/Γλυπτική (και της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ)
2. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
3. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
4. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ – ΧΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5

ή εμπειροτέχνης

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5

ή εμπειροτέχνης

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

**Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: 5
ή εμπειροτέχνης**

1. Πτυχίο στην ειδικότητα Κεραμικής της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΟΑΤΑΠ
2. Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΙΕΚ, ειδικότητας Κεραμικής, με τουλάχιστον 5 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία
3. Κεραμίστας-Αγγειοπλάστης του κλάδου με τουλάχιστον 10 έτη αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία

Μέρος Δ΄

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ & ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

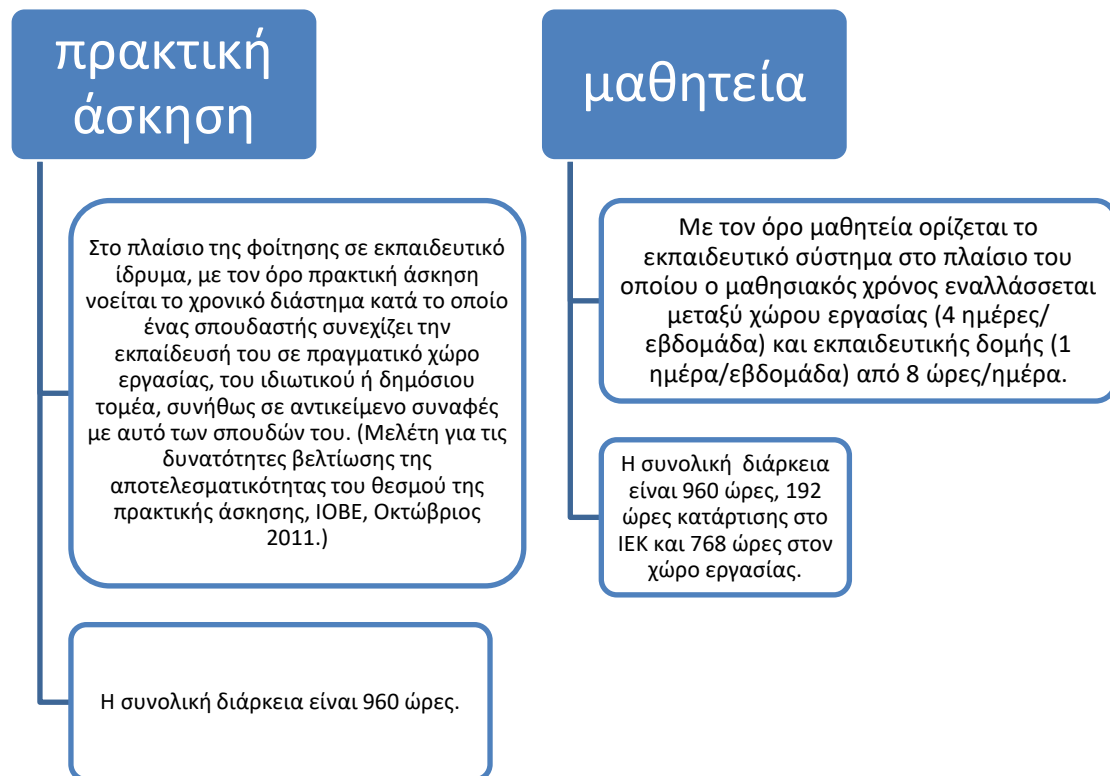
Επίκειται τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου πρακτικής άσκησης/μαθητείας μετά την ψήφιση του ν. 4763/20

1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης/ μαθητείας

Η πρακτική άσκηση ή μαθητεία συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της ο πρακτικά ασκούμενος ή ο μαθητευόμενος ανακαλεί τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσει στην πράξη και να αντεπεξέλθει στις εργασίες που του ανατίθενται. Καλείται να αναλάβει συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσει λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία του εκπαιδευτή. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης/μαθητείας στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και στην προετοιμασία των καταρτιζομένων για την παραγωγική διαδικασία, μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η **πρακτική άσκηση ή μαθητεία** είναι **υποχρεωτική** για τους καταρτιζόμενους των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και **θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης** (άρθρο 23 του Ν. 4186/2013 για την «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις»).

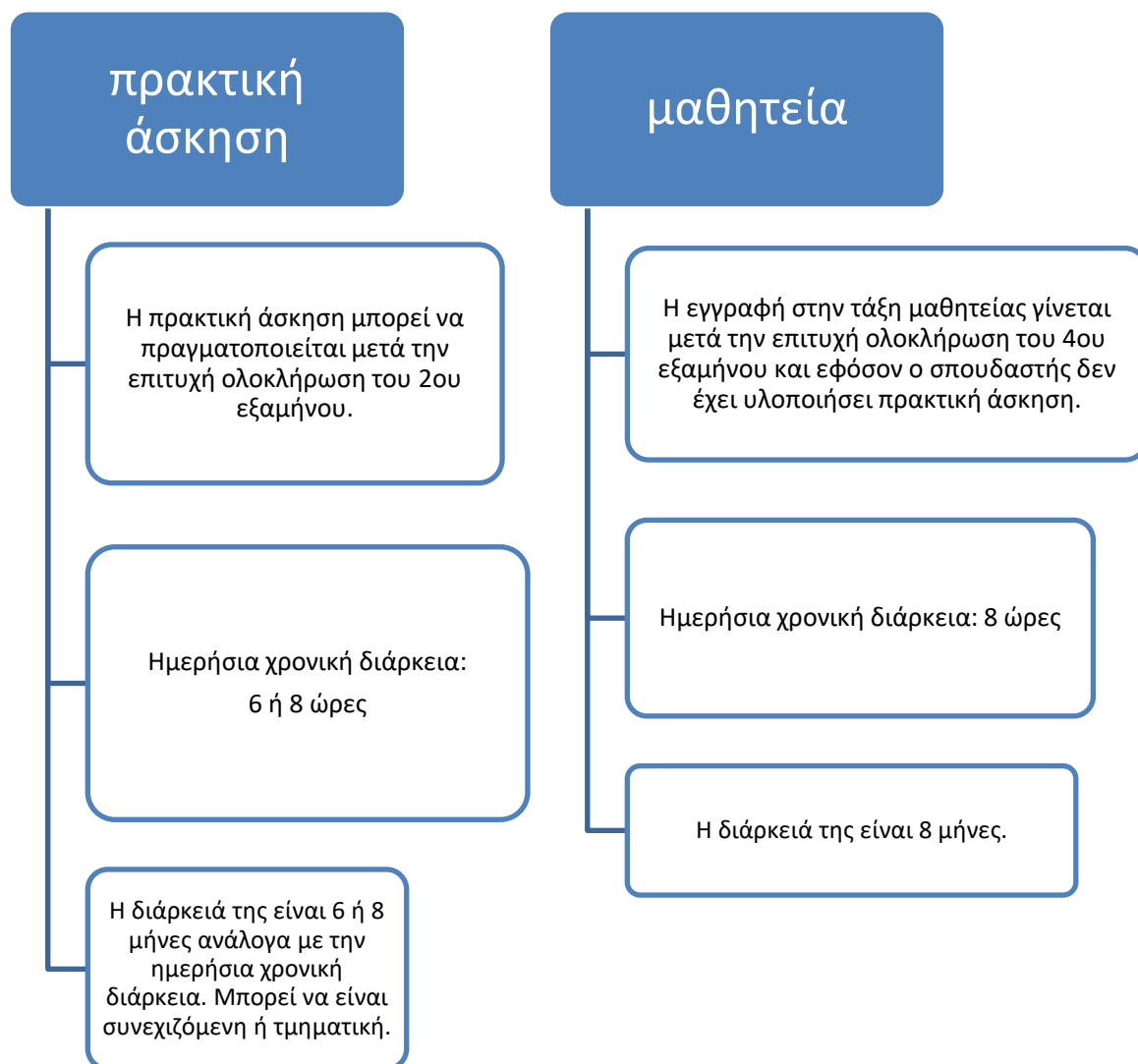
Ανάμεσα στην πρακτική άσκηση και στη μαθητεία υπάρχουν κάποιες διαφοροποιήσεις, οι οποίες αποτυπώνονται στο σχήμα που ακολουθεί.

Για τη διάκριση μεταξύ μαθητείας και πρακτικής άσκησης επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που η άσκηση γίνεται στο σύνολό της στον χώρο εργασίας, τότε πρόκειται για πρακτική άσκηση, ενώ στην περίπτωση που η άσκηση μοιράζεται μεταξύ μίας

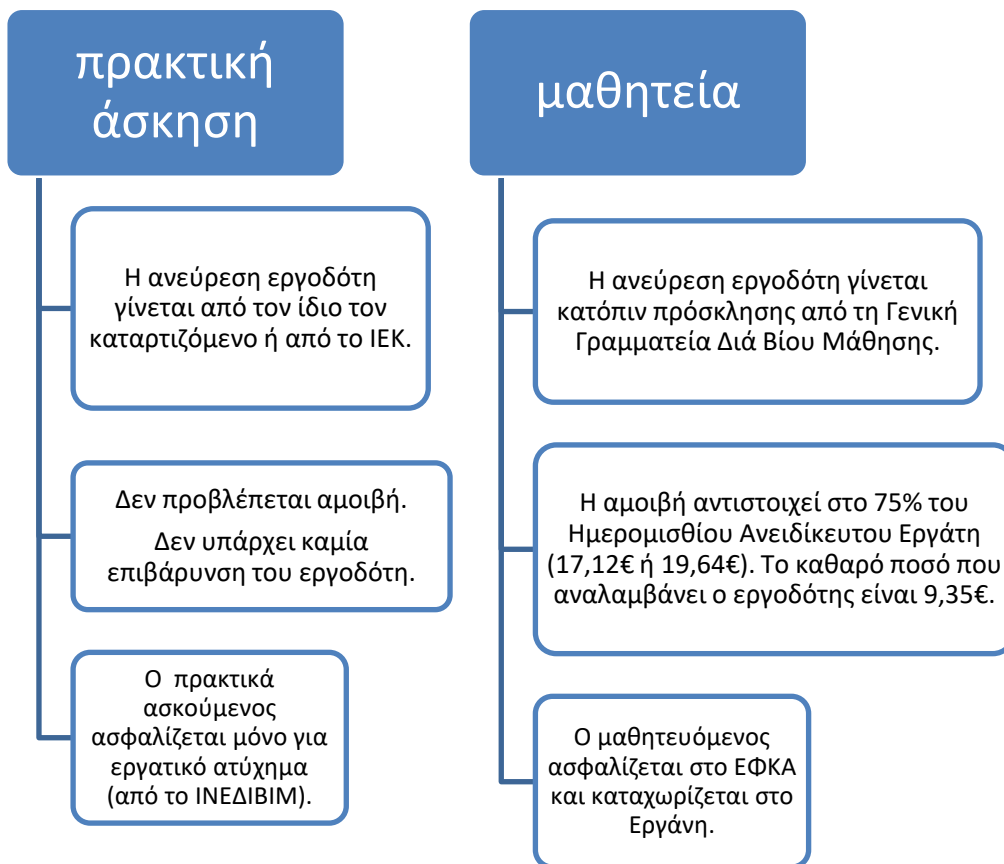
εκπαιδευτικής ημέρας στο ΙΕΚ και τεσσάρων ημερών στον χώρο εργασίας πρόκειται για μαθητεία.

Κάποιες διαφοροποιήσεις μεταξύ πρακτικής άσκησης και μαθητείας διαπιστώνονται ως προς το εξάμηνο υλοποίησης, την ημερήσια χρονική διάρκεια και τη διάρκεια σε μήνες.

Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιείται η διδασκαλία κάποιων ωρών του προγράμματος μαθητείας στο ΙΕΚ για οποιονδήποτε λόγο, οι διδακτικές ώρες αναπληρώνονται μέχρι την ολοκλήρωση της συνολικής διάρκειας του «Προγράμματος Μαθητείας στο ΙΕΚ».

Επιπλέον οι διαφορές μεταξύ πρακτικής άσκησης και μαθητείας αφορούν τον τρόπο εύρεσης εργοδότη για την υλοποίηση πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, την αμοιβή και την ασφάλιση του πρακτικά ασκούμενου-μαθητευόμενου.

Κάποιες διαφοροποιήσεις διαπιστώνονται και ως προς τους ρόλους και τις αρμοδιότητες του συστήματος της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας. Αναλυτικότερα, η εποπτεία, ο συντονισμός, η διασφάλιση της ποιότητας και η αξιολόγηση της **πρακτικής άσκησης** πραγματοποιούνται από τον **Συντονιστή Πρακτικής Άσκησης**, ο οποίος ορίζεται με ευθύνη του **Διευθυντή του ΙΕΚ**. Ο **Συντονιστής ΠΑ** ή/και **Επόπτης Πρακτικής Άσκησης** (κατά προτεραιότητα σχετικής ειδικότητας με την ειδικότητα των ασκούμενων, εφόσον υπάρχει) είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση της παρουσίας του καταρτιζομένου, τη διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος εργασίας του ασκούμενου, τον επιτόπιο έλεγχο της επιχείρησης και την τήρηση ατομικού φακέλου πρακτικής άσκησης με τις σχετικές μηνιαίες εκθέσεις προόδου. Τέλος, βασικός συντελεστής της πρακτικής άσκησης είναι και ο **Υπεύθυνος/Εκπαιδευτής της επιχείρησης ή υπηρεσίας** για την παρακολούθηση των ασκούμενων.

Ως προς τη **μαθητεία**, η **εκπαιδευτική δομή** –σε συνεργασία και συμφωνία με τους εργοδότες– έχει την ευθύνη της αντιστοίχισης των μαθητευομένων, με βάση το προφίλ τους, με τις προσφερόμενες θέσεις μαθητείας. Παράλληλα, στα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ2) του ΟΑΕΔ συστήνονται **Ομάδες Υποστήριξης της Μαθητείας** που έχουν την ευθύνη της συνολικής διαχείρισης/συντονισμού των ενεργειών για τον εντοπισμό θέσεων μαθητείας και της υποστήριξης της τοποθέτησης σύμφωνα με την αντιστοίχιση των μαθητευομένων σε θέσεις μαθητείας. Τέλος, ο εργοδότης που συμμετέχει σε πρόγραμμα μαθητείας οφείλει να ορίσει υπεύθυνο **Εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας** – ο οποίος πρέπει να διαθέτει τα

απαραίτητα τυπικά προσόντα και επαγγελματικά δικαιώματα για το επάγγελμα που εκπαιδεύει.

2. Οδηγίες για τον πρακτικά ασκούμενο/μαθητευόμενο

2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης/μαθητείας

Όπως αναφέρεται παραπάνω, η πρακτική άσκηση/μαθητεία είναι υποχρεωτική για τους σπουδαστές των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης, οι σπουδαστές πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 2ο εξάμηνο φοίτησης στα ΙΕΚ. Για την έναρξη της μαθητείας, αντίστοιχα το 4ο εξάμηνο της φοίτησής τους. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής ή μαθητείας της ειδικότητάς τους.

Ωστόσο, οι σπουδαστές των ΙΕΚ που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 120 ημερομίσθια στην ειδικότητα στην οποία εγγράφονται απαλλάσσονται –εφόσον το επιθυμούν– από την υποχρέωση φοίτησης του εξαμήνου πρακτικής άσκησης, με υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986. Στην περίπτωση αυτή, τους απονέμεται η Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης με την ολοκλήρωση των τεσσάρων εξαμήνων της θεωρητικής και της εργαστηριακής κατάρτισης. Για τους σπουδαστές των ΙΕΚ που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 40 ημερομίσθια στην ειδικότητα στην οποία εγγράφονται, αυτά προσμετρούνται στον χρόνο της πρακτικής άσκησης ή μαθητείας –εφόσον το επιθυμούν–, με υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 [άρθρο 47, παρ. 3 του Ν. 4264/2014 (Α' 118)].

Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την πρακτική άσκηση ή προσμέτρησης ημερομισθίων στον συνολικό χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωσή της, ο καταρτιζόμενος υποβάλλει στο ΙΕΚ στο οποίο φοιτά τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1) Υπεύθυνη Δήλωση (είτε για απαλλαγή από την πρακτική άσκηση λόγω πραγματοποίησης συναφούς με την ειδικότητα κατάρτισης εργασίας 120 ή και περισσότερων ημερομισθίων είτε για προσμέτρηση 40 και άνω ημερομισθίων εργασίας συναφούς με την ειδικότητα κατάρτισης στον συνολικό χρόνο της πρακτικής άσκησης).

2) Βεβαίωση εργοδότη που να προσδιορίζει:

- I. τη σχέση εργασίας,
- II. τη χρονική διάρκεια της απασχόλησης,
- III. το σύνολο των ημερών εργασίας,
- IV. την ειδικότητα και
- V. το αντικείμενο ή τα αντικείμενα απασχόλησης του εργαζομένου.

3) Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα στην οποία να αναγράφονται ο εργοδότης, το σύνολο των δηλωμένων ημερών απασχόλησης και η σχετική ειδικότητα εργαζόμενου.

- 4) Σύμβαση εργασίας (προαιρετικά).
- 5) Ε3 Ενιαίο Έντυπο Αναγγελίας Πρόσληψης στον ΟΑΕΔ – από Εργάνη (προαιρετικά).

2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πρακτικά ασκούμενου/μαθητευόμενου

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης ή μαθητείας είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους. Στη συνέχεια παρατίθενται **ενδεικτικά**¹ κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων/μαθητευομένων.

➤ Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Παροχή ασφάλισης 1% για εργατικό ατύχημα.
3. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΙΕΚ εποπτείας.
4. Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
5. Οι πρακτικά ασκούμενοι δεν πρέπει να απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

➤ Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων

1. Τήρηση ωραρίου πρακτικής άσκησης.
2. Προσκόμιση στο ΙΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
3. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΙΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τον ασκούμενο ανά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, καθώς και συνοπτική περιγραφή των καθηκόντων που του ανατέθηκαν στον χώρο εργασίας.
4. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του ασκούμενου της επιχείρησης και του ΙΕΚ εποπτείας. Σε περίπτωση συνεχόμενης απουσίας πέραν των 15 εργάσιμων ημερών χωρίς ενημέρωση, ο Διευθυντής του ΙΕΚ δύναται με πράξη του να διακόψει την πρακτική άσκηση.
5. Υποβολή του βιβλίου πρακτικής άσκησης μετά την ολοκλήρωσή της – συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση των πρακτικά ασκούμενων.

Στη συνέχεια, παρατίθενται ενδεικτικά κάποια από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των **μαθητευομένων**

---

¹ Αναλυτικές πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην εγκύκλιο του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων με Θέμα: «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ι.Ε.Κ.)», Αρ. πρωτ.: /Κ1/146931, 18/09/2015.

➤ **Δικαιώματα μαθητευομένων**

1. Παροχή αμοιβής του 75% του κατώτατου ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη.
2. Πρόβλεψη ασφάλισης στον ΕΦΚΑ.
3. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 657-658 του αστικού κώδικα στις περιπτώσεις απουσίας λόγω ασθένειας.
4. Ενημέρωση με ευθύνη των εκπαιδευτικών δομών σχετικά με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα.
5. Ενημέρωση του Διευθυντή ή του Υπεύθυνου εκπαιδευτή του ΙΕΚ για τη μη τήρηση των όρων της Σύμβασης και της εργατικής νομοθεσίας.

➤ **Υποχρεώσεις/κώδικας δεοντολογίας για τον μαθητευόμενο στον χώρο εργασίας**

1. Τήρηση ωραρίου μαθητείας.
2. Εκτέλεση των εργασιών που του ανατίθενται από τους εκπαιδευτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρόγραμμα σπουδών μαθητείας.
3. Συμπλήρωση του ημερολογίου μάθησης σε καθημερινή βάση.
4. Τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας, όπως αυτοί προβλέπονται από τον εργοδότη και από τη σχετική νομοθεσία.
5. Εμφάνιση συμβατή με τον εργασιακό χώρο.
6. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη.
7. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη.
8. Αποφυγή δημιουργίας προβλημάτων σε πελάτες ή συνεργάτες του εργοδότη.
9. Έγκαιρη ενημέρωση των Υπευθύνων της εκπαιδευτικής δομής, σε περίπτωση που δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα στη συνεργασία του με τον εργοδότη.
10. Συμμετοχή στη διαδικασία αξιολόγησης της μαθητείας.
11. Δικαιολογημένη απουσία του μαθητευόμενου κατά τη διάρκεια της μαθητείας από τον χώρο εργασίας μόνο στο πλαίσιο της κανονικής άδειας που δικαιούται ή σε περίπτωση ασθένειας.

2.3 Φορείς υλοποίησης Πρακτικής Άσκησης/Μαθητείας

Το «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητεία σε εργασιακό χώρο» και η πρακτική άσκηση πραγματοποιούνται σε φορείς του δημόσιου τομέα, σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ή επιχείρηση,² σε αντικείμενα αντίστοιχα της ειδικότητας του καταρτιζόμενου.

Ως προς τη **μαθητεία** οι φορείς του Δημοσίου και ο καθορισμός του αριθμού των μαθητευομένων και σπουδαστών των δομών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΠΑΛ – Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας και ΙΕΚ) που δύνανται να πραγματοποιήσουν μαθητεία σε φορείς του δημόσιου τομέα αποφασίζονται με σχετική υπουργική απόφαση κάθε σχολικό έτος, η οποία δημοσιεύεται σε σχετικό ΦΕΚ.

---

² Εξαιρούνται οι φορείς προσωρινής απασχόλησης, τα νυχτερινά κέντρα, οι φορείς παροχής καθαριότητας και φύλαξης, τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών, καθώς και κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ οι καταρτιζόμενοι πραγματοποιούν πρακτική άσκηση ή μαθητεία σε **τομείς** που σχετίζονται με τη διακόσμηση κεραμικών, την παραγωγή πολλαπλών αντικειμένων στον τροχό ή σε καλούπια, το γυάλωμα, το καμίνιασμα ή/και τη βοήθεια γενικών καθηκόντων σε **φορείς/επιχειρήσεις**.

- Βιοτεχνίες παραγωγής παραδοσιακών, καλλιτεχνικών ή τουριστικών ειδών.
- Εργαστήρια παραγωγής γύψινων καλουπιών και μητρών.
- Βιομηχανικές μονάδες κατασκευής κεραμικών αντικειμένων, ειδών υγιεινής, ειδών εστίασης, πλακιδίων, τούβλων και κεραμιδιών.

Σε **θέσεις εργασίας** κάθε σημείου της γραμμής παραγωγής.

2.4. Έναρξη και υλοποίηση Πρακτικής Άσκησης/ Μαθητείας

Κάθε καταρτιζόμενος που επιθυμεί να πραγματοποιήσει **πρακτική άσκηση** υποβάλλει αίτηση-δήλωση στο ΙΕΚ στο οποίο φοιτά, με την οποία δηλώνει την υπηρεσία ή την επιχείρηση που τον έχει αποδεχτεί για πρακτική άσκηση. Ταυτόχρονα, υποβάλλει βεβαίωση με την οποία ο εργοδότης βεβαιώνει ότι αποδέχεται τον καταρτιζόμενο για πρακτική άσκηση διάρκειας 960 ωρών, δηλώνει με σαφήνεια την έναρξη και λήξη της περιόδου της πρακτικής άσκησης, περιγράφει το αντικείμενο εργασίας της επιχείρησης και το αντικείμενο της απασχόλησης του καταρτιζόμενου, καθώς και ότι αποδέχεται την εποπτεία του έργου της πρακτικής άσκησης. Ο Διευθυντής του ΙΕΚ εγκρίνει την έναρξη και το πρόγραμμα της πρακτικής άσκησης του καταρτιζόμενου, εφόσον κατά την κρίση του διαπιστώνει ότι ο καταρτιζόμενος θα απασχολείται σε θέματα της ειδικότητάς του. Επιπλέον, ο Διευθυντής λαμβάνει υπόψη του ότι η επιχείρηση διαθέτει τα αναγκαία χαρακτηριστικά για την απρόσκοπτη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης.

Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή της έδρας του ΙΕΚ φοίτησης. Δύναται να πραγματοποιείται και σε απομακρυσμένες περιοχές, ειδικά για ειδικότητες σχετικές με τον τομέα του τουρισμού, εφόσον διασφαλίζονται τεκμηριωμένα οι όροι παρακολούθησης και εποπτείας της και των σχετικών διατάξεων.

Επίσης, ο ασκούμενος δύναται να αλλάξει εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.

Οι καταρτιζόμενοι των δημόσιων ΙΕΚ υποβάλλουν ηλεκτρονική αίτηση ως υποψήφιοι για συμμετοχή στο ΙΕΚ όπου πραγματοποιείται πρόγραμμα μαθητείας στην ειδικότητά τους, κατόπιν σχετικής δημόσιας πρόσκλησης της ΓΓΕΕΚ & ΔΒΜ.

Ο ανώτατος αριθμός μαθητευομένων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων, όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την επιθεώρηση εργασίας.

Η τοποθέτηση των μαθητευομένων στους φορείς που προσφέρουν τις θέσεις μαθητείας γίνεται με ευθύνη του Διευθυντή του ΔΙΕΚ στο οποίο θα λειτουργήσει Τμήμα Μαθητείας.

3. Ο ρόλος του εκπαιδευτή του προγράμματος εκπαίδευσης στον χώρο εργασίας – Μαθητεία σε εργασιακό χώρο

Ο εργοδότης της επιχείρησης που συμμετέχει σε πρόγραμμα μαθητείας ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας». Αυτός αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου του εκπαιδευόμενου και την ανατροφοδότηση του υπεύθυνου εκπαιδευτή στην εκπαιδευτική δομή μέσω του οποίου ο μαθητευόμενος συμμετέχει στο πρόγραμμα (ΚΥΑ Αριθ. 26385, Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας, Τεύχος Β' 491/20.02.2017).

Αναλυτικότερα, ο εκπαιδευτής είναι το συνδεδεμένο πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΙΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτή. Επιπλέον, ο ρόλος του αφορά την προσφορά συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη του μαθητευόμενου.

Σημαντική υποχρέωση του εκπαιδευτή –με σκοπό την ποιοτική παρακολούθηση της μαθητείας– είναι η συνεργασία με τον μαθητευόμενο για τη **συμπλήρωση του ημερολογίου μάθησης** σε εβδομαδιαία βάση.

4. Οδηγίες για τον εργοδότη που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης/μαθητείας

Οι εργοδότες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης/ Μαθητείας πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, με γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της μαθητείας και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω (ΦΕΚ 491Β'/20-2-2017):³

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευόμενους.
- Τήρηση συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- Ενημέρωση του μαθητευόμενου για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και ομαλή ένταξή του στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στον μαθητευόμενο.
- Τήρηση των όρων της Σύμβασης Μαθητείας και των όρων που αναγράφονται στη Συμφωνία Μάθησης (learning agreement).
- Συμπλήρωση του ειδικού εντύπου Ε3.5.-αναγγελία Πρακτικής Άσκησης, καθώς και όλων των μεταβολών στοιχείων των πρακτικά ασκούμενων στο ΠΣ Εργάνη (Άρθρο 3 και 4, ΦΕΚ 3520/Β/19-09-2019).

---

³ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, βλ. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας (ΦΕΚ 491Β'/20-2-2017).

5. Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθητείας ΙΕΚ

Όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο Δ.1., το «Πρόγραμμα Μαθητείας ΙΕΚ» –συνολικής διάρκειας 960 ωρών– αποτελείται από δύο μέρη: 1) Το «Πρόγραμμα Μαθητείας στο ΙΕΚ», το οποίο περιλαμβάνει 192 ώρες κατάρτισης, και 2) το «Πρόγραμμα Μαθητείας στον χώρο εργασίας», διάρκειας 768 ωρών.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Μαθητείας ΙΕΚ επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των αποφοίτων ΙΕΚ με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι μαθητευόμενοι καλούνται να καλλιεργήσουν επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν στην ειδικότητα και δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική συμπεριφορά τους και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η τάξη Μαθητείας αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Σε αυτή την κατεύθυνση το «Πρόγραμμα Μαθητείας στο ΙΕΚ» για την ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ» ενδεικτικά περιλαμβάνει τις παρακάτω μαθησιακές ενότητες:

Πίνακας: Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθητείας ΙΕΚ

A/A Μαθησιακής ενότητας	Τίτλος μαθησιακής ενότητας
1	Επαγγελματικό περιβάλλον/ δεοντολογία επαγγέλματος
2	Επικοινωνιακές δεξιότητες/διαχείριση συγκρούσεων
3	Υγεία και ασφάλεια στην εργασία
4	Αειφόρος ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος
5	Βασικές αρχές λειτουργίας των επιχειρήσεων
6	Σχεδιασμός φόρμας-διακόσμησης
7	Τεχνολογία (προεπιλογή ποιότητας υλικών, τεχνική και τελική θερμοκρασία όπτησης)
8	Μέθοδοι κατασκευής αντικειμένων (τροχός, καλούπι, χειροποίητο)
9	Τεχνικές διακόσμησης
10	Όπτηση (biscuit – γυαλί ή ειδική τεχνική)

11	Ευέλικτη ζώνη υποστήριξης μαθητείας στον χώρο εργασίας
12	Προπαρασκευαστική ζώνη προγράμματος

Η βαρύτητα που δίνεται σε κάθε μαθησιακή ενότητα εξαρτάται από τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητευομένων όπως αυτές διαμορφώνονται κάθε εβδομάδα του προγράμματος μαθητείας με στόχο την υποβοήθηση της επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

Αναλυτικότερα, **οι μαθησιακές ενότητες 1- 5 αφορούν οριζόντιες δεξιότητες** και λειτουργούν εισαγωγικά στο Πρόγραμμα Σπουδών όλων των ειδικοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη και το εύλογο χρονικό διάστημα που θα χρειαστεί για την προσαρμογή των μαθητευομένων στο περιβάλλον εργασίας. Παράλληλα, οι οριζόντιες θεματικές ενότητες λειτουργούν επικουρικά στην προσαρμογή των μαθητευομένων, καθώς σχετίζονται με την επαγγελματική συμπεριφορά και δεοντολογία, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, τις κοινωνικές δεξιότητες, όπως οι δεξιότητες επικοινωνίας και η διαχείριση συγκρούσεων, ενώ ταυτόχρονα προωθούν την αειφόρο ανάπτυξη και καλλιεργούν την επιχειρηματική κουλτούρα. Πρόκειται, επομένως, για δεξιότητες που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό όλων των ειδικοτήτων και συνάδουν με τις βασικές αρχές του σύγχρονου παραγωγικού μοντέλου ανάπτυξης.

Οι μαθησιακές ενότητες 6-10, αφορούν την ειδικότητα «ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ», λειτουργούν συμπληρωματικά των προγραμμάτων μάθησης στον χώρο εργασίας και με αυτόν τον τρόπο ο εκπαιδευτής του ΙΕΚ καθίσταται πολύτιμος αρωγός στο έργο του εκπαιδευτή της επιχείρησης. Οι εν λόγω μαθησιακές ενότητες δημιουργήθηκαν με βάση τα υφιστάμενα ή συναφή επαγγελματικά περιγράμματα και τα προγράμματα σπουδών σε συνδυασμό με την τράπεζα θεμάτων των εξετάσεων πιστοποίησης και καλύπτουν το εύρος του αντικειμένου/ειδικότητας.

Η ευέλικτη ζώνη υποστήριξης μαθητείας στον χώρο εργασίας διατρέχει οριζόντια όλες τις μαθησιακές ενότητες και αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο της μαθητείας, καθώς συνδέει άμεσα την κατάρτιση με το πραγματικό εργασιακό περιβάλλον και κατ' επέκταση το έργο του εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας με το έργο του εκπαιδευτή ΙΕΚ. Έτσι, κάθε εβδομάδα στο πλαίσιο της **ευέλικτης ζώνης υποστήριξης μαθητείας στον χώρο εργασίας** προβλέπεται χρόνος που αφορά το Πρόγραμμα Μάθησης στον εργασιακό χώρο το οποίο έχει μόλις προηγηθεί, ώστε ο εκπαιδευτής του ΙΕΚ να διερευνήσει τις ανάγκες των αποφοίτων, να επιλύσει προβλήματα και απορίες που ανέκυψαν, να υποστηρίξει τους μαθητευόμενους στις ενδεχόμενες δυσκολίες, να συνδέσει την εμπειρική μάθηση με τη θεωρία, να εισαγάγει νέα στοιχεία/γνώσεις που σχετίζονται με την ειδικότητα ή να εξειδικεύσει περαιτέρω στοιχεία των προτεινόμενων μαθησιακών ενότητων.

Τέλος, στο πλαίσιο της ολιστικής υποβοήθησης των μαθητευομένων για την ένταξή τους στον εργασιακό βίο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του «Προγράμματος Μαθητείας ΙΕΚ» προβλέπεται στο πρόγραμμα σπουδών και μία **προπαρασκευαστική ζώνη για τις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης** που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η αρτιότερη προετοιμασία

των μαθητευόμενων για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις, ενώ ταυτόχρονα λαμβάνεται μέριμνα ώστε όλες οι εκπαιδευτικές διαδικασίες που διενεργούνται κατά τη διάρκεια του έτους μαθητείας να βρίσκονται σε άμεση σύνδεση και συλλειτουργία με το πλαίσιο και τις διαδικασίες πιστοποίησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ – ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΙΕΚ

Α) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΥ/ΗΣ

Όνοματεπώνυμο:	
Ημερομηνία γέννησης:	
Τόπος γέννησης:	
Τόπος κατοικίας: (οδός, αριθμός, Τ.Κ., περιοχή)	

ΤΟΜΕΑΣ:	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:	
ΕΝΑΡΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ:	
ΛΗΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ:	

Β) ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

--

Γ) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΔΟΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ:			
Οδός:		Αριθμός:	
Περιοχή:		Τ.Κ.	
ΑΦΜ:			
Τηλέφωνο:		E-mail:	
Υπεύθυνος/η εργοδότη/τριας:			

.....
ΣΦΡΑΓΙΔΑ/ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
---------	----------------------------	--	--	--	--	--

Κατασκευή αντικειμένων (τροχός/καλούπι/χειροποίητο) ανάλογα με την παραγωγή του εργαστηρίου	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης		☐		☐		☐
Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας						

Διακόσμηση, ζωγραφική, πριν από το πρώτο ψήσιμο και τελειοποίηση της φόρμας (φουγγάρισμα) και στέγνωμα των νωπών αντικειμένων	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης		☐		☐		☐
Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας						

ΕΡΓΑΣΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
---------	----------------------------	--	--	--	--	--

Τοποθέτηση των στεγνών αντικειμένων στο καμίνι (καμίνιασμα biscuit) ανάλογα με το μέγεθος, το είδος και το πάχος, σύμφωνα με τις προδιαγραφές των υλικών και προγραμματισμός καμινιού ανάλογα με τον κύκλο όπτησης	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
<i>Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης</i>		☐		☐		☐
<i>Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις</i>		☐		☐		☐
<i>Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις</i>		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας

Διακόσμηση του biscuit (ζωγραφική ή άλλες τεχνικές στο ψημένο) ανάλογα με την παραγωγή του εργαστηρίου και γυάλωμα με διαφανές ή καλυπτικά	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
<i>Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης</i>		☐		☐		☐
<i>Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις</i>		☐		☐		☐
<i>Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις</i>		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας

ΕΡΓΑΣΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
---------	----------------------------	--	--	--	--	--

Καμίνιασμα (γυαλί ή ειδική τεχνική) και προγραμματισμός του καμινιού ανάλογα με τον κύκλο όπτησης του γυαλιού	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης		☐		☐		☐
Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας						

Ξεκαμίνιασμα των κεραμικών από το καμίни σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους τρόπους.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ

Αξιολόγηση εργασίας						
Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης		☐		☐		☐
Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐

Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας						
---	--	--	--	--	--	--

ΕΡΓΑΣΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ					
Ποιοτικός έλεγχος, διόρθωση των ελαττωμάτων και στη συνέχεια διορθωτική όπτηση κατά περίπτωση	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟ/Η	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .../.../.....	
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ ΗΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ ΤΡΙΑΣ
Αξιολόγηση εργασίας						
Άριστη εκτέλεση της εργασίας χωρίς ανάγκη καθοδήγησης		☐		☐		☐
Επαρκής εκτέλεση της εργασίας με ασήμαντα λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Εκτέλεση της εργασίας με σημαντικά λάθη/παραλείψεις		☐		☐		☐
Τεκμηρίωση αξιολόγησης – Παρατηρήσεις εκπαιδευτή/τριας						
Ημερομηνία ...../...../.....						
Ο/Η Μαθητεύόμενος/η στον χώρο εργασίας			Ο/Η Εκπαιδευτής/τρια στον χώρο εργασίας			
(Υπογραφή)			(Υπογραφή)			

Βιβλιογραφικές αναφορές

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013).

Γλωσσάρι. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/glossari>

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (2020).

Οδηγοί Κατάρτισης ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigoi-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>

Γούλας, Χ. και Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ. και Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*, Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π. και Παπαευσταθίου, Κ. (υπό έκδοση). *Προδιαγραφές Εκσυγχρονισμένης Μεθοδολογίας, Προτύπων και Εργαλείων Εκπόνησης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Πλαισίων Προγραμμάτων.*

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*, Αθήνα:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2020, από http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf

Cedefop (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Korpon, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y. and Morevs, P. (2018). Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context, *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117

Mansfield, B. and Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*, European Training Foundation. Retrieved June 9, 2020, from https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psifidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29- July 3 2009 (pp. 183-188). Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Σχετική Εθνική Νομοθεσία

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 3520/Β/19-9-2019). Υπουργική Απόφαση Αριθ. 40331/Δ1.13521/2019. *Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)*.

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 2440/Β/18-7-2017). Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. Κ1/118932/2017. *Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των*

Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 491/Β/20-2-2017). Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. 26385/2017. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 1807/Β/2-7-2014). Υπουργική Απόφαση Αριθ. 5954/2014. *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που Υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ)*, όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ Αριθ. Κ1/54877/2017 (ΦΕΚ 1245/Β/11-04-2017).

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013). Νόμος Υπ' Αριθ. 4186/2013. *Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις*, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 566/Β/8-5-2006). Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. 110998/8-5-2006. *Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*.

Εγκύκλιος Πρακτικής Άσκησης Αριθ. Κ1/146931/18-09-2015. *Πρακτική Άσκηση Καταρτιζομένων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)*.